

II

(Съобщения)

СЪОБЩЕНИЯ НА ИНСТИТУЦИИТЕ, ОРГАНИТЕ, СЛУЖБИТЕ И АГЕНЦИИТЕ НА
ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

Насоки за държавната помощ в секторите на селското и горското стопанство и в селските райони

(2022/C 485/01)

Съдържание

ЧАСТ I. ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ	4
ГЛАВА 1. Въведение	4
ГЛАВА 2. Приложно поле и определения	4
2.1. Отражение на ОСП върху приложното поле	6
2.2. Приложно поле	7
2.3. Хоризонтални правила и инструменти за помощ, приложими към секторите на селското и горското стопанство и селските райони	9
2.4. Определения	10
ГЛАВА 3. Оценка на съвместимостта съгласно член 107, параграф 3, буква в) от Договора	15
3.1. Първо условие: помощта да улеснява развитието на икономическа дейност	16
3.1.1. Подпомагана икономическа дейност	16
3.1.2. Стимулиращ ефект	17
3.1.3. Липса на нарушение на съответните разпоредби и общите принципи на правото на Съюза	19
3.2. Второ условие: помощта не нарушава неправомерно условията на търговия по начин, който да противоречи на общия интерес	20
3.2.1. Необходимост от държавна намеса	20
3.2.2. Целесъобразност на помощта	21
3.2.3. Пропорционалност на помощта	22
3.2.4. Прозрачност	25
3.2.5. Избягване на неблагоприятни отрицателни ефекти върху конкуренцията и търговията	26
3.2.6. Съпоставка на положителните и отрицателните ефекти от помощта (сравнителен тест)	28
ЧАСТ II. КАТЕГОРИИ ПОМОЩ	30
ГЛАВА 1. Помощ в полза на предприятия с дейност в областта на първичното производство, преработката или търговията със селскостопански продукти	30
1.1. Мерки, подобни на мерки за развитие на селските райони	30
1.1.1. Помощ за инвестиции	30

1.1.1.1.	Помощ за инвестиции в земеделски стопанства, свързани с първичното селскостопанско производство	30
1.1.1.2.	Помощ за инвестиции в полза на опазването на културното и природното наследство, разположено в земеделски стопанства	34
1.1.1.3.	Помощ за инвестиции във връзка с преработката на селскостопански продукти или търговията със селскостопански продукти	35
1.1.2.	Помощ за започване на дейност от млади земеделски стопани и помощ за започване на селскостопански дейности	36
1.1.3.	Помощ за започване на дейност за групи производители и организации в сектора на селското стопанство	36
1.1.4.	Помощ за ангажименти в областта на агроекологията и климата	38
1.1.5.	Помощ за задължения за хуманно отношение към животните	40
1.1.6.	Помощ за специфични за района неблагоприятни аспекти, произтичащи от някои задължителни изисквания	42
1.1.7.	Помощ за райони с природни или други специфични ограничения	43
1.1.8.	Помощ за биологично земеделие	43
1.1.9.	Помощ за участието на производители на селскостопански продукти в схеми за качество	45
1.1.10.	Помощ за предоставяне на техническа помощ в сектора на селското стопанство	46
1.1.10.1.	Помощ за обмен на знания и информационни дейности	46
1.1.10.2.	Помощ за консултантски услуги	47
1.1.10.3.	Помощ за услуги по заместване в стопанството	49
1.1.11.	Помощ за сътрудничество в сектора на селското стопанство	49
1.2.	Управление на рискове и кризи	51
1.2.1.	Помощ за компенсиране на щети върху производството на селскостопански продукти и за предотвратяване на щети	51
1.2.1.1.	Помощи за компенсиране на щети, причинени от природни бедствия или други извънредни събития	51
1.2.1.2.	Помощ за компенсиране на щети, причинени от неблагоприятни климатични събития, които могат да бъдат приравнени на природно бедствие	54
1.2.1.3.	Помощ за разходите за предотвратяване, контрол и ликвидиране на болести по животните, вредители по растенията и нападение на инвазивни чужди видове и помощ за компенсиране на щетите, причинени от болести по животните, вредители по растенията и инвазивни чужди видове	56
1.2.1.4.	Помощ за умрели животни	58
1.2.1.5.	Помощ за компенсиране на щети, причинени от защитени животни	59
1.2.1.6.	Помощ за заплащане на застрахователни премии	61
1.2.1.7.	Помощ за финансови вноски във взаимоспомагателни фондове	61
1.3.	Други видове помощ в селскостопанския сектор	62
1.3.1.	Помощ за закриване на производствен капацитет	62
1.3.1.1.	Закриване на производствен капацитет от съображения, свързани със здравето на животните, растенията или хората, или поради санитарни, етични, екологични или свързани с климата причини	62
1.3.1.2.	Закриване на капацитет по други причини	64
1.3.2.	Помощ за преместване на селскостопански дейности	64
1.3.3.	Помощ за животновъдния сектор	65
1.3.4.	Помощ за мерки за популяризиране в полза на селскостопански продукти	66
1.3.5.	Помощ за най-отдалечените региони и за малките острови в Егейско море	69

1.3.6. Помощ за комасация на земеделските земи	70
1.3.7. Помощ за научноизследователска и развойна дейност в селскостопанския сектор	70
ГЛАВА 2. Помощ за сектора на горското стопанство	71
2.1. Инвестиции в развитие на горските площи и подобряване на жизнеспособността на горите ...	72
2.1.1. Помощ за залесяване и създаване на горски площи	72
2.1.2. Помощ за създаване, възобновяване или възстановяване на агро-лесовъдни системи	74
2.1.3. Помощ за предотвратяване и възстановяване на щети по горите	74
2.1.4. Помощ за инвестиции за подобряване на устойчивостта и екологичната стойност на горските екосистеми	75
2.1.5. Помощ за инвестиции в технологии за горското стопанство и в преработка, мобилизиране и предлагане на пазара на горски продукти	76
2.1.6. Помощ за инвестиции в инфраструктура, свързана с развитието, модернизирателното или адаптирането на горското стопанство	76
2.1.7. Помощ за инвестиции в полза на опазването на културното и природното наследство, разположено в гори	76
2.1.8. Помощ за финансови вноски във взаимоспомагателни фондове в горското стопанство ..	77
2.2. Помощ за специфични за района неблагоприятни аспекти, произтичащи от някои задължителни изисквания за горски площи	78
2.3. Помощ за горскоекологични услуги и услуги във връзка с климата в горското стопанство и опазване на горите	78
2.4. Помощ за обмен на знания и информационни дейности в сектора на горското стопанство	79
2.5. Помощ за консултантски услуги в сектора на горското стопанство	80
2.6. Помощ за сътрудничество в сектора на горското стопанство	80
2.7. Помощ за започване на дейност за групи производители и организации в сектора на горското стопанство	82
2.8. Друга помощ за сектора на горското стопанство с екологични, защитни и развлекателни цели	83
2.8.1. Помощ за специфични горски дейности и интервенции, чиято основна цел е да допринесат за поддържане или възстановяване на горската екосистема и биологичното разнообразие или на традиционния ландшафт	83
2.8.2. Помощ за поддържане и подобряване качеството на почвите и за осигуряване на балансирано и здравословно израстване на дърветата в сектора на горското стопанство	83
2.8.3. Възстановяване и поддържане на природни пътеки, елементи и характеристики на ландшафта и природни местообитания на животни в сектора на горското стопанство	84
2.8.4. Помощ за поддръжка на пътищата за предотвратяване на горски пожари	84
2.8.5. Помощ за компенсиране на щети по горите, причинени от защитени животни	84
2.9. Помощ в сектора на горското стопанство, съобразена с мерките за помощ в селското стопанство	85
2.9.1. Помощ за научноизследователска и развойна дейност в сектора на горското стопанство	85
2.9.2. Помощ за комасация на горски земи	87
ГЛАВА 3. Помощи в селските райони, които са съфинансирани от ЕЗФРСР или са предоставени като допълнително национално финансиране към такива съфинансирани интервенции	87
ЧАСТ III. ПРОЦЕДУРНИ ВЪПРОСИ	87
1. Продължителност на схемите за помощ и оценка	88
2. Клауза за преразглеждане	89
3. Докладване и мониторинг	89
4. Прилагане на насоките	90
5. Предложения за подходящи мерки	90

ЧАСТ I.

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

ГЛАВА 1.

Въведение

- (1) Съгласно член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз (наричан по-долу „Договорът“) „освен когато е предвидено друго в Договорите, всяка помощ, предоставена от държава членка или чрез ресурси на държава членка, под каквато и да било форма, която нарушава или заплашва да наруши конкуренцията чрез поставяне в по-благоприятно положение на определени предприятия или производството на някои стоки, доколкото засяга търговията между държавите членки, е несъвместима с вътрешния пазар“. В Договора се установява принципът за забрана на държавната помощ, но в определени случаи тази помощ може да бъде съвместима с вътрешния пазар въз основа на член 107, параграфи 2 и 3 от Договора.
- (2) В съответствие с член 107, параграф 2, буква б) от Договора държавната помощ за компенсиране на щети, причинени от природни бедствия или други извънредни събития в секторите на селското и горското стопанство, е съвместима с вътрешния пазар.
- (3) В съответствие с член 107, параграф 3, буква в) от Договора Комисията може да приеме държавните помощи за насърчване на икономическото развитие на секторите на селското и горското стопанство и това на селските райони за съвместими с вътрешния пазар, при условие че не се отразяват неблагоприятно на условията за търговия до степен, която противоречи на общия интерес.
- (4) В съответствие с член 42 от Договора правилата в областта на конкуренцията, които включват тези за държавната помощ, се прилагат по отношение на производството на селскостопански продукти и търговията с тях само до степен, определена от Европейския парламент и Съвета, като се вземат предвид целите на общата селскостопанска политика, посочени в член 39 от Договора.
- (5) В настоящите насоки Комисията установява критериите за определяне на помощта, която отговаря на условията, посочени в член 107, параграф 3 от Договора, и може да се смята за съвместима с вътрешния пазар. По отношение на помощта, предоставяна по силата на член 107, параграф 2, буква б) от Договора, в настоящите насоки се определят условията, при които дадена мярка, представляваща помощ за компенсиране на щети, причинени от природни бедствия или други извънредни събития, е съвместима с вътрешния пазар.
- (6) Отпускането на държавна помощ за насърчване на икономическото развитие на секторите на селското и горското стопанство и това на селските райони е залегнало в по-всеобхватната обща селскостопанска политика (наричана по-долу „ОСП“). В рамките на ОСП Съюзът осигурява финансова подкрепа за секторите на селското и горското стопанство и за селските райони. Тъй като икономическите въздействия от държавната помощ не се променят в зависимост от това дали тя е финансирана (дори частично) от ЕС или изцяло от държава членка, Комисията счита, че трябва да съществуват последователност и съгласуваност между нейната политика по отношение на контрола на държавните помощи и подпомагането, предоставяно в рамките на общата селскостопанска политика на Съюза. Следователно, когато Комисията прилага и тълкува разпоредбите в настоящите насоки относно конкретни схеми за помощ и индивидуална помощ, тя взема предвид правилата на ОСП.
- (7) Следните актове на Съюза са от особено значение при разглеждането на държавната помощ в светлината на ОСП:
 - а) Регламент (ЕС) № 1144/2014 на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁾;

⁽¹⁾ Регламент (ЕС) № 1144/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2014 г. за мерките за информиране и насърчване, свързани със селскостопанските продукти, прилагани на вътрешния пазар и в трети държави, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 3/2008 на Съвета (ОВ L 317, 4.11.2014 г., стр. 56).

- б) Регламент (ЕС) № 228/2013 ⁽²⁾ и Регламент (ЕС) № 229/2013 ⁽³⁾ на Европейския парламент и на Съвета;
- в) Регламент (ЕС) 2021/2115 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁴⁾;
- г) Регламент (ЕС) 2021/2116 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁵⁾;
- д) Регламент (ЕС) № 1308/2013 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁶⁾.
- (8) ОСП се основава на два стълба (Европейския фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ) и Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), които, взети заедно, осигуряват базисното подпомагане на земеделските стопани и селските райони в Съюза и създават условия за поддържането на устойчиво земеделие в целия ЕС.
- (9) В съответствие с член 39, параграф 1 от Договора ОСП цели увеличаване на селскостопанската производителност, осигуряване на приемлив жизнен стандарт за хората, занимаващи се със селско стопанство, стабилизиране на пазарите и гарантиране на снабдяването и на достигането на доставяните продукти до потребителите на разумни цени. В съответствие с член 39, параграф 2 от Договора при изработването на ОСП и специфичните методи за нейното прилагане трябва да се вземат предвид:
- а) специфичният характер на селскостопанската дейност, произтичащ от социалната структура на селското стопанство и от структурните и естествените неравенства между различните селскостопански райони;
- б) необходимостта подходящите промени да се извършват постепенно;
- в) фактът, че в държавите членки селското стопанство представлява сектор, тясно свързан с икономиката като цяло.
- (10) С цел по-нататъшното подобряване на устойчивото развитие на селското стопанство, хранително-вкусовата промишленост и селските райони, целите на ОСП за периода след 2020 г. са насочени към насърчаване на интелигентен, конкурентоспособен, устойчив и диверсифициран сектор на селското стопанство, гарантиращ дългосрочна продоволствена сигурност, към подкрепа и засилване на опазването на околната среда и действията в областта на климата, към принос за постигане на целите на Съюза, свързани с околната среда и климата, и към укрепване на социално-икономическата структура на селските райони. Тези общи цели се допълват с междусекторната цел за модернизиране на сектора чрез стимулирането и споделянето на знанията, иновациите и цифровизацията в селското и горското стопанство и селските райони и насърчаване на използването им в по-голяма степен. Постигането на общите цели на ОСП се преследва посредством следните специфични цели:
- а) подпомагане за достатъчно надежден земеделски доход и устойчивост на селското стопанство в Съюза за подобряване на дългосрочната продоволствена сигурност и разнообразието в селското стопанство, както и за гарантиране на икономическата устойчивост на селскостопанското производство в Съюза;
- б) подобряване на ориентацията на пазара и увеличаване на конкурентоспособността на стопанствата в краткосрочен и дългосрочен план, включително по-голям акцент върху научноизследователската дейност, технологиите и цифровизацията;
- в) подобряване на позицията на земеделските стопани по веригата за създаване на стойност;

⁽²⁾ Регламент (ЕС) № 228/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 13 март 2013 г. за определяне на специфични мерки за селското стопанство в най-отдалечените региони на Съюза и за отмяна на Регламент (ЕО) № 247/2006 на Съвета (ОВ L 78, 20.3.2013 г., стр. 23).

⁽³⁾ Регламент (ЕС) № 229/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 13 март 2013 г. за определяне на специфични мерки в областта на селското стопанство по отношение на малките острови в Егейско море и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1405/2006 на Съвета (ОВ L 78, 20.3.2013 г., стр. 41).

⁽⁴⁾ Регламент (ЕС) 2021/2115 на Европейския парламент и на Съвета от 2 декември 2021 г. за установяване на правила за подпомагане за стратегическите планове, които трябва да бъдат изготвени от държавите членки по линия на Общата селскостопанска политика (стратегическите планове по ОСП) и финансирани от Европейския фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ) и от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1305/2013 на Европейския парламент и на Съвета и Регламент (ЕС) № 1307/2013 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 435, 6.12.2021 г., стр. 1).

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) 2021/2116 на Европейския парламент и на Съвета от 2 декември 2021 г. относно финансирането, управлението и мониторинга на общата селскостопанска политика и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1306/2013 (ОВ L 435, 6.12.2021 г., стр. 187).

⁽⁶⁾ Регламент (ЕС) № 1308/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за установяване на обща организация на пазарите на селскостопански продукти и за отмяна на регламенти (ЕИО) № 922/72, (ЕИО) № 234/79, (ЕО) № 1037/2001 и (ЕО) № 1234/2007 на Съвета (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 671).

- г) допринасяне за смекчаването на изменението на климата и за адаптирането към него, включително чрез намаляване на емисиите на парникови газове и подобряване на улавянето на въглерод, както и насърчаване на устойчивата енергия;
- д) насърчаване на устойчивото развитие и ефикасното управление на природните ресурси, като вода, почва и въздух, включително чрез намаляване на зависимостта от химически вещества;
- е) допринасяне за спирането на загубата на биологично разнообразие и за възстановяването му, подобряване на екосистемните услуги и съхраняване на местообитанията и ландшафтите;
- ж) привличане и подкрепа на младите земеделски стопани и други нови земеделски стопани и улесняване на устойчивото развитие на стопанската дейност в селските райони;
- з) насърчаване на заетостта, растежа, равенството между половете, включително участието на жени в селското стопанство, социалното приобщаване и местното развитие в селските райони, включително кръговата биоикономика и устойчивото управление на горите;
- и) подобряване на отговора от страна на селското стопанство на Съюза на обществените потребности в областта на храните и здравето, включително осигуряване на висококачествени, безопасни и питателни храни, произведени по устойчив начин, и намаляване на хранителните отпадъци, както и подобряване на хуманното отношение към животните и борба с резистентностите към антимикробни средства.

ГЛАВА 2.

Приложно поле и определения

2.1. Отражение на ОСП върху приложното поле

- (11) В съответствие с член 42 от Договора, що се отнася до селскостопанските продукти, изброени в приложение I към Договора, правилата за държавната помощ, предвидени в членове 107, 108 и 109 от Договора, се прилагат само до степен, определена от Европейския парламент и Съвета, като се вземат предвид целите на общата селскостопанска политика, посочени в член 39 от Договора.
- (12) Съгласно член 145, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/2115 и член 211, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1308/2013 правилата за държавните помощи се прилагат за производството и търговията със селскостопански продукти. Същевременно са налице дерогации от този общ принцип, които са установени, наред с други места, в член 23 от Регламент (ЕС) № 228/2013, член 17 от Регламент (ЕС) № 229/2013, член 145, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2021/2115, член 211, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 1308/2013 и член 27 от Регламент (ЕС) № 1144/2014.
- (13) Що се отнася до подпомагането, предоставяно съгласно Регламент (ЕС) 2021/2115, според член 145, параграф 2 от посочения регламент правилата за държавните помощи не се прилагат по отношение на подкрепата, предоставяна от държавите членки съгласно и в съответствие с посочения регламент или по отношение на допълнителното национално финансиране, попадащо в обхвата на член 42 от Договора.
- (14) Следователно правилата за държавната помощ не се прилагат по отношение на съфинансирането за подпомагане на развитието на селските райони (както по частта ЕЗФРСР, така и по националната част), нито по отношение на допълнителното национално финансиране в допълнение към подобно подпомагане, при условие че въпросната намеса е свързана със селскостопанска дейност от приложното поле на член 42 от Договора и е част от стратегически план по ОСП.
- (15) Същевременно правилата за държавната помощ се прилагат изцяло по отношение на всички съфинансирани мерки (както по частта ЕЗФРСР, така и по националната част) и по отношение на допълнителното национално финансиране за такива мерки, които са извън приложното поле на член 42 от Договора, но попадат в обхвата на Регламент (ЕС) 2021/2115, тоест в следните случаи: а) интервенции за подпомагане на дейности в селските райони и б) интервенции в сектора на горското стопанство.
- (16) Правилата за държавните помощи се прилагат, в случай че държава членка планира да финансира само с национални средства (т.е. без съфинансиране от ЕЗФРСР) мярка, която е разработена до голяма степен в съответствие с условията на определена интервенция за развитие на селските райони („мярка, която е подобна на мярка за развитие на селските райони“), независимо дали мярката попада или не в приложното поле на член 42 от Договора.

2.2. Приложно поле

- (17) Комисията ще прилага тези насоки към схемите за помощ и индивидуалните помощи.
- (18) Комисията ще прилага настоящите насоки към държавните помощи за първичното производство на селскостопански продукти, преработката на селскостопански продукти в друг селскостопански продукт и търговията със селскостопански продукти.
- (19) Въз основа на общите съображения, изложени в раздел 2.1 от настоящата част, с цел осигуряване на съгласуваност с политиката за развитие на селските райони и подпомагане на приважването в съответствие с правилата за държавната помощ, е целесъобразно да бъдат включени и някои мерки за развитие на селските райони, които са извън обхвата на член 42 от Договора, независимо дали са съфинансирани от ЕЗФРСР или чрез допълнително национално финансиране, както и мерките, които са подобни на мерки за развитие на селските райони, финансирани изцяло с национални средства. Съответно, освен за сектора на селското стопанство, настоящите насоки определят критериите за съвместимост на държавните помощи за сектора на горското стопанство и за предприятия, извършващи дейност в селските райони, които не са от приложното поле на член 42 от Договора.
- (20) При анализа на държавната помощ и нейната съвместимост с вътрешния пазар в съответствие с общите принципи за държавната помощ, установени в част I, глава 3 от настоящите насоки, Комисията ще взема предвид, доколкото е възможно, условията, определени в Регламент (ЕС) 2021/2115 и в свързаните с него делегирани актове и актове за изпълнение.
- (21) В приложното поле на настоящите насоки попадат следните категории помощ:
- а) мерки в сектора на селското стопанство, които са финансирани единствено с национални средства и които се състоят от един от следните видове мерки:
 - i) мерки, които са подобни на мерки за развитие на селските райони, извън обхвата на стратегическите планове по ОСП (част II, раздел 1.1);
 - ii) мерки, различни от посочените в подточка i) и извън приложното поле на Регламент (ЕС) 2021/2115, например някои мерки за управление на риска и управление на кризи, помощ за животновъдния сектор и някои мерки за популяризиране (част II, раздели 1.2 и 1.3);
 - б) помощ за сектора на горското стопанство (част II, глава 2), която има една от следните характеристики:
 - i) предоставя се като част от стратегически план по ОСП или като допълнително национално финансиране за такава интервенция за развитие на селските райони;
 - ii) финансирана е само с национални средства;
 - в) помощ за предприятия, осъществяващи дейност в селските райони, която се предоставя в една от следните форми:
 - i) намеса, включена в стратегически план по ОСП, съфинансирана от ЕЗФРСР съгласно и в съответствие с Регламент (ЕС) 2021/2115, когато мярката за държавна помощ, която подлежи на уведомление, е идентична с намесата в стратегическия план по ОСП (част II, глава 3);
 - ii) допълнително национално финансиране, свързано с интервенция в рамките на стратегически план по ОСП (част II, глава 3).
- (22) Настоящите насоки се прилагат за помощи за малки и средни предприятия (МСП) и по принцип също и за големи предприятия. Въпреки това големите предприятия обикновено са по-малко засегнати от пазарна неефективност, отколкото МСП. Освен това големите предприятия в секторите на селското и горското стопанство и в селските райони е по-вероятно да са значителни участници на пазара и съответно, в конкретни случаи, помощта, предоставяна на големи предприятия, може особено силно да наруши конкуренцията и търговията на вътрешния пазар. Възможно е помощта за големите предприятия в секторите на селското и горското стопанство и в селските райони и за други големи предприятия да доведе до подобни нарушения на конкуренцията, затова правилата за държавните помощи за големи предприятия в настоящите насоки са хармонизирани с общите правила за държавните помощи и са обект на оценката на съвместимост съгласно член 107, параграф 3, буква в) от Договора, описана в глава 3 от настоящата част. По отношение на мерките за помощ за животновъдния сектор съгласно част II, раздел 1.3.1. от настоящите насоки, които не попадат в приложното поле на Регламент (ЕС) 2021/2115, Комисията поддържа предишната си политика, според която големите предприятия следва да могат сами да финансират разходите за тези мерки. Поради това помощта в животновъдния сектор следва да остане ограничена до МСП.

- (23) Предприятията в затруднено положение са извън обхвата на настоящите насоки, при спазване на изключенията, посочени в настоящата точка. Комисията е на мнение, че когато дадено предприятие е затруднено финансово и е застрашено самото му съществуване, то не може да се смята за подходящ проводник за насърчаване на изпълнението на други цели на публичната политика, докато не бъде възстановена неговата жизнеспособност. Поради това, когато бенефициер на помощта е предприятие в затруднено положение по смисъла на точка (33), подточка 63, помощта ще бъде оценявана в съответствие с Насоките за държавните помощи за оздравяване и реструктуриране на предприятия в затруднено положение⁽⁷⁾. Принциплът да не се предоставя държавна помощ на предприятие в затруднено финансово положение не се прилага обаче за помощите под формата на компенсация за щети, причинени от природни бедствия или извънредни събития, посочени в част II, раздели 1.2.1.1 и 2.1.3, при условие че помощта е съвместима с вътрешния пазар съгласно член 107, параграф 2, буква б) от Договора. Ако финансовите трудности на предприятието са дейност в секторите на селското и горското стопанство са причинени от рисково събитие, посочено в част II, раздели 1.2.1.2, 1.2.1.3, 1.2.1.5, 2.1.3, 2.8.1 или 2.8.5, помощите за компенсиране на загубите или щетите от подобни рискови събития и за покриване на разходите за ликвидиране на вредителите по растенията може да се предоставят в съответствие с настоящите насоки като съвместими с вътрешния пазар съгласно член 107, параграф 3, буква в) от Договора. В допълнение, от съображения за защита на общественото здраве и поради извънредната ситуация във връзка с тези видове помощ, икономическото положение на дадено предприятие следва да не се взема предвид по отношение на помощта за унищожаване и отстраняване на мъртви животни, посочена в част II, раздел 1.2.1.4, и помощта за мерки за предотвратяване, контрол и ликвидиране на болести по животните и вредители по растенията, посочени в точки ((370)) и ((371)) в част II, раздел 1.2.1.3. Освен това този принцип не се отнася за информационните дейности, посочени в част II, раздели 1.1.10.1 и 2.4, нито за общите по характер мерки за популяризиране, посочени в част II, раздел 1.3.4.
- (24) От обхвата на настоящите насоки е изключена помощта в полза на селскостопански продукти по смисъла на приложение 1 към Споразумението на СТО за селското стопанство, която представлява експортна субсидия, както е определена в това споразумение. По същия начин помощта в полза на продукти, която представлява подпомагане на експортното финансиране и е предоставяна от правителство или всеки публичен орган в приложното поле на решението на министрите на държавите от СТО от 19 декември 2015 г.⁽⁸⁾, е изключена от обхвата на настоящите насоки, ако не удовлетворява съответните изисквания съгласно параграф 15 от това решение за максималния срок на погасяване и самофинансирането.
- (25) Когато оценява помощ, отпусната на предприятие, което не е изпълнило разпореждане за събиране вследствие на предходно решение на Комисията, с което помощта се обявява за неправомерна и несъвместима с вътрешния пазар, Комисията ще вземе предвид сумата на все още несъбраната помощ⁽⁹⁾. Това не се отнася за помощта за компенсиране на щети, причинени от природни бедствия и извънредни събития, съгласно член 107, параграф 2, буква б) от Договора и за помощта за разходите за предотвратяване, контрол и ликвидиране на болести по животните, посочени в точки (370) и (371) в част II, раздел 1.2.1.3.
- (26) На държавите членки се напомня, че за системата на финансиране, например чрез парафискални налози, следва да бъде направено уведомление, когато тази система е неразделна част от мярката за помощ⁽¹⁰⁾.
- (27) Комисията ще оцени всякакви мерки за помощ, извън обхвата на настоящите насоки или на каквито и да било приложими правила за държавните помощи, поотделно и директно въз основа на член 107, параграф 2, точка б) и член 107, параграф 3 от Договора, като взема предвид правилата, определени в членове 107, 108 и 109 от Договора, в ОСП и по аналогия — в настоящите насоки, когато това е възможно. Държавите членки, уведомяващи за държавна помощ, която не е обхваната от настоящите насоки, ще трябва да докажат, че въпросната държавна помощ е съвместима с член 107, параграф 3, буква в) от Договора, както е посочено в глава 3 от настоящата част на настоящите насоки. Комисията ще одобрява такива мерки само ако положителният принос за развитие на сектора ясно превишава риска от нарушаване на конкуренцията на вътрешния пазар и въздействието върху търговията между държавите членки.

⁽⁷⁾ Съобщение на Комисията — Насоки за държавна помощ за оздравяване и реструктуриране на нефинансови предприятия в затруднено положение. (ОВ С 249, 31.7.2014 г., стр. 1).

⁽⁸⁾ WT/MIN(15)/45 — WT/L/980.

⁽⁹⁾ Вж. решение от 13 септември 1995 г., *TWD/Комисия*, съединени дела T-244/93 и T-486/93, EU:T:1995:160, точка 56.

⁽¹⁰⁾ Вж. решение от 13 януари 2005 г., *Streekgewest*, C-174/02, EU:C:2005:10, точка 26; решение от 17 юли 2008 г., *Essent Netwerk Noord* и др., C-206/06, EU:C:2008:413, точка 90; решение от 16 октомври 2013 г., *TF1/Комисия*, T-275/11, EU:T:2013:535, точки 41—44; и решение от 11 юли 2014 г., *DTS Distribuidora de Televisión Digital/Комисия*, T-533/10, EU:T:2014:629, точки 50—52.

- (28) За да бъде предоставена помощ в Северна Ирландия, когато дадена мярка изисква спазване на условията, определени в Регламент (ЕС) 2021/2115, в уведомлението до Комисията съгласно член 108, параграф 3 от Договора трябва да бъде предоставена еквивалентна информация.

2.3. Хоризонтални правила и инструменти за помощ, приложими към секторите на селското и горското стопанство и селските райони

- (29) По принцип, за да се опростят правилата за държавните помощи и поради сходствата между предприятията с дейност в секторите на селското и горското стопанство и в селските райони и други предприятия, общите инструменти за държавна помощ, с които се определят критериите за съвместимост на помощта, са приложими към секторите от обхвата на настоящите насоки. Това се отнася по-специално за Насоките за държавна помощ за оздравяване и преструктуриране на нефинансови предприятия в затруднено положение ⁽¹¹⁾, Рамката за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации ⁽¹²⁾, Насоките относно държавната помощ в областта на климата, опазването на околната среда и енергетиката от 2022 г. ⁽¹³⁾, Съобщението на Комисията — Насоки на ЕС относно прилагането на правилата за държавна помощ във връзка с бързото разполагане на широколентови мрежи ⁽¹⁴⁾, Насоките относно държавните помощи за насърчаване на инвестициите в рисково финансиране ⁽¹⁵⁾, Съобщението на Комисията — Критерии за анализ на съвместимостта на държавна помощ за обучение, подлежащи на индивидуално уведомяване ⁽¹⁶⁾, Съобщението на Комисията — Критерии за анализ на съвместимостта на държавна помощ за наемане на работници в неравностойно положение и работници с увреждания, подлежащи на индивидуално уведомяване ⁽¹⁷⁾ и инструментите, свързани с услуги от общ икономически интерес ⁽¹⁸⁾.

- (30) Посочените в точка (29) хоризонтални инструменти се отнасят за производството, преработката и търговията на селскостопански продукти, освен ако в настоящите насоки не са предвидени специфични правила. В настоящите насоки се предоставят конкретни правила по отношение на мерките за помощ в областта на околната среда, като например помощта за изпълнение на ангажменти в областта на агроекологията и климата и на хуманното отношение към животните (част II, раздели 1.1.4 и 1.1.5), помощта във връзка със специфични за района неблагоприятни аспекти, произтичащи от някои задължителни изисквания (част II, раздел 1.1.6), и помощта за биологично земеделие (част II, раздел 1.1.8). Помощта за инвестиции в преследване на екологичните цели в областта на първичното селскостопанско производство се оценява в съответствие с правилата, определени в част II, раздел 1.1.1.1. Помощта за опазване на околната среда в интерес на предприятия с дейност в преработката и търговията със селскостопански продукти може да се смята за съвместима с вътрешния пазар съгласно член 107, параграф 3, буква в) от Договора, ако се изпълняват условията от Насоките относно държавната помощ в областта на климата, опазването на околната среда и енергетиката от 2022 г. Помощта за инвестиции в енергийна ефективност, биогорива и производство на енергия от възобновяеми източници е изключена от обхвата на част II, глави 2 и 3, тъй като тази помощ следва да е съобразена с Насоките относно държавната помощ за климата, опазването на околната среда и енергетиката от 2022 г., освен ако е освободена от задължението за уведомяване. Същевременно помощта за инвестиции в първично селскостопанско производство, свързано с производство на енергия от възобновяеми източници или на биогорива в стопанства, може да попадне в обхвата на настоящите насоки, при условие че това производство не надвишава средногодишната консумация на горива или енергия на въпросното земеделско стопанство (част II, раздел 1.1.1.1).

- (31) Насоките за регионалните държавни помощи ⁽¹⁹⁾ не се прилагат по отношение на помощите за производството на първични селскостопански продукти поради спецификата на този сектор. Те обаче се прилагат по отношение на преработката и на продажбата на селскостопански продукти до степента, определена в настоящите насоки.

⁽¹¹⁾ ОВ С 249, 31.7.2014 г., стр. 1.

⁽¹²⁾ ОВ С 198, 27.6.2014 г., стр. 1.

⁽¹³⁾ ОВ С 80, 18.2.2022 г., стр. 1.

⁽¹⁴⁾ ОВ С 25, 26.1.2013 г., стр. 1.

⁽¹⁵⁾ ОВ С 508, 16.12.2021 г., стр. 1.

⁽¹⁶⁾ ОВ С 188, 11.8.2009 г., стр. 1.

⁽¹⁷⁾ ОВ С 188, 11.8.2009 г., стр. 6.

⁽¹⁸⁾ Вж. Решение на Комисията от 20 декември 2011 г. относно прилагането на член 106, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз за държавната помощ под формата на компенсация за обществена услуга, предоставена на определени предприятия, натоварени с извършването на услуги от общ икономически интерес (ОВ L 7, 11.1.2012 г., стр. 3), както и Съобщение на Комисията — Рамка на Европейския съюз за държавна помощ под формата на компенсация за обществени услуги (ОВ С 8, 11.1.2012 г., стр. 15).

⁽¹⁹⁾ ОВ С 153, 29.4.2021 г., стр. 1.

- (32) И общите правила за държавна помощ, и по-специфичните разпоредби на настоящите насоки могат да засягат предприятия с дейност в сектора на горското стопанство или в селските райони. Когато е приложимо, помощта за предприятия с дейност в сектора на горското стопанство или в селските райони може също да се приеме за съвместима съгласно условията и в съответствие с общите правила на Съюза относно държавната помощ (по-специално Насоките за регионална държавна помощ, Рамката за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации и Насоките относно държавната помощ в областта на климата, опазването на околната среда и енергетиката от 2022 г.).

2.4. Определения

- (33) За целите на настоящите насоки:

- (1) „активен земеделски стопанин“ означава земеделски стопанин, както е определен от държава членка в нейния стратегически план по ОСП ⁽²⁰⁾ в съответствие с член 4, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2021/2115.
- (2) „помощ *ad hoc*“ означава помощ, която не е предоставена въз основа на схема за помощ;
- (3) „неблагоприятно климатично събитие, което може да бъде приравнено на природно бедствие“ означава неблагоприятни метеорологични условия като слана, бури и градушка, залежаване, пороен или непрекъснат дъжд или тежко засушаване, които унищожават — в случая на селското стопанство — над 30 % от средногодишното производство, изчислено въз основа на предходния тригодишен или четиригодишен период или от средния обем за три години на базата на предходния петгодишен или осемгодишен период, като се изключват най-високият и най-ниският показател; в областта на горското стопанство — над 20 % от потенциала на горското стопанство;
- (4) „консултация“ означава пълна консултация, предоставена в рамките на един и същ договор;
- (5) „селскостопанска дейност“ означава дейност, както е определена от държава членка в нейния стратегически план по ОСП в съответствие с член 4, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2021/2115;
- (6) „земеделска площ“ означава всяка площ, както е определена от държава членка в нейния стратегически план по ОСП в съответствие с член 4, параграф 3 от Регламент (ЕС) 2021/2115;
- (7) „земеделско стопанство“ означава единица, състояща се от земя, помещения и съоръжения, използвани за първично селскостопанско производство;
- (8) „селскостопански продукти“ означава продуктите, изброени в приложение I към Договора, с изключение на рибните продукти и продуктите от аквакултури, изброени в приложение I към Регламент (ЕС) № 1379/2013 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²¹⁾;
- (9) „селскостопански сектор“ означава всички предприятия, извършващи дейност в първичното селскостопанско производство, преработка и търговия със селскостопански продукти;
- (10) „агро-лесовъдни системи“ означава системи за използване на земята, при които се отглеждат комбинирано дървета и селскостопански култури на една и съща площ;
- (11) „помощ“ означава всяка мярка, която изпълнява всички критерии, посочени в член 107, параграф 1 от Договора;
- (12) „интензитет на помощ“ представлява brutният размер на помощта, изразен като процент от допустимите разходи преди приспадането на данъци или други такси;
- (13) „схема за помощ“ означава всеки акт, на основата на който, и без да се изискват допълнителни мерки за прилагане, индивидуална помощ може да се предостави на предприятията, определени в този акт по общ и абстрактен начин, и всеки акт, на основата на който помощ, която не е свързана с конкретен проект, може да бъде предоставена на едно или няколко предприятия за неопределен период от време и/или в неопределен размер;

⁽²⁰⁾ За целите на настоящите насоки, докато държавите членки трябва да дадат определения за някои понятия (като например „активен земеделски стопанин“) в съответните си стратегически планове по ОСП, в съответствие с приложимите разпоредби в настоящите насоки Северна Ирландия трябва да ги дефинира в уведомлението до Комисията съгласно член 108, параграф 3 от Договора.

⁽²¹⁾ Регламент (ЕС) № 1379/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 г. относно общата организация на пазарите на продукти от риболов и аквакултури, за изменение на регламенти (ЕО) № 1184/2006 и (ЕО) № 1224/2009 на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕО) № 104/2000 на Съвета (ОВ L 354, 28.12.2013 г., стр. 1).

- (14) „сделка между несвързани лица“ са условията на сделка между договарящи се страни, които не се различават от условията, които биха били договорени между независими предприятия, и които не съдържат елемент на колюзия; всяка сделка, която е резултат от открита, прозрачна и безусловна процедура, се разглежда като съответстваща на принципа на сделка между несвързани лица;
- (15) „мерки за биологична сигурност“ означава управленски и физически мерки, предназначени за намаляване на риска от въвеждане, развитие и разпространение на болести в, от и сред: а) животинска популация или б) даден животновъден обект, зона, компартмент, транспортно средство или всякакви други съоръжения, помещения или места;
- (16) „родословна книга“ означава родословна книга съгласно член 2, точка 12 от Регламент (ЕС) 2016/1012 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²²⁾;
- (17) „стратегически план по ОСП“ означава стратегически план по ОСП, посочен в член 1, параграф 1, буква в) от Регламент (ЕС) 2021/2115;
- (18) „капитално строителство“ означава работа, предприета лично от земеделски стопанин или от негови работници в стопанството, с която се създава актив;
- (19) „схеми за улавянето на въглероден диоксид чрез земеделски методи“ означава схеми за помощ, свързани с практики за управление на земята, които водят до увеличаване на съхранението на въглероден диоксид в жива биомаса, мъртва органична материя и почви чрез увеличаване на улавянето на въглерод и/или намаляване на отделянето на въглерод в атмосферата;
- (20) „катастрофично събитие“ означава непредвидено събитие, свързано с живата или неживата природа, което е предизвикано от човешка дейност, води до съществени нарушения в горските структури и като краен резултат причинява сериозни икономически щети на горския сектор;
- (21) „кълъстер“ означава групиране на независими предприятия, включително новосъздадени предприятия, малки, средни и големи предприятия, както и консултативни органи или научноизследователски организации, които целят да стимулират икономическата/иновативната дейност чрез утвърждаването на усилено взаимодействие, споделянето на съоръжения и обмена на знания и експертен опит, както и чрез ефективно допринасяне за трансфера на знания, свързването в мрежа и разпространяването на информация сред предприятията в кълъстера;
- (22) „мерки по контрол и ликвидиране“ означава мерки във връзка с болести по животните, за които компетентният орган на държава членка официално е признал наличието на огнище, или във връзка с нашествие на вредители по растенията или чужди инвазивни видове, за които компетентният орган на държава членка официално е потвърдил тяхното наличие;
- (23) „дата на предоставяне на помощта“ е датата, на която законовото право за получаване на помощта е предоставено на бенефициера съгласно приложимото национално законодателство;
- (24) „екологичен инцидент“ означава конкретен случай на замърсяване, заразяване или влошаване на качеството на околната среда, който е свързан с конкретно събитие и е с ограничен териториален обхват, разрушава повече от 30 % от средногодишното производство на предприятието с дейност в селскостопанския сектор през предходния тригодишен период или от средния обем за три години на база предходния петгодишен период, като се изключват най-високият и най-ниският показател; в областта на горското стопанство — над 20 % от потенциала на горското стопанство; той не включва общи екологични рискове, които нямат връзка с конкретно събитие, като например изменението на климата или замърсяването на атмосферата;
- (25) „план за оценка“ означава документ, който обхваща една или повече схеми за помощ и съдържа най-малко следните аспекти: изискванията, свързани със събирането на данните; предложената времева рамка за оценяване, включително датата на предаване на междинния и на окончателния доклад за оценка, описанието на независимия орган, който ще извърши оценката, или критериите, които ще бъдат използвани за неговото избиране и начините, по които оценката да стане обществено достояние;

⁽²²⁾ Регламент (ЕС) 2016/1012 на Европейския парламент и на Съвета от 8 юни 2016 г. относно зоотехнически и генеалогични условия за развъждане, търговия и въвеждане в Съюза на чистопородни разплодни животни, хибридни разплодни свине и зародишни продукти от тях, за изменение на Регламент (ЕС) № 652/2014 и директиви 89/608/ЕИО и 90/425/ЕИО на Съвета и за отмяна на определени актове в областта на развъждането на животни („Регламент относно разплодните животни“) (ОВ L 171, 29.6.2016 г., стр. 66).

- (26) „мъртви животни“ означава животни, които са убити чрез евтаназия със или без установена диагноза, или са умрели, включително мъртвородени и неродени животни, в земеделско стопанство или в помещение, или при транспорт, но които не са заклани за консумация от човека;
- (27) „бързо растящи дървета“ означава гора с кратка ротация, когато минималното време преди сечта е определено на не по-малко от 8 години, а максималното — на не повече от 20 години;
- (28) „последваща фискална схема“ е схема под формата на данъчни предимства, която представлява изменена версия на вече съществуваща фискална схема под формата на данъчно предимство и която я заменя;
- (29) „биогориво на основата на хранителни и фуражни насаждения“ означава биогориво, произведено от хранителни и фуражни насаждения съгласно определението в Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²³⁾;
- (30) „храни“ означава храни, които не са селскостопански продукти и които са изброени в приложение I към Регламент (ЕС) № 1151/2012 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁴⁾;
- (31) „гора“ означава земна площ, която се простира върху повече от половин хектар с дървета с височина над 5 метра и с покритие на короните над 10 % или дървета, които могат да достигнат тези прагови стойности *in situ*, и която не включва земна площ, която е с преобладаващо земеделско или градско земеползване, или; гора, както това понятие е определено и прилагано от държава членка или регион въз основа на съществуващо национално законодателство или система за инвентаризация и както е предоставено на Комисията в уведомлението; и когато е свързана с интервенция за развитие на селските райони, както е предвидено в стратегическия план по ОСП;
- (32) „брутен еквивалент на безвъзмездна помощ“ означава размерът на помощта, ако тя е била предоставена на бенефициера под формата на безвъзмездни средства, преди приспадането на данъци или други такси;
- (33) „индивидуална помощ“ означава помощ *ad hoc* и предоставяне на помощ на отделни бенефициери въз основа на схема за помощ;
- (34) „нематериални активи“ означава активи, които нямат физически или финансов израз, като патенти, лицензи, ноу-хау или друга интелектуална собственост;
- (35) „инвазивен чужд вид“ означава инвазивен чужд вид, който засяга Съюза, и инвазивен чужд вид, който засяга държава членка, съгласно определението в член 3, параграфи 3 и 4 от Регламент (ЕС) № 1143/2014 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁵⁾;
- (36) „големи предприятия“ означава предприятия, които не изпълняват критериите, определени в приложение I към Регламент (ЕС) на Комисията 2022/2472 ⁽²⁶⁾;
- (37) „местни пазари“ означава едно от следните:
- а) пазари в радиус от 75 км от стопанството на произход на продукта, в който радиус трябва да се осъществяват както преработката на продукта, така и продажбата му на крайния потребител;
 - б) пазари, за които държавите членки са посочили убедително алтернативно определение и които са в радиус не по-голям от 100 km;
- (38) „търговия със селскостопански продукти“ означава държане или излагане с цел продажба, предлагане за продажба, доставяне или изобщо пускане на пазара по какъвто и да било друг начин, с изключение на първата продажба от земеделския стопанин на прекупвач или преработвател и всяка една дейност по подготвяне на продукта за тази първа продажба; продажбата от първичен производител на крайни потребители се счита за търговия със селскостопански продукти, ако се осъществява в самостоятелни помещения или съоръжения, предвидени за тази цел;

⁽²³⁾ Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници (ОВ L 328, 21.12.2018 г., стр. 82).

⁽²⁴⁾ Регламент (ЕС) № 1151/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 21 ноември 2012 г. относно схемите за качество на селскостопанските продукти и храни (ОВ L 343, 14.12.2012 г., стр. 1).

⁽²⁵⁾ Регламент (ЕС) № 1143/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2014 г. относно предотвратяването и управлението на въвеждането и разпространението на инвазивни чужди видове (ОВ L 317, 4.11.2014 г., стр. 35).

⁽²⁶⁾ Регламент (ЕС) № 2022/2472 на Комисията 14 декември 2022 г. относно деклариране на някои категории помощи в секторите на селското и горското стопанство и в селските райони за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ОВ L 327, 21.12.2022 г., стр. 1).

- (39) „взаимоспомагателен фонд“ означава схема, акредитирана от държава членка съгласно националното право, чиято цел е застраховането на членуващите земеделски стопани, горски стопани и управители на гори, при която се извършват компенсаторни плащания на членуващите земеделски стопани, горски стопани и управители на гори, понесли икономически загуби;
- (40) „инвестиции в непроизводствени дейности“ означава инвестиции, които не водят до нетно увеличение на стойността или рентабилността на стопанството;
- (41) „операции, предхождащи промишлената преработка“ означава отсичане, нарязване, обелване, разрязване, складиране, защитна обработка и сушене на дървесина и всички други работни операции, предхождащи промишленото рязане на дървесина в дъскорезница; както и рязането в дъскорезница, където максималният капацитет за рязане на година е 20 000 m³ обли греди като материали за влагане, които се режат в дъскорезницата;
- (42) „друго неблагоприятно климатично събитие“ означава неблагоприятни метеорологични условия, които не представляват неблагоприятно климатично събитие, което може да бъде приравнено на природно бедствие;
- (43) „най-отдалечени региони“ означава регионите, посочени в член 349, първа алинея от Договора;
- (44) „вредител по растенията“ означава всеки вид, щам или биотип на растение, животно или патогенен агент, които са вредни за растенията или растителните продукти;
- (45) „превантивни мерки“ означава мерки по отношение на болест по животните, вредител по растенията или инвазивен чужд вид, който още не се е появил;
- (46) „първично селскостопанско производство“ означава производството на продукти на почвата и на животновъдството, изброени в приложение I към Договора, без да се извършват никакви по-нататъшни операции, с които се променя естеството на такива продукти;
- (47) „преработка на селскостопански продукти“ означава всяко обработване на селскостопански продукт, в резултат на което се получава продукт, който също е селскостопански продукт, с изключение на дейностите, извършвани в стопанството, нужни за приготвяне на животински или растителен продукт за първа продажба;
- (48) „група производители или организация на производители“ означава група или организация, създадена за поне една от следните цели:
- а) адаптиране към пазарните изисквания на продукцията и производството на производители, които са членове на групата или организация;
 - б) съвместно пускане на стоки на пазара, включително подготовка за продажби, централизация на продажби и доставки за купувачи на едро;
 - в) установяване на общи правила за информацията относно продукцията, в частност относно прибирането на реколтата и наличностите;
 - г) други дейности, които могат да се извършват от групи производители или организации на производители, като изграждане на умения за стопанска и търговска дейност, организиране и улесняване на иновационни процеси, съвместно управление на земята на членовете, използване на екологосъобразни практики за отглеждане, производствени техники и стабилни практики и методи за хуманно отношение към животните;
- (49) „защитено животно“ означава всяко животно, което е защитено от законодателството на Съюза или от националното законодателство, включително животински видове, за които националното законодателство предвижда специфични правила за опазване на популацията;
- (50) „възстановяем аванс“ означава заем за проект, който се изплаща на една или повече части, като условията за погасяване зависят от изхода на проекта;
- (51) „организация за научни изследвания и разпространение на знания“ означава субект (например университети и научноизследователски институти, агенции за технологичен трансфер, иновационни посредници, ориентирани към изследователската дейност физически и/или виртуални структури за сътрудничество), независимо от неговия правен статут или начин на финансиране, чиято основна цел е да извършва независими фундаментални научни изследвания, индустриални научни изследвания или експериментална развойна дейност, съгласно определеното в Рамката за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации, или да осигурява широко разпространение на резултатите от тези дейности чрез обучения, публикации или трансфер на знания; в случай че такъв субект извършва и стопански дейности, финансирането, разходите и приходите от стопанските дейности трябва да се отчитат отделно. Предприятията, които могат да окажат решаващо влияние върху такъв субект, например в качеството си на акционери или членове, не могат да се ползват от преференциален достъп до постигнатите от него резултати;

- (52) „къса верига на доставки“ означава верига на доставки, в която участват ограничен брой икономически оператори, ангажирани да си сътрудничат и посветени на местното икономическо развитие и близките териториални и социални отношения между производителите, преработвателите и потребителите;
- (53) „дребномащабна инфраструктура“ означава инфраструктура с допустими разходи, ограничени до 2 милиона евро;
- (54) „малък оператор“ означава микропредприятие съгласно определението в Препоръка на Комисията 2003/361 ⁽²⁷⁾, или физическо лице без стопанска дейност към момента на подаване на заявлението за помощ;
- (55) „малки острови в Егейско море“ означава малките острови в Егейско море, посочени в член 1, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 229/2013;
- (56) „МСП“ или „микро-, малки и средни предприятия“ означава предприятия, които изпълняват критериите в приложение I към Регламент (ЕС) 2022/2472 на Комисията;
- (57) „начало на работата по проекта или дейността“ означава началото на свързаните с инвестицията дейности или строителни работи, или първият правнообвързващ ангажимент за поръчка на оборудване или услуги, или всеки друг ангажимент, който прави проекта или дейността необратими, в зависимост от това кое от двете събития настъпва по-рано; купуването на земя и подготвителните дейности като получаването на разрешения и провеждането на проучвания за осъществимост не се считат за начало на работата или дейността; закупуването на земя, посочено в точка (153), буква а) и точка (502), буква в), когато допустимите разходи за закупуване на земя се равняват на 100 % от допустимите инвестиционни разходи, се смята за начало на работите по проекта или дейността;
- (58) „устойчиво управление на горите“ означава управлението и използването на залесените земи по начин и в степен, позволяващи да се съхрани биологичното им разнообразие, производителността, способността за възстановяване, жизнеността и потенциалът им да изпълняват, понастоящем и в бъдеще, подходящи екологични, икономически и социални функции на местно, национално и глобално равнище, без да се причинява щета на други екосистеми;
- (59) „материални активи“ означава активи, свързани със земя, сгради и съоръжения, машини и оборудване;
- (60) „разходи по трансакции“ означава допълнителни разходи, свързани с изпълнението на ангажимент, които обаче не произтичат непосредствено от неговото изпълнение или не са включени в директно компенсирания разходи или пропуснати доходи и които могат да се изчислят въз основа на стандартни разходи;
- (61) „разходи за изпитвания за трансмисивна спонгиформна енцефалопатия (ТСЕ) и спонгиформна енцефалопатия по говедата (СЕГ)“ означава всички разходи, включително тези за комплекти за изпитвания и за събиране, транспортиране, изпитване, съхраняване и унищожаване на проби, необходими за пробовземане и лабораторни изпитвания в съответствие с глава В от приложение X към Регламент (ЕО) № 999/2001 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁸⁾;
- (62) „дървета за засаждане на дървесни видове с кратък цикъл на ротация“ означава дървесни видове с код по КН 06 02 9041, определени от държавите членки, които се състоят от дървесни многогодишни култури, чиито корени или дънери остават в почвата след прибиране на реколтата, като през следващия сезон се появяват нови издънки, а максималният цикъл на реколтиране се определя от държавите членки;
- (63) „предприятие в затруднено положение“ е предприятие, което отговаря на критериите, определени в раздел 2.2 от Насоките на Комисията за държавна помощ за оздравяване и реструктуриране на нефинансови предприятия в затруднено положение;
- (64) „стандарт на Съюза“ означава задължителен стандарт, който е посочен в правото на Съюза и определя стандарта, който отделните предприятия трябва да постигнат, по-специално по отношение на околната среда, хигиената и хуманното отношение към животните; съответно стандартите или целите, определени на равнището на Съюза, които са задължителни за държавите членки, но не и за индивидуални предприятия, не се смятат за стандарти на Съюза;

⁽²⁷⁾ Препоръка на Комисията от 6 май 2003 г. относно определението за микро-, малки и средни предприятия (ОВ L 124, 20.5.2003 г., стр. 36).

⁽²⁸⁾ Регламент (ЕО) № 999/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2001 г. относно определяне на правила за превенция, контрол и ликвидация на някои трансмисивни спонгиформни енцефалопatii (ОВ L 147, 31.5.2001 г., стр. 1).

- (65) „млад земеделски стопанин“ означава земеделски стопанин, както е определен от държава членка в нейния стратегически план по ОСП в съответствие с член 4, параграф 6 от Регламент (ЕС) 2021/2115.
- (66) за целите на опазването на генетичните ресурси в селското и в горското стопанство:
- а) „опазване *in situ*“ в селското стопанство означава опазване на генетичен материал в екосистемите и естествените местообитания, и запазване и възстановяване на жизнеспособни популации от видове или диви породи в естествената им среда, а в случая на опитомени породи животни или култивирани растителни видове — в земеделската среда, в която са развили своите отличителни качества;
 - б) „опазване *in situ*“ в горското стопанство означава опазване на генетичен материал в екосистемите и естествените местообитания, както и поддържането и възстановяването на жизнеспособни популации от видове в тяхното естествено обкръжение;
 - в) „опазване в земеделско или горско стопанство“ означава опазване *in situ* и развитие на ниво земеделско или горско стопанство;
 - г) „опазване *ex situ*“ означава опазване на генетичен материал за селското или горското стопанство извън естественото му местообитание;
 - д) „колекция *ex situ*“ означава колекция от генетичен материал за селското или горското стопанство, съхранявана извън естественото му местообитание.

2.5. Помощ, подлежаща на уведомление

- (34) Когато условията по член 107, параграф 1 от Договора са спазени, държавите членки трябва да уведомяват Комисията за помощите в секторите на селското и горското стопанство и в селските райони в съответствие с член 108, параграф 3 от Договора. Държавите членки не трябва да въвеждат предложената мярка в действие, докато процедурата по уведомяване, посочена в член 108, параграф 2 от Договора, не приключи с окончателно решение, с изключение на мерките, които отговарят на условията, определени в Регламент (ЕС) 2022/2472
- (35) Индивидуалната помощ, предоставена въз основа на схема за помощ, продължава да бъде обхваната от задължението за отправяне на уведомление съгласно член 108, параграф 3 от Договора, ако помощта надхвърля следните прагове за уведомяване:
- а) за индивидуална инвестиционна помощ за преработката и продажбата на селскостопански продукти съгласно част II, раздел 1.1.1.3: допустими разходи, надхвърлящи 25 милиона евро, или когато брутният еквивалент на безвъзмездна помощ надхвърля 12 милиона евро;
 - б) за помощ за кампании за популяризиране съгласно част II, раздел 1.3.4: за кампании за популяризиране с годишен бюджет, надхвърлящ 5 милиона евро.

ГЛАВА 3.

Оценка на съвместимостта съгласно член 107, параграф 3, буква в) от Договора

- (36) Въз основа на член 107, параграф 3, буква в) от Договора Комисията може да счете за съвместима с вътрешния пазар държавна помощ за улесняване развитието на някои икономически дейности, когато тази помощ не засяга по неблагоприятен начин условията на търговия до степен, която противоречи на общия интерес.
- (37) Следователно, за да прецени дали дадена държавна помощ за селското и горското стопанство и селските райони може да се смята за съвместима с вътрешния пазар, Комисията ще определи дали мярката за помощ улеснява развитието на определена икономическа дейност (първо условие) и не засяга по неблагоприятен начин условията на търговия до степен, която противоречи на общия интерес (второ условие).
- (38) В този раздел Комисията пояснява как ще извършва оценката на съвместимостта. В него се определят общи условия за съвместимост и когато е приложимо — специфични условия за схемите за държавна помощ и допълнителни условия за индивидуалната помощ, която подлежи на задължението за уведомяване.

- (39) С цел да направи оценката, посочена в точка (37), Комисията ще вземе предвид следните аспекти:
- а) *Първо условие: помощта да улеснява развитието на икономическа дейност:*
- i) идентифициране на съответната икономическа дейност (раздел 3.1.1);
 - ii) стимулиращ ефект: помощта трябва да промени поведението на съответното/ите предприятие/я по такъв начин, че то/те да започне/ат допълнителна дейност, която не би предприело/не биха предприели без помощта или която би предприело/биха предприели, но по ограничен или различен начин (раздел 3.1.2);
 - iii) помощта не противоречи на съответните разпоредби и общите принципи на правото на Съюза (раздел 3.1.3).
- б) *Второ условие: помощта не нарушава неправотерно условията на търговия по начин, който да противоречи на общия интерес:*
- i) необходимост от държавна намеса: мярката за помощ трябва да доведе до съществено подобрене, което пазарът не е в състояние да постигне самостоятелно, например чрез отстраняване на пазарна неефективност или справяне с проблеми на равенството или сближаването, когато е приложимо (раздел 3.2.1);
 - ii) целесъобразност на мярката за помощ: предложената мярка за помощ трябва да бъде целесъобразен инструмент на политиката, който да улеснява развитието на икономическата дейност (раздел 3.2.2);
 - iii) пропорционалност на помощта (ограничаване на помощта до необходимия минимум): размерът и интензитетът на помощта трябва да бъдат ограничени до необходимия минимум, за да бъдат насърчени допълнителни инвестиции или допълнителна дейност от страна на засегнатото(ите) предприятие(я) (раздел 3.2.3);
 - iv) прозрачност на помощта: държавите членки, Комисията, икономическите оператори и обществеността трябва да имат лесен достъп до всички съответни актове и до информацията, отнасяща се за предоставената съгласно тях помощ (раздел 3.2.4);
 - v) избягване на необлагодиятни отрицателни последици от помощта за конкуренцията и търговията (раздел 3.2.5);
 - vi) претегляне на положителните и отрицателните ефекти, които помощта може да окаже върху конкуренцията и търговията между държавите членки (сравнителен тест) (раздел 3.2.6).
- (40) Общият баланс на определени категории схеми може да бъде обвързан още с изискване за последваща оценка, както е описано в точки (639)—(645). В такива случаи Комисията може да ограничи действието на тези схеми във времето (обикновено до четири години или по-малко) с възможност впоследствие да се изпрати повторно уведомление за тяхното продължаване.
- (41) Тези общи критерии за съвместимост се прилагат за всички помощи, обхванати в настоящите насоки, освен при наличие на дерогации в раздели 3.1 и 3.2 в тази част, свързани със специфични съображения, приложими в сектора на селското стопанство.
- 3.1. Първо условие: помощта да улеснява развитието на икономическа дейност**
- 3.1.1. Подпомагана икономическа дейност**
- (42) Въз основа на информацията, предоставена от държавата членка, Комисията ще определи икономическата дейност, която да бъде подкрепена от мярката, за която е постъпило уведомление.
- (43) Държавата членка трябва да докаже, че помощта има за цел да улесни развитието на набелязаната икономическа дейност.
- (44) Държавите членки трябва също така да опишат дали и как помощта ще допринесе за постигането на целите на ОСП и в рамките на тази политика — на целите на Регламент (ЕС) 2021/2115, както и да опишат по-конкретно очакваните ползи от помощта.
- (45) Комисията смята, че помощта, предоставена в подкрепа на мерки за управлението на риска и на кризи в съответствие с част II, раздел 1.2 от настоящите насоки, може да улесни развитието на набелязаната икономическа дейност или област, тъй като без помощ това развитие може да не се осъществи в същата степен.

Допълнителни условия за помощ въз основа на схема за помощ, за която се изисква индивидуално уведомление

- (46) Когато въз основа на схема, посочена в точка (35), предоставя помощ на инвестиционни проекти, за които се изисква индивидуално уведомление, органът, предоставящ помощта, трябва да докаже, че избраният проект ще допринесе да бъдат постигнати целта на схемата и съответно целите на помощта в секторите на селското и горското стопанство и в селските райони. За тази цел държавите членки следва да се позоват на информацията от заявителя за помощ, в която той трябва да опише положителните ефекти от инвестицията.

3.1.2. *Стимулиращ ефект*

- (47) Помощта в секторите на селското и горското стопанство и в селските райони може да се приема за съвместима с вътрешния пазар само ако има стимулиращ ефект. Стимулиращ ефект е налице, когато помощта променя поведението на дадено предприятие по такъв начин, че то да започне допълнителна дейност, допринасяща за развитието на даден сектор, която то не би предприело без помощта или би предприело, но по ограничен или различен начин. Помощта обаче не трябва да субсидира разходи за дейност, които едно предприятие неизбежно е щяло да направи, и не трябва да е обезщетение за обичайния предприемачески риск, свързан с всяка стопанска дейност.
- (48) Освен в случаите когато в законодателството на Съюза или в настоящите насоки изрично са предвидени изключения, мерките за държавна помощ, предназначени само за подобряване на финансовото състояние на предприятия, но които по никакъв начин не допринасят за развитие на сектора, и по-конкретно помощи, предоставени изцяло въз основа на цена, количество, единица продукция или единица средство за производство, се смятат за оперативна помощ, която е несъвместима с вътрешния пазар. Освен това, поради самото си естество такива помощи вероятно ще окажат въздействие върху механизмите, регулиращи организацията на вътрешния пазар.
- (49) Помощта, предоставена съгласно част II, раздели 1.2 и 2.8.5, следва да е ограничена до подпомагане на предприятията с дейност в секторите на селското и горското стопанство, които срещат различни трудности въпреки положените разумни усилия за свеждане до минимум на подобни рискове. Държавната помощ не бива да подтиква предприятията да поемат ненужен риск. Предприятията с дейност в секторите на селското и горското стопанство следва сами да поемат отговорността за последиците от неблагоприятен избор на производствени методи или продукти.
- (50) Поради причините, изложени в точка (47), Комисията е на мнение, че помощта не представлява стимул за бенефициера, когато работата по съответния проект или дейност вече е започнала, преди бенефициерът да подаде заявление за помощ до националните органи.
- (51) Заявлението за помощ трябва да включва най-малко името на заявителя и големината на предприятието, описание на проекта или дейността, включително мястото на изпълнение, начална и крайна дата, размера на помощта, необходима за изпълнението, и допустимите разходи.
- (52) Освен това големите предприятия трябва да опишат в заявлението варианта без подпомагане, така наречения съпоставителен сценарий или алтернативен вариант на проекта или дейността, и да представят документи в подкрепа на описания от тях в заявлението съпоставителен сценарий. Това изискване не се прилага за общини, които са автономни местни власти с годишен бюджет под 10 милиона евро и чието население е по-малко от 5 000 жители.
- (53) Когато получи заявление, предоставящият помощта орган трябва да оцени дали съпоставителният сценарий е правдоподобен и да потвърди, че помощта има изисквания стимулиращ ефект. Съпоставителният сценарий е достоверен, ако е действителен и се отнася до факторите за вземане на решения, преобладаващи към момента на вземане на решението от бенефициера относно съответния проект или дейност.
- (54) Помощта под формата на данъчни предимства се счита за имаща стимулиращ ефект, ако схемата за помощ дава право на помощ в съответствие с обективни критерии и без по-нататъшна собствена преценка на държавата членка и ако е била приета и влязла в сила, преди да започне работата по проекта или дейността, за които се отпуска помощ. Последното условие не се прилага в случай на последващи фискални схеми, при условие че дейността вече е била обхваната от предходните схеми под формата на данъчни предимства.

- (55) Чрез дерогация от точки (50) до (54) следните категории помощи не се изисква да имат стимулиращ ефект или се смята, че имат такъв ефект:
- а) схеми за помощ за комасация на земята в съответствие с част II, раздел 1.3.6 и раздел 2.9.2 и схеми за помощ с екологични, защитни и развлекателни цели в съответствие с част II, раздел 2.8, и когато са изпълнени следните условия:
 - i) схемата за помощ предвижда право на помощ в съответствие с обективни критерии и без свобода на действие от страна на държавата членка;
 - ii) схемата за помощ е приета и е в сила, преди бенефициерът да е направил допустимите разходи по част II, раздели 1.3.6, 2.8 и 2.9.2;
 - iii) схемата за помощ обхваща само МСП;
 - б) помощ за специфични за района неблагоприятни аспекти, произтичащи от някои задължителни изисквания в съответствие с част II, раздел 1.1.6;
 - в) помощ за райони, изправени пред природни или други специфични ограничения, в съответствие с част II, раздел 1.1.7;
 - г) помощ за информационни дейности в сектора на селското стопанство в съответствие с част II, раздел 1.1.10.1, която се състои в предоставяне на информацията на неопределен брой бенефициери;
 - д) помощ за компенсиране на щети, причинени от природни бедствия или от извънредни събития в съответствие с част II, раздел 1.2.1.1;
 - е) помощ за компенсиране на щети, причинени от неблагоприятни климатични събития, които могат да бъдат приравнени към природно бедствие в съответствие с част II, раздел 1.2.1.2;
 - ж) помощ за компенсиране на разходите по предотвратяване, контрол и ликвидиране на болести по животните и вредители по растенията и на загубите, причинени от тези болести по животните и вредители по растенията, в съответствие с част II, раздел 1.2.1.3;
 - з) помощ за покриване на разходите по отстраняване и унищожаване на мъртви животни в съответствие с част II, раздел 1.2.1.4;
 - и) помощ за компенсиране на щети, причинени от защитени животни в съответствие с част II, раздел 1.2.1.5
 - й) помощ за компенсиране на щети в гори, причинени от защитени от закона животни в съответствие с част II, раздел 2.8.5;
 - к) помощ за информационни дейности в сектора на горското стопанство в съответствие с част II, раздел 2.4, която се състои в предоставяне на информацията на неопределен брой бенефициери;
 - л) помощ за инвестиции в полза на опазването на културното и природното наследство на територията на земеделското стопанство в съответствие с част II, раздел 1.1.1.2, с изключение на индивидуални помощи над 500 000 евро на предприятие на инвестиционен проект;
 - м) помощ за мерки за популяризиране в съответствие с точка (468), букви б), в) и г);
 - н) помощ за компенсиране на допълнителни транспортни разходи в съответствие с точки (480) и (481);
 - о) помощ за научноизследователска и развойна дейност в секторите на селското и горското стопанство в съответствие с част II, раздел 1.3.7 и раздел 2.9.1;
 - п) помощ за възстановяване на щети по горите от горски пожари, природни бедствия, неблагоприятни климатични събития, вредители по растенията, болести по животните, катастрофични събития и събития, свързани с изменението на климата в съответствие с част II, раздел 2.1.3;
 - р) помощ за разходите за третиране и предотвратяване на разпространението на вредители и болести по дърветата и помощ за компенсиране на щети, причинени от вредители и болести по дърветата, в съответствие с част II, раздел 2.8.1.

Допълнителни условия за инвестиционна помощ, за която се изисква индивидуално уведомяване

- (56) Освен изискванията, посочени в настоящия раздел, за инвестиционна помощ, за която се изисква индивидуално уведомление, държавата членка трябва да предостави недвусмислени доказателства, че помощта действително оказва въздействие върху решението да се инвестира. За целите на обстойната оценка държавата членка трябва да предостави не само информация относно подпомогнатия проект, но и подробно описание на съпоставителния сценарий спрямо случая, при който на бенефициера не се предоставя помощ от никой публичен орган.
- (57) Държавите членки се приканват да използват оригинални и официални документи на управителния съвет, оценки на риска, включително оценка на специфичните за местоположението рискове, финансови доклади, вътрешни финансово-икономически планове, експертни становища и други проучвания, свързани с оценявания инвестиционен проект. Тези документи трябва да са актуални по отношение на процеса на вземане на решение относно инвестицията или нейното местоположение. Документи, съдържащи информация относно прогнози за търсенето, прогнози за разходите, финансови прогнози, документи, представени пред инвестиционен комитет, в които са разработени различни инвестиционни сценарии, или документи, предоставени на финансовите институции, могат да помогнат на държавите членки да докажат стимулиращия ефект.
- (58) В този контекст рентабилността може да се оцени чрез използване на методики, които са част от стандартната практика в съответния отрасъл и които могат да включват: методи за оценка на нетната настояща стойност (ННС) на проекта ⁽²⁹⁾, вътрешната норма на възвръщаемост (ВНВ) ⁽³⁰⁾ или средната възвръщаемост на вложения капитал (ВВК). Рентабилността на проекта трябва да бъде сравнена с нормалната възвръщаемост, търсена от бенефициера за други инвестиционни проекти със сходно естество. Когато нормалната възвръщаемост не е известна, рентабилността на проекта трябва да бъде сравнена с разходите за капитал на предприятието като цяло или с обикновено отчитаната възвръщаемост в съответния сектор.
- (59) Когато не е наличен конкретен съпоставителен сценарий, може да се сметне, че има стимулиращ ефект, когато е налице недостиг на средства. Тоест, когато инвестиционните разходи надхвърлят ННС на очакваните оперативни приходи от инвестицията въз основа на предварителен бизнес план.
- (60) Ако помощта не променя поведението на бенефициера, стимулирайки допълнителни инвестиции, тя няма положителни ефекти за развитието на въпросния сектор. Поради това помощта няма да се смята за съвместима с вътрешния пазар в случаите, в които изглежда, че инвестицията би била извършена и без подпомагане.

3.1.3. *Липса на нарушение на съответните разпоредби и общите принципи на правото на Съюза*

- (61) Ако мярка за държавна помощ, свързаните с нея условия, включително методът за финансиране, когато този метод представлява неразделна част от мярката за държавна помощ, или дейността, която финансира, водят до нарушение на съответното законодателство на Съюза, помощта не може да бъде обявена за съвместима с вътрешния пазар ⁽³¹⁾.
- (62) Поради спецификата на сектора на селското стопанство ⁽³²⁾, макар правилата за държавните помощи да са по принцип приложими за този сектор, тяхното прилагане се подчинява въпреки това на разпоредбите на регламентите от първия стълб на ОСП. С други думи, дадена държава членка не може да прибегне преимуществено до мерки за държавна помощ вместо до мерките по Регламент (ЕС) № 1308/2013 ⁽³³⁾. Поради това Комисията няма да разрешава държавна помощ, която е несъвместима с разпоредбите, регламентиращи общата организация на пазара или която би възпрепятствала правилното функциониране на общата организация на пазара.

⁽²⁹⁾ ННС на проекта е разликата между положителните и отрицателните парични потоци през жизнения цикъл на инвестицията, дисконтирани до настоящата им стойност (обикновено се използва цената на капитала).

⁽³⁰⁾ ВНВ не се основава на счетоводните приходи през дадена година, а се вземат предвид бъдещите парични потоци, които инвеститорът очаква да получи през целия жизнен цикъл на инвестицията. Тя се определя като дисконтовия процент, за който ННС на паричните потоци е равна на нула.

⁽³¹⁾ Вж. например решение от 19 септември 2000 г., *Германия/Комисия*, C-156/98, EU:C:2000:467, точка 78; решение от 12 декември 2002 г., *Франция/Комисия*, EU:C: 2002:753, C-456/00, точка 30, решение от 22 декември 2008 г., *Regie Networks*, C-333/07, EU:C: 2008:764, т. 94—116; решение от 14 октомври 2010 г., *Nuova Agricast/Комисия*, C-67/09 P, EU:C:2010:607, точка 51; и решение от 22 септември 2020 г., *Австрия/Комисия*, C-594/18 P, EU:C:2020:742, т. 44.

⁽³²⁾ Вж. т. (6)—(10) от настоящите насоки.

⁽³³⁾ Решение от 26 юни 1979 г., *Pigs and Bacon Commission срещу McCarren*, дело 177/78, EU:C: 1979:164, т. 11; решение от 12 декември 2002 г., *Франция/Комисия*, EU:C: 2002:753, C-456/00, т. 30; решение от 14 ноември 2017 г., *Président de l'Autorité de la concurrence/Association des vendeurs d'endives (APVE) и др.*, C-671/15, EU:C: 2017:860, т. 37.

- (63) Освен това държавната помощ не може да бъде обявена за съвместима с вътрешния пазар, когато предоставянето на помощ е обвързано със задължението за предприятието бенефициер да използва национални продукти или услуги, както и когато помощта ограничава възможността предприятието бенефициер да се възползва от резултатите от научни изследвания, развойна дейност и иновации в други държави членки.
- (64) Комисията няма да разрешава помощи за дейности по износ към трети страни или държави членки, които могат да бъдат пряко свързани с изнасяните количества, нито помощи, зависещи от използването на стоки собствено производство за сметка на вносни стоки, нито помощи за установяване и функциониране на разпределителна мрежа или за покриване на други разходи, свързани с дейности по износ. Помощите с цел покриване на разходите по участие в търговски панаири, разходите за проучвания или консултантски услуги, необходими за пускането на нов или на вече съществуващ продукт на нов пазар, принципно не представляват помощи за износ.
- 3.2. **Второ условие: помощта не нарушава неправомерно условията на търговия по начин, който да противоречи на общия интерес**
- (65) В съответствие с член 107, параграф 3, буква в) от Договора помощите, които имат за цел да улеснят развитието на някои икономически дейности или на някои икономически региони, могат да се смятат за съвместими, но само „доколкото тези помощи не засягат по неблагоприятен начин условията на търговия до степен, която противоречи на общия интерес“.
- (66) В настоящия раздел се определя методът за упражняване на правото на преценка на Комисията при извършване на оценката съгласно второто условие за оценка на съвместимостта, посочена в точка (39), буква б).
- (67) По самото си естество всяка мярка за помощ води до нарушаване на конкуренцията и оказва въздействие върху търговията между държавите членки. С цел да установи обаче дали нарушаващите търговията ефекти на помощта са ограничени до минимум, Комисията ще провери дали помощта е необходима, целесъобразна, пропорционална и прозрачна.
- (68) След това Комисията ще оцени нарушаващия ефект на въпросната помощ върху конкуренцията и условията на търговия. След това Комисията ще съпостави положителните ефекти от помощта с нейните отрицателни ефекти върху конкуренцията и търговията. Когато положителните ефекти са по-големи от отрицателните, Комисията ще обяви помощта за съвместима.
- (69) Съответствието на помощта с условията, определени в раздели 3.2.1—3.2.5 на настоящата глава, трябва да се разглежда в конкретния контекст на ОСП.
- 3.2.1. *Необходимост от държавна намеса*
- (70) С цел да се оцени дали държавната помощ е необходима за постигането на очаквания резултат, първо трябва да се диагностицира проблемът. Държавната помощ трябва да бъде насочена към ситуации, при които помощта може да доведе до съществено развитие, което пазарът не е в състояние да постигне, например чрез отстраняване на пазарната неефективност на въпросната подпомагана дейност или инвестиция. При определени условия мерките за държавна помощ наистина могат да коригират пазарна неефективност, като по този начин допринасят за ефективното функциониране на пазарите и за повишаването на конкурентоспособността.
- (71) За целите на настоящите насоки, Комисията е на мнение, че пазарът не способства за постигането на заложените цели без държавна намеса по отношение на мерките за помощ, изпълняващи специфичните условия в част I. Ето защо тази помощ следва да се разглежда като необходима.

3.2.2. Целесъобразност на помощта

- (72) Предлаганата мярка за помощ трябва да е инструмент на политиката, подходящ за постигането на съответната цел на политиката. Не бива да се забравя, че е възможно други по-подходящи инструменти, като например регламент, пазарни инструменти, развитие на инфраструктурата и подобряване на бизнес средата, да постигнат въпросните цели. За тази цел държавата членка трябва да докаже, че помощта и нейните условия са подходящи за постигането на целта на мярката, към която е насочена помощта.

Целесъобразност в сравнение с алтернативни инструменти на политиката

- (73) Комисията е на мнение, че помощта в секторите на селското и горското стопанство, която отговаря на специфичните условия в съответните раздели на част II, е подходящ инструмент на политиката.
- (74) В случай че дадена държава членка реши да въведе мярка за помощ, подобна на мярка за развитие на селските райони, финансирана изключително с национални средства, като едновременно с това същата интервенция е предвидена в съответния стратегически план по ОСП, държавата членка следва да докаже предимствата на такъв инструмент за национално подпомагане в сравнение с въпросната интервенция съгласно стратегическия план по ОСП.

Целесъобразност на различните инструменти за помощ

- (75) Помощта може да се предоставя под различни форми. Държавата членка следва обаче да гарантира, че помощта е предоставяна под формата с потенциално най-слаб отрицателен ефект върху търговията и конкуренцията.
- (76) В случай че е посочена конкретна форма за мярка за помощ, описана в част II, тази форма се приема за подходящ инструмент за помощ за целите на настоящите насоки.
- (77) Когато помощта се предоставя на крайния бенефициер под формата на субсидирана услуга, т.е. непряко, в натура, и се изплаща на доставчик на въпросната услуга или дейност, оценката на съвместимостта съгласно член 107, параграф 3, буква в) от Договора, посочена в настоящата част, и специфичните условия на настоящите насоки се прилагат за крайния бенефициер.
- (78) Комисията е на мнение, че по отношение на интервенциите за развитие на селските райони, съфинансирани от ЕЗФРСР или предоставяни като допълнително финансиране по такива съфинансирани интервенции за развитие на селските райони, помощта, предоставяна във формата, предвидена в съответната интервенция за развитие на селските райони, е подходящ инструмент за помощ.
- (79) По отношение на инвестиционната помощ, която не е включена в стратегическия план по ОСП или като допълнително финансиране за такава намеса за развитие на селските райони, ако помощта се предоставя във форми, които осигуряват пряко финансово предимство (например преки безвъзмездни средства, освобождаване от или намаляване на данъци, социални осигуровки или други задължителни отчисления и др.), държавата членка трябва да докаже защо други форми на помощ с потенциално по-слаб отрицателен ефект върху конкуренцията, като възстановими аванси или формите на помощ, които се основават на дългови или капиталови инструменти (например нисколихвени заеми или лихвени субсидии, държавни гаранции или друг вид предоставяне на капитал при преференциални условия), са по-малко целесъобразни.
- (80) По отношение на мерките в областта на горското стопанство, посочени в част II, раздел 2.8, държавите членки трябва да докажат, че екологичните, защитни и развлекателни цели, към които се стремят, не могат да бъдат постигнати с мерките за сектора на горското стопанство, подобни на мерки за развитие на селските райони, посочени в част II, раздели 2.1 до 2.7.
- (81) При няколко категории помощ, като например помощта за разходите за пазарни проучвания, за разработване на концепция и технически проект за продукта и за изготвяне на заявления за признаване на схеми за качество, помощта за трансфер на знания и информационни дейности, помощта за консултантски услуги, помощта за услуги по заместване в стопанството, помощта за мерки за популяризиране, помощта за компенсиране на разходите по предотвратяване и ликвидиране на болести по животните, вредители по растенията и инвазивни чужди видове и помощта за животновъдния сектор, помощта трябва да се предоставя на крайните бенефициери посредством субсидирани услуги. В тези случаи помощта се изплаща на доставчика на въпросната услуга или дейност.

- (82) Оценката на съвместимостта с вътрешния пазар на дадена мярка за помощ не засяга приложимите правила за възлагане на обществени поръчки и принципите на прозрачност, откритост и недискриминация в процеса на подбор на доставчик на услуги.

3.2.3. *Пропорционалност на помощта*

- (83) Помощта се смята за пропорционална, когато сумата на помощта, предоставена на всеки отделен бенефициер, е ограничена до минимума, необходим за осъществяването на подпомаганата дейност.

Максимални интензитети на помощта и максимални размери на помощта

- (84) По принцип Комисията е на мнение, че за да бъде помощта пропорционална, размерът на помощта не бива да надхвърля допустимите разходи. Това не засяга правилата за екологичните или други публични стимули, които са изрично предвидени в част II, раздели 1.2.2, 2.1.4 и 2.3.

- (85) С цел осигуряване на предсказуемост и еднакви условия на конкуренция Комисията прилага максимални интензитети на помощта. Ако максималният интензитет на помощта не може да бъде определен, например при помощите за започване на дейност при младите земеделски стопани и развитието на малки стопанства, се определят максимални размери на помощта в номинално изражение, с цел да се гарантира пропорционалността на помощта.

- (86) Ако допустимите разходи са правилно изчислени и максималният интензитет на помощта или максималният размер на помощта, установени в част II, са спазени, критерият за пропорционалност се смята за изпълнен.

- (87) Максималният интензитет на помощта и размерът на помощта трябва да бъдат изчислени от предоставящия орган, когато се предоставя помощта. Допустимите разходи трябва да се подкрепят с документни доказателства, които са ясни, конкретни и актуални. За целите на изчисляването на интензитета на помощта и допустимите разходи всички използвани данни трябва да се отчитат преди приспадането на данъци и други такси.

- (88) Данъкът върху добавената стойност (ДДС) не е допустим за подпомагане, освен в случаите, когато не подлежи на възстановяване съгласно националното законодателство в областта на ДДС.

- (89) Когато помощта се предоставя под форма, различна от безвъзмездни средства, за размер на помощта се приема брутният еквивалент на безвъзмездна помощ.

- (90) Помощ, предоставяна на няколко части, се сконтира до нейната стойност към момента на предоставянето. Допустимите разходи се сконтират до тяхната стойност към момента на предоставянето. Лихвеният процент, който се използва за сконтиране, е сконтовият процент, приложим към датата на предоставяне на помощта.

- (91) Платимата в бъдеще помощ, включително помощта, която се предоставя на няколко части, се дисконтира към нейната стойност към момента на предоставянето ѝ.

- (92) Когато помощта се предоставя под формата на данъчни облекчения, сконтирането на отделните траншове помощ се осъществява въз основа на лихвените проценти, приложими към различните моменти, в които данъчното облекчение поражда действие.

- (93) Държавите членки могат да определят размера на помощта за мерките или видовете операции, посочени в част II, раздели 1.1.4, 1.1.5, 1.1.6, 1.1.7, 1.1.8, 2.1.1, 2.1.2, 2.1.4, 2.2 и 2.3, въз основа на стандартни предположения за допълнителните разходи и пропуснатите доходи. Държавите членки следва да гарантират, че изчисленията и съответната помощ отговарят на всички изброени по-долу изисквания:

- а) съдържат само проверими елементи;
- б) са основани на стойности, установени въз основа на адекватна експертна оценка;
- в) посочват ясно източника на стойностите;

- г) са диференцирани, така че да отчитат регионалните или местните условия и действителното земеползване, където е приложимо;
- д) не съдържат елементи, свързани с инвестиционни разходи.
- (94) Без да се засяга точка (93), с изключение на помощта, обхваната от част II, раздели 1.2 и 2.8.5, помощта може да се предостави в съответствие със следните опростени варианти на разходите:
- а) единични разходи;
- б) еднократни суми;
- в) финансиране с единна ставка.
- (95) Размерът на помощта, посочен в точка ((94)) по-горе, трябва да бъде определен по един от следните начини:
- а) коректен, справедлив и проверим метод на изчисление, основаващ се на един или няколко от следните видове данни:
- i) статистически данни, друга обективна информация или експертна оценка;
- ii) проверени данни за минали периоди за отделните бенефициери;
- iii) прилагането на обичайните практики за осчетоводяване на разходите на отделните бенефициери;
- б) в съответствие с правилата за прилагането на съответните единични разходи, еднократни общи суми и единни ставки, прилагани в други политики на Съюза за подобен вид операция.
- (96) По отношение на съфинансираните мерки размерите на допустимите разходи могат да бъдат изчислени в съответствие с опростените варианти за разходите, предвидени в Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета ⁽³⁴⁾ и Регламент (ЕС) 2021/2115.
- (97) При оценката на съвместимостта на помощта Комисията ще взема предвид всяка сключена от бенефициера застраховка или всяка застраховка, която бенефициерът потенциално е можел да сключи. По отношение на отпускането на помощ за компенсиране на загуби, причинени от неблагоприятни климатични събития, които могат да бъдат приравнени към природно бедствие, с цел да се избегне рискът от нарушаване на конкуренцията, помощ при максимален интензитет следва да се предоставя само на предприятие, което не може да се застрахова срещу подобни загуби. Затова, с цел по-нататъшно подобряване на управлението на риска, бенефициерите трябва да бъдат насърчавани винаги, когато е възможно, да сключват застраховки.
- Допълнителни условия за инвестиционна помощ, за която се изисква индивидуално уведомление и за инвестиционна помощ за големи предприятия по схеми, за които е подадено уведомление*
- (98) Като общо правило инвестиционна помощ, за която се изисква индивидуално уведомление, ще се смята за ограничена до минимум, ако размерът на помощта съответства на нетните допълнителни разходи за реализиране на инвестицията в съответния регион в сравнение със съпоставителния сценарий при липса на помощ ⁽³⁵⁾, като за таван служат максималните интензитети на помощта. По същия начин в случай на инвестиционна помощ, отпусната на големи предприятия в рамките на подлежащи на уведомяване схеми, държавите членки трябва да гарантират, че размерът на помощта е ограничен до минимума въз основа на подхода на нетните допълнителни разходи, като за таван служат максималните интензитети на помощта.
- (99) Размерът на помощта следва да не надвишава необходимия минимум, за да направи проекта достатъчно рентабилен. Например размерът на помощта не бива да води до увеличение на неговата ВНВ над нормалните проценти на възвръщаемост, прилагани от предприятието за други сходни инвестиционни проекти, или, ако не са налице тези проценти, до увеличение на неговата ВНВ над разходите за капитал на предприятието като цяло или над обичайната възвръщаемост в съответния сектор.

⁽³⁴⁾ Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. за установяване на общоприложимите разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика (ОВ L 231, 30.6.2021 г., стр. 159).

⁽³⁵⁾ При сравняване на съпоставителни сценарии помощта се дисконтира със същия фактор, както при съответния сценарий с инвестиция и съпоставителен сценарий.

- (100) За инвестиционни помощи, отпуснати на големи предприятия по схеми, за които е подадено уведомление, държавата членка трябва да гарантира, че размерът на помощта съответства на нетните допълнителни разходи за реализиране на инвестицията в съответния регион в сравнение със съпоставителния сценарий без помощ. Методът, посочен в точка (99), трябва да бъде използван заедно с максималните интензитети на помощ като горна граница.
- (101) По отношение на инвестиционната помощ, за която се изисква индивидуално уведомление, Комисията ще провери дали размерът на помощта надвишава необходимия минимум, за да стане проектът достатъчно рентабилен, като използва метода, посочен в точка (99). Изчисленията, използвани при анализа на стимулиращия ефект, могат също да се използват, за да се оцени дали помощта е пропорционална. Държавата членка трябва да докаже пропорционалността въз основа на документацията, посочена в точка (57).
- (102) Точки (98)–(101) не се прилагат за общини, които са автономни местни власти с годишен бюджет под 10 милиона евро и с население под 5 000 жители.
- Натрупване на помощ*
- (103) Помощ може да бъде предоставяна паралелно по няколко схеми или да бъде натрупвана с помощ *ad hoc*, при условие че общият размер на държавната помощ за дейност или проект не надхвърля таваните на помощта, заложиени в настоящите насоки.
- (104) Помощ с установими допустими разходи може да се натрупва с друга държавна помощ, доколкото тези помощи се отнасят до различни, установими допустими разходи. Помощ с установими допустими разходи може да се натрупва с друга държавна помощ по отношение на едни и същи допустими разходи, които се припокриват отчасти или изцяло, само ако подобно съчетаване не води до надхвърляне на най-високия интензитет или размер на помощта, приложим за този вид помощ, съгласно настоящите насоки.
- (105) Помощ без установими допустими разходи, посочена в част II, раздел 1.1.2, може да се натрупва с всяка друга мярка за държавна помощ с установими допустими разходи. Помощта без установими допустими разходи може да се натрупва с друга държавна помощ без установими допустими разходи до най-високия общ праг за финансиране, определен в конкретните обстоятелства за всеки отделен случай с настоящите насоки или други насоки за държавните помощи, регламент за групово освобождаване или решение на Комисията.
- (106) Държавна помощ в полза на селскостопанския сектор следва да не се натрупва с плащанията, упоменати в членове 145 и 146 от Регламент (ЕС) 2021/2115 за едни и същи допустими разходи, ако в резултат на това натрупване интензитетът на помощта или размерът на помощта превишава стойностите, определени в настоящите насоки.
- (107) Държавната помощ, предоставена в съответствие с част II, раздели 1.1.4, 1.1.5 и 1.1.8, следва да не се натрупва с плащанията, упоменати в член 31 от Регламент (ЕС) 2021/2115, за едни и същи допустими разходи, ако в резултат на това натрупване интензитетът на помощта или размерът ѝ превишават стойностите, определени в настоящите насоки.
- (108) Когато финансиране от Съюза, управлявано централно от институциите, агенциите, съвместните предприятия или другите органи на Съюза, което не е пряко или косвено под контрола на държавата членка, е съчетано с държавна помощ, само държавната помощ се взема предвид, за да се установи дали са спазени праговете за уведомяване и максималните интензитети и тавани на помощта, при условие че общият размер на публично финансиране, предоставено във връзка със същите допустими разходи, не надхвърля най-благоприятния(те) процент(и) на финансиране, установен(и) в приложимите правила на законодателството на Съюза.
- (109) Помощ, разрешена съгласно настоящите насоки, следва да не се натрупва с каквато и да е помощ *de minimis* за едни и същи допустими разходи, ако това натрупване би довело до интензитет или размер на помощта, надвишаващ определения в настоящите насоки.

- (110) Помощта за инвестиции, целящи възстановяване на селскостопанския производствен потенциал съгласно точка (152), буква г), следва да не се натрупва с помощта за обезщетение за материални щети, посочена в част II, раздели 1.2.1.1, 1.2.1.2 и 1.2.1.3.
- (111) Помощта за започване на дейност от групи производители и организации на производители в селскостопанския сектор, посочена в част II, раздел 1.1.3, не може да се натрупва със съответната подкрепа за групи производители и организации на производители в сектора на селското стопанство, посочена в член 77 от Регламент (ЕС) 2021/2115. Помощта за започване на дейност за млади земеделски стопани, помощта за започване на дейност за развитието на малки земеделски стопанства и помощта за започване на дейност за селскостопански дейности, посочени в част II, раздел 1.1.2, следва да не се натрупват със съответната подкрепа, посочена в член 75 от Регламент (ЕС) 2021/2115, ако това натрупване води до размер на помощта, надвишаващ посочения в настоящите насоки.
- 3.2.4. *Прозрачност*
- (112) Държавите членки трябва да гарантират публикуването на следната информация в базата данни за прозрачност на държавните помощи на Европейската комисия ⁽³⁶⁾ или на подробен уебсайт за държавна помощ на национално или регионално равнище:
- а) пълния текст на схемата за помощ и разпоредбите за нейното прилагане или правното основание за индивидуална помощ, или електронна препратка към него;
 - б) наименованието на органа или органите, предоставящи помощта;
 - в) самоличността на индивидуалните бенефициери ⁽³⁷⁾, формата и размера на помощта, отпусната на всеки бенефициер, датата на предоставяне, вида на предприятието (МСП/голямо предприятие), региона, в който се намира бенефициерът (по NUTS ниво II), и основния стопански сектор, в който бенефициерът упражнява своята дейност (на равнище група по NACE). Това изискване може да бъде отменено по отношение на индивидуалните помощи, които не надхвърлят следните прагове:
 - i) 10 000 евро за бенефициери, осъществяващи дейност в първичното селскостопанско производство;
 - ii) 100 000 евро за бенефициери с дейност в секторите на преработката на селскостопански продукти, търговията със селскостопански продукти, сектора на горското стопанство или с дейности извън обхвата на член 42 от Договора.
- (113) При схеми за помощ под формата на данъчни облекчения информацията за размера на всяка отделна помощ може да се предоставя в следните интервали (в милиони евро): 0,01—0,1 само за първичното селско стопанство; 0,1—0,5; 0,5—1; 1 до 2; 2 до 5; 5 до 10; 10 до 30; и 30 и повече.
- (114) Тази информация трябва да се публикува, след като бъде взето решението за отпускане на помощта, да се съхранява в продължение на най-малко 10 години и да бъде достъпна за широката общественост без ограничения ⁽³⁸⁾.
- (115) От съображения за прозрачност държавите членки трябва да докладват и преразглеждат, както се изисква в част III, глава 2.

⁽³⁶⁾ „Публично търсене в базата данни за прозрачност на държавните помощи“, достъпно на следния уебсайт: <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=bg>.

⁽³⁷⁾ Като взема предвид законния интерес от прозрачност при предоставянето на информация на обществеността и като съпоставя нуждите от прозрачност с правата съгласно правилата за защита на личните данни, Комисията заключава, че съгласно член 49, параграф 1, буква ж) от Регламент 2016/679 е обосновано публикуването на името на бенефициера на помощта, когато той е физическо лице или юридическо лице, което има име на физическо лице (вж. C-92/09, *Volker und Markus Schecke u Eifert*, т. 53). Правилата за прозрачност имат за цел по-добро спазване на изискванията, по-голяма отчетност, партньорска оценка и в крайна сметка по-ефективни публични разходи. Тази цел има предимство пред правата на защита на личните данни на физическите лица, получаващи обществена подкрепа.

⁽³⁸⁾ Тази информация трябва да се публикува в срок от шест месеца от датата на предоставяне на помощта (или за помощ под формата на данъчно предимство — в рамките на една година от датата на данъчната декларация). В случай на неправомерна помощ от държавите членки ще се изисква да осигурят последващото публикуване на тази информация в рамките на не повече от шест месеца, считано от датата на решението на Комисията. Информацията трябва да бъде във формат, който позволява данните да бъдат търсени, извлечени и лесно публикувани в интернет, например във формат CSV или XML.

3.2.5. Избягване на неблагоприятни отрицателни ефекти върху конкуренцията и търговията

- (116) Помощта за секторите на селското и горското стопанство и за селските райони потенциално може да доведе до нарушения на продуктовите пазари. Трябва да бъдат сведени до минимум отрицателните ефекти от мярката за помощ по отношение на нарушаването на конкуренцията и въздействието върху търговията между държавите членки, за да бъде помощта съвместима.
- (117) Комисията ще определи пазара(ите), засегнат(и) от помощта, като вземе предвид информацията, предоставена от държавата членка за съответния(те) продукт(и) пазар(и), т.е. пазара(ите), засегнат(и) от промяната в поведението на бенефициера. При оценяване на отрицателните ефекти на мярката за помощ Комисията ще съсредоточи своя анализ на нарушаване на конкуренцията върху предвидимия ефект, който помощите в секторите на селското и горското стопанство и в селските райони оказват върху конкуренцията между предприятията в засегнатите продуктови пазари ⁽³⁹⁾.
- (118) По начало, ако помощта е добре насочена, пропорционална и ограничена по размер до нетните допълнителни разходи, се намалява отрицателното въздействие на помощта и рискът помощите неблагоприятно да нарушат конкуренцията ще бъде по-ограничен. Второ, Комисията установява максимални интензитети или размери на помощта. Целта е да бъде предотвратено използването на държавна помощ за проекти, при които съотношението между размера на помощта и допустимите разходи трябва бъде сметнато за много високо и особено вероятно да наруши конкуренцията. По принцип колкото по-големи са положителните ефекти, които е вероятно да породят подпомаганият проект, и колкото по-голяма е вероятната необходимост от помощ, толкова по-висока е горната граница на интензитета на помощ.
- (119) Същевременно, дори когато помощта е необходима и пропорционална, тя може да доведе до промяна в действията на бенефициерите, което да наруши конкуренцията. Това е по-вероятно в сектора на селското стопанство, който се различава от другите пазари със специфичната структура на първичното селскостопанско производство, което се характеризира с голям брой малки предприятия. На такива пазари рискът от нарушаване на конкуренцията е висок, дори при помощи в малки размери.
- Схеми за инвестиционни помощи за преработката и търговията със селскостопански продукти и в сектора на горското стопанство*
- (120) Тъй като инвестиционната помощ за предприятия с дейност в областта на преработката и търговията със селскостопански продукти и за предприятия с дейност в други сектори, например в сектора на хранително-вкусовата промишленост, има подобна тенденция да нарушава конкуренцията и търговията, общите съображения в областта на политиката за конкуренция относно въздействието върху конкуренцията и търговията трябва да се прилагат и за тези сектори. Затова условията, описани в точки (121) до (133), трябва да бъдат спазени по отношение на инвестиционната помощ за преработката и търговията със селскостопански продукти и в сектора на горското стопанство.
- (121) Схемите за помощ не трябва да водят до значително нарушаване на конкуренцията и търговията. По-специално, дори когато нарушенията могат да се смятат за ограничени на индивидуално равнище (при положение че са спазени всички условия за инвестиционната помощ), кумулирани, схемите за инвестиционна помощ могат да водят до сериозно нарушаване на конкуренцията и търговията. Когато дадена схема за инвестиционна помощ е насочена изключително към определени сектори, рискът от такова нарушаване е дори по-голям.
- (122) Следователно съответната държава членка трябва да докаже, че всякакви отрицателни ефекти ще бъдат сведени до минимум, отчитайки например големината на съответните проекти, индивидуалните и кумулативните размери на помощта, очакваните бенефициери, както и спецификите на целевите сектори. С цел Комисията да може да оцени евентуалните отрицателни ефекти, държавата членка се призовава да представи оценка на въздействието, ако разполага с такава, както и последващи оценки, извършени за подобни схеми.

Инвестиционна помощ, за която се изисква индивидуално уведомление, за преработката и търговията със селскостопански продукти и в сектора на горското стопанство

⁽³⁹⁾ Редица пазари могат да бъдат засегнати от помощта, тъй като въздействието ѝ не може да се ограничи само до пазара, който съответства на подпомаганата дейност, а може да се разпростре и към други пазари, които са свързани с този пазар, тъй като са нагоре или надолу по веригата, или са допълващи, или пък защото бенефициерът вече присъства на тях или може да присъства в близко бъдеще.

- (123) При оценката на отрицателните ефекти от индивидуалната инвестиционна помощ Комисията набляга особено на отрицателните ефекти, свързани с увеличаването на свръхкапацитета в западни пазари, предотвратяването на напускането на пазара и понятието „значителна пазарна мощ“. Тези отрицателни ефекти са описани в точки (124) до (133) и трябва да бъдат балансираны с положителните ефекти от помощта.
- (124) С цел да бъдат установени и оценени потенциалните нарушения на конкуренцията и търговията, държавата членка следва да представи доказателства, които да позволят на Комисията да установи съответните продуктови пазари (т.е. продукти, засегнати от промените в поведението на бенефициера на помощта) и да идентифицира засегнатите конкуренти и клиенти/потребители. Съответният продукт обикновено е продуктът, предмет на инвестиционния проект ⁽⁴⁰⁾. Ако проектът засяга междинен продукт или ако значителна част от производството не се продаде на пазара, съответен продукт може да бъде продуктът надолу по веригата. Съответният продуктов пазар включва съответният продукт и неговите заместители, смятани за такива от потребителя (поради характеристиките, цената или предвидената употреба на продукта) или от производителя (предвид гъвкавостта на производствените съоръжения).
- (125) Комисията прилага различни критерии за оценка на тези потенциални нарушения, като структурата на пазара на съответния продукт, състояние на пазара (западна или разрастващ се пазар), процес на подбор на бенефициера на помощта, бариери за навлизане на пазара и излизане от него, продуктова диференциация.
- (126) Когато едно предприятие ползва системно държавна помощ, това може да означава, че то не е способно да устои на конкуренцията самостоятелно или че получава неследващи се облаги в сравнение с конкурентите си.
- (127) Комисията разграничава два основни източника на потенциални отрицателни ефекти върху продуктовете пазари:
- а) случаите на значително увеличаване на капацитета, което води до или влошава съществуващо положение на свръхкапацитет, особено на западен пазар;
 - б) случаите, в които бенефициерът на помощта разполага със значителна пазарна мощ.
- (128) При оценката дали помощта е причина за създаване или поддържане на неефективни пазарни структури, Комисията ще вземе предвид допълнителния производствен капацитет, създаден с проекта, както и това дали пазарът е с изоставащ растеж.
- (129) Ако въпросният пазар расте, обикновено има по-малко причини за опасения, че помощта ще се отрази отрицателно на динамичните стимули или че неправомерно ще възпрепятства напускането или навлизането на пазара.
- (130) Опасенията са по-сериозни, когато пазарите западат. Комисията прави разграничение между случаите, за които в дългосрочна перспектива съответният пазар е структурно западен (т.е. отчита отрицателен растеж), и случаите, в които съответният пазар е относително западен (т.е. отчита положителен растеж, който обаче не надвишава референтния растеж).
- (131) Слабото представяне на пазара обикновено се измерва спрямо БВП на Европейското икономическо пространство (ЕИП) през трите години преди началото на проекта (референтна стойност). То може да бъде измерено и въз основа на прогнозната растеж за следващите три до пет години. Показателите могат да включват очаквания бъдещ растеж на съответния пазар и свързаните с него очаквани равнища на използване на капацитета и възможното въздействие на увеличаването на капацитета върху конкурентите по отношение на цените и маржовете на печалбата.

⁽⁴⁰⁾ При инвестиционни проекти, които включват производството на няколко различни продукта, всеки продукт трябва да бъде оценен.

(132) В някои случаи оценяването на растежа на продуктивния пазар в ЕИП може да не е подходящ показател за пълната оценка на всички ефекти от помощта, особено ако географският пазар е глобален. В такива случаи Комисията ще разгледа ефекта от помощта върху съответните пазарни структури, като вземе предвид по-специално нейния потенциал да изтласка производителите вън от пазара в ЕИП.

(133) За оценка на наличието на значителна пазарна мощ Комисията ще вземе предвид позицията на бенефициера за определен период от време преди получаването на помощта и очакваната пазарна позиция след осъществяването на инвестицията. Комисията ще вземе предвид пазарните дялове на бенефициера, както и на неговите конкуренти и други фактори от значение. Така например тя ще оцени структурата на пазара, като анализира концентрацията на пазара, възможните бариери за навлизане ⁽⁴¹⁾, пазарната сила ⁽⁴²⁾ и бариерите за разрастване или излизане от пазара.

3.2.6. Съпоставка на положителните и отрицателните ефекти от помощта (сравнителен тест)

(134) Комисията оценява дали положителните ефекти от мярката за помощ надвишават установените отрицателни ефекти върху конкуренцията и условията на търговия. Комисията може да направи заключение, че мярката за помощ е съвместима с вътрешния пазар само ако положителните ефекти надвишават отрицателните.

(135) В случаите, когато предложената мярка за помощ не е предназначена за преодоляването на добре установена пазарна неефективност по подходящ и пропорционален начин, отрицателните нарушаващи конкуренцията ефекти от мярката ще бъдат по-големи от положителните; затова Комисията вероятно ще направи извод, че предложената мярка за помощ е несъвместима.

(136) Като част от оценката на положителните и отрицателните ефекти от помощта Комисията ще вземе предвид въздействието на помощта върху постигането на общите и специфичните цели на ОСП, посочени в членове 5 и 6 от Регламент (ЕС) 2021/2115 — да се насърчи развитието на интелигентен, конкурентоспособен, устойчив и диверсифициран сектор на селското стопанство, да се подпомогнат и укрепят опазването на околната среда, включително биологичното разнообразие, и действията в областта на климата и да се допринесе за постигането на целите на Съюза, свързани с околната среда и климата, и за укрепването на социално-икономическата структура на селските райони.

(137) По принцип, заради положителните ефекти на помощта върху развитието на сектора, Комисията смята, че когато дадена помощ отговаря на условията и не надвишава съответните максимални интензитети или размери на помощта, предвидени в приложимите раздели на част II, отрицателният ефект върху конкуренцията и търговията е сведен до минимум.

(138) Комисията ще смята, че положителните ефекти от дадена държавна помощ са установени по отношение на помощ, която е съфинансирана съгласно Регламент (ЕС) 2021/2115 или е финансирана от Съюза.

⁽⁴¹⁾ Тези бариери за навлизане на пазара включват правни бариери (по-конкретно права на интелектуална собственост), икономии от мащаба или обхвата, бариери за достъп до мрежи и инфраструктури. Когато помощта е свързана с пазар, на който бенефициерът на помощта е титуляр, възможните бариери за навлизане могат да увеличат потенциалната значителна пазарна мощ на бенефициера на помощта, а с това и възможните отрицателни ефекти от тази пазарна мощ.

⁽⁴²⁾ Когато на пазара оперират купувачи със силни позиции, е по-малко вероятно бенефициерът на помощта да е в състояние да увеличи цените за тези купувачи.

- (139) Всички уведомления за държавна помощ следва да съдържат оценка на това дали се очаква подпомаганата дейност да има въздействие върху околната среда и/или климата, като се вземат предвид законодателството за опазване на околната среда⁽⁴³⁾ и стандартите за добри земеделски и екологични условия (GAEC) съгласно Регламент (ЕС) 2021/2115. Комисията ще смята, че положителните ефекти от дадена помощ са установени, когато е доказано, че тази помощ има положително въздействие върху околната среда и климата. Член 11 от Договора гласи: „Изискванията за защита на околната среда трябва да бъдат включени в определянето и изпълнението на политиките и действията на Съюза, в частност, за да се насърчи устойчивото развитие“. Действията на Съюза за утвърждаване на целта за опазване на околната среда, както е предвидено в член 11 от Договора, отчитат принципа „замърсителят плаща“. Поради това в уведомленията за държавна помощ следва да се обръща специално внимание на въпросите, свързани с околната среда и климата.
- (140) Освен това Комисията може също така да вземе предвид, когато е уместно, дали помощта води до други положителни или отрицателни ефекти. Когато тези други положителни ефекти отразяват заложените в политиките на Съюза, като Европейския зелен пакт⁽⁴⁴⁾, стратегията „От фермата до трапезата“⁽⁴⁵⁾, стратегията за адаптация към изменението на климата⁽⁴⁶⁾, Съобщението относно възстановяването на устойчивите въглеродни цикли⁽⁴⁷⁾, новата стратегия за горите⁽⁴⁸⁾ и стратегията за биологичното разнообразие⁽⁴⁹⁾, то може да се предполага, че помощта, съобразена с тези политики на Съюза, има такива по-обширни положителни ефекти.

⁽⁴³⁾ По-специално [списъкът е ориентиращ и не е изчерпателен] Директива 91/676/ЕИО на Съвета от 12 декември 1991 г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от селскостопански източници (ОВ L 375, 31.12.1991 г., стр. 1); Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 г. за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна (ОВ L 206, 22.7.1992 г., стр. 7); Директива 2000/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2000 г. за установяване на рамка за действията на Общността в областта на политиката за водите (ОВ L 327, 22.12.2000 г., стр. 1); когато е приложима, Директива 2001/42/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 27 юни 2001 г. относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда (ОВ L 197, 21.7.2001 г., стр. 30). Директива 2006/118/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 г. за опазване на подземните води от замърсяване и влошаване на състоянието им (ОВ L 372, 27.12.2006 г., стр. 19); Директива 2009/128/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 г. за създаване на рамка за действие на Общността за постигане на устойчива употреба на пестициди (ОВ L 309, 24.11.2009 г., стр. 71); Директива 2009/147/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30 ноември 2009 г. относно опазването на дивите птици (ОВ L 20, 26.1.2010 г., стр. 7); Регламент (ЕО) № 1107/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 г. относно пускането на пазара на продукти за растителна защита и за отмяна на директиви 79/117/ЕИО и 91/414/ЕИО на Съвета (ОВ L 309, 24.11.2009 г., стр. 1); Директива 2011/92/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 г. относно оценката на въздействието на някои публични и частни проекти върху околната среда (ОВ L 26, 28.1.2012 г., стр. 1); и Регламент (ЕС) 2021/1119 на Европейския парламент и на Съвета от 30 юни 2021 г. за създаване на рамката за постигане на неутралност по отношение на климата и за изменение на регламенти (ЕО) № 401/2009 и (ЕС) 2018/1999 („Европейски закон за климата“) (ОВ L 243, 9.7.2021 г., стр. 1).

⁽⁴⁴⁾ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Европейският зелен пакт“ (COM(2019) 640 final).

⁽⁴⁵⁾ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — Стратегия „От фермата до трапезата“ за справедлива, здравословна и екологосъобразна продоволствена система (COM(2020) 381 final).

⁽⁴⁶⁾ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — „Стратегия на ЕС за адаптация към изменението на климата“ (COM(2013) 0216 final).

⁽⁴⁷⁾ Съобщение на Комисията от 15 декември 2021 г. — „Устойчиви въглеродни цикли“. (COM(2021) 800 final).

⁽⁴⁸⁾ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Нова стратегия на ЕС за горите за 2030 г.“ (COM(2021) 572 final).

⁽⁴⁹⁾ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Стратегия на ЕС за биологичното разнообразие за 2030 г. Да осигурим полагащото се място на природата в нашия живот“ (COM(2020) 380 final).

- (141) Когато се предоставя помощ съгласно настоящите насоки в полза на инвестиции, Комисията ще обръща внимание също и на член 3 от Регламент (ЕС) 2020/852 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁵⁰⁾, включително на принципа за ненанасяне на значителни вреди или на други съпоставими методики.

ЧАСТ II.

КАТЕГОРИИ ПОМОЩ

ГЛАВА 1.

Помощ в полза на предприятия с дейност в областта на първичното производство, преработката или търговията със селскостопански продукти

1.1. Мерки, подобни на мерки за развитие на селските райони

1.1.1. Помощ за инвестиции

- (142) Настоящият раздел се отнася за инвестициите в земеделски стопанства, свързани с първичното селскостопанско производство, инвестициите в преработката на селскостопански продукти и търговията с тях.

- (143) Някоя помощ за инвестиции в обхвата на раздели 1.1.1.1, 1.1.1.2 и 1.1.1.3 от настоящата част не може да се предоставя в нарушение на забрани или ограничения, установени в Регламент (ЕС) № 1308/2013, дори ако тези забрани и ограничения се отнасят само за подпомагането от Съюза, предвидено в този регламент.

1.1.1.1. Помощ за инвестиции в земеделски стопанства, свързани с първичното селскостопанско производство

- (144) Комисията ще разглежда помощта за инвестиции в земеделски стопанства, свързани с първичното селскостопанско производство, като съвместима с вътрешния пазар по смисъла на член 107, параграф 3, буква в) от Договора, ако е съобразена с част I, глава 3 от настоящите насоки, с общото условие за инвестиционна помощ, посочено в точка (134), и с условията, посочени в настоящия раздел.

- (145) Настоящият раздел се прилага за помощта за инвестиции в материални и нематериални активи на територията на земеделски стопанства, свързани с първичното селскостопанско производство. Инвестицията се извършва от един или повече бенефициери или се отнася за материален или нематериален актив, използван от един или повече бенефициери.

- (146) Настоящият раздел се прилага и за инвестиции в материални и нематериални активи, свързани с производството на биогорива или енергия от възобновяеми източници в земеделски стопанства, които отговарят на едно от следните условия:

- а) когато инвестициите са в производството в земеделски стопанства на биогорива, както са определени в член 2, точка 33 от Директива (ЕС) 2018/2001, съоръженията за производство на възобновяема енергия отговарят на условията за подпомагане само ако годишният им производствен капацитет не надвишава еквивалента на средното годишно потребление на гориво на земеделското стопанство; произвежданото биогориво не се продава на пазара;
- б) когато инвестициите са в производството на топлинна енергия и/или електроенергия от възобновяеми източници в земеделски стопанства, съоръженията за производство на възобновяема енергия отговарят на условията за подпомагане единствено ако целта е да бъдат задоволени енергийните нужди на самите стопанства и годишният им производствен капацитет не надвишава еквивалента на комбинираното средно годишно потребление на топлинна енергия и електроенергия от земеделското стопанство, включително и от домакинството на земеделското стопанство; що се отнася до електроенергията, продажбата на електроенергия и подаването ѝ към електроенергийната мрежа е разрешено, при условие че е спазен годишният среден лимит за лично потребление.

⁽⁵⁰⁾ Регламент (ЕС) 2020/852 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2020 г. за създаване на рамка за улесняване на устойчивите инвестиции и за изменение на Регламент (ЕС) 2019/2088 (ОВ L 198, 22.6.2020 г., стр. 13).

- (147) Когато повече от едно земеделско стопанство инвестира в производството на енергия от възобновяеми източници, за да задоволи собствените си енергийни нужди или за производството на биогорива в стопанствата, средногодишната консумация е еквивалентна на сумата от средногодишната консумация на всички бенефициери.
- (148) Държавите членки трябва да изискват спазване на минимални стандарти за енергийна ефективност за инвестиции в инфраструктура за енергия от възобновяеми източници, която употребява или произвежда енергия, ако такива стандарти съществуват на национално равнище.
- (149) Инвестициите в инсталации, чиято основна цел е производството на електроенергия от биомаса, не са допустими за помощ, освен ако не се използва минимален процент от произведената топлинна енергия, който се определя от държавите членки.
- (150) Държавите членки трябва да установят прагове за максималното процентно съотношение на зърнени храни или други богати на скорбяла култури, захарни и маслодайни култури, използвани за производството на биоенергия, включително биогорива, за различните видове инсталации в съответствие с член 26 от Директива (ЕС) 2018/2001. Помощта за проекти за биоенергия трябва да е ограничена до биоенергията, която отговаря на приложимите критерии за устойчивост и за намаление на емисиите на парникови газове, определени в законодателството на Съюза, включително в член 29 от Директива (ЕС) 2018/2001.
- (151) Ако производственият капацитет на съоръжението надвишава средногодишната консумация на бенефициера или бенефициерите, както е посочено в точки (146) и (147), държавите членки трябва да се съобразят с условията в Насоките относно държавната помощ в областта на климата, опазването на околната среда и енергетиката от 2022 г., освен ако помощта е освободена от задължението за уведомяване.
- (152) Инвестициите трябва да си поставят най-малко една от следните цели:
- а) подобряване на общата производителност и устойчивост на земеделското стопанство, по-специално чрез намаляване на производствените разходи или подобряване и пренасочване на производството;
 - б) подобряването на природната среда, хигиената или стандартите за хуманно отношение към животните;
 - в) създаването и подобряването на инфраструктура, свързана с развитието, приспособяването и модернизирването на селското стопанство, включително достъп до земеделска земя, комасация и мелиорация на земята, доставка на устойчива енергия, енергийна ефективност, доставка и пестене на вода;
 - г) възстановяването на селскостопанския производствен потенциал, пострадал от природни бедствия, извънредни събития или неблагоприятни климатични събития, които могат да бъдат приравнени на природно бедствие, от болести по животните и вредители по растенията и от защитени животни, както и предотвратяването и намаляването на риска от щети, причинени от горепосочените събития и фактори;
 - д) допринасяне за смекчаване на изменението на климата и адаптирането към него, включително чрез намаляване на емисиите на парникови газове и подобряване на улавянето на въглерод, както и насърчаване на устойчива енергия и енергийна ефективност;
 - е) допринасяне за устойчива кръгова биоикономика, както и насърчаване на устойчиво развитие и ефикасно управление на природните ресурси като вода, почва и въздух, включително чрез намаляване на зависимостта от химически вещества;
 - ж) допринасяне за спиране на загубата и възстановяване на биологичното разнообразие, подобряване на екосистемните услуги и съхраняване на местообитанията и ландшафтите.

Допустими разходи

(153) Помощта обхваща следните допустими разходи:

- а) за изграждането, придобиването, включително на лизинг, или подобренията на недвижимо имущество, включително инвестиции в пасивна вътрешна електрическа инсталация или структурирано окабеляване за мрежи за пренос на данни и ако е необходимо, спомагателната част на пасивната мрежа в частния имот извън сградата, като разходите за закупуване на земя са допустими само в размер, ненадхвърлящ 10 % от общите допустими разходи за съответната операция; същевременно при изключителни и добре обосновани случаи може да се разреши по-висок процент за операции, свързани с опазването на околната среда и на почвите, богати на въглерод, или за закупена земя от млади земеделски стопани посредством използването на финансови инструменти;
- б) закупуването или покупката на лизинг на машини и оборудване до пазарната стойност на активите;
- в) общите разходи, свързани с разходите, посочени в букви а) и б), като хонорари на архитекти, инженери и консултанти, такси за съвети относно екологичната и икономическата устойчивост, включително проучвания за осъществимост; проучванията за осъществимост остават допустими разходи дори когато въз основа на резултатите от тях не са извършени разходи по букви а) и б);
- г) такси за придобиване, разработване или за права на ползване на компютърен софтуер, решения въз основа на изчисления в облак и подобни решения и придобиването на патенти, лицензи, авторски права и търговски марки;
- д) разходи за непроизводствени инвестиции, свързани с целите, посочени в точка (152), букви д), е) и ж);
- е) в случай на инвестиции, целящи възстановяване на селскостопанския производствен потенциал, засегнат от природни бедствия, извънредни събития или неблагоприятни климатични събития, които могат да бъдат приравнени на природно бедствие, болести по животните и вредители по растенията и от защитени животни, допустимите разходи може да включват разходите, направени за възстановяване на производствения потенциал, включително капитални работи, до нивото преди настъпването на посочените събития; когато е целесъобразно, бенефициерите следва да се стремят да включат във възстановяването мерки за адаптиране към изменението на климата;
- ж) в случай на инвестиции за предотвратяване на щетите от природни бедствия, извънредни събития, неблагоприятни климатични събития, които могат да бъдат приравнени на природно бедствие, болести по животните и вредители по растенията и защитените животни, допустимите разходи могат да включват разходите за конкретни превантивни мерки, насочени към намаляване на последиците от такива вероятни събития. В случай на щета от неблагоприятни климатични събития, които могат да бъдат приравнени към природно бедствие, или вредители по растенията, бенефициерите следва, когато е целесъобразно, да се стремят да включат във възстановяването мерки за адаптация към изменението на климата, с цел да сведат до минимум щетите и загубите, причинявани от подобни събития в бъдеще.

(154) Помощ не може да бъде предоставяна по отношение на следното:

- а) закупуване на права за селскостопанска продукция и права на плащане;
- б) закупуване и засаждане на едногодишни растения;
- в) закупуване на животни;
- г) инвестиции за приваждане в съответствие с действащите национални стандарти или стандарти на Съюза;
- д) разходи, различни от посочените в точка (153), свързани с договори за лизинг, например марж на лизингодателя, разходи за рефинансиране на лихви, административни разходи и разходи за застраховка;
- е) оборотен капитал;
- ж) електрическа инсталация или окабеляване за мрежи за данни извън частния имот.

(155) Като изключение от разпоредбите по точка (154), буква б) помощ може да се отпуска за закупуването и засаждането на едногодишни растения за целта, посочена в точка (152), буква г), и за закупуването и засаждането на едногодишни растения с цел запазване на сортове растения под заплаха от генетична ерозия съгласно ангажиментите, посочени в точка (210).

(156) Като изключение от разпоредбите по точка (154), буква в) може да бъде предоставена помощ за следните разходи:

- а) закупуването на животни, извършено за целите на точка (152), буква г);
- б) закупуването на животни от застрашени породи съгласно определението в член 2, точка 24 от Регламент (ЕС) 2016/1012 в рамките на ангажиментите, посочени в точка (207);
- в) закупуването на кучета пазачи за защита на селскостопанските животни от големи хищници.

(157) По отношение на напояването в нови и във вече напоявани площи за допустими разходи ще се приемат само инвестициите, които отговарят на следните условия:

- а) Комисията е била уведомена, в съответствие с условията на Директива 2000/60/ЕО, за план за управление на речния басейн за целия район, в който следва да бъде извършена инвестицията, както и за всякакви други райони, в които околната среда може да бъде засегната от инвестицията; мерките, които се въвеждат с плана за управление на речния басейн в съответствие с член 11 от посочената директива и които засягат селскостопанския сектор, трябва да са били определени в съответната програма от мерки;
- б) налице са водомери, позволяващи измерване на потреблението на вода на равнището на подпомаганата инвестиция, или такива ще бъдат монтирани като част от инвестицията;
- в) инвестиция в подобряване на съществуваща инсталация за напояване или елемент на напоителна инфраструктура е допустима само ако:
 - i) предварителната оценка установи, че потенциално ще се осъществи икономия на вода според техническите параметри на съществуващата инсталация или инфраструктура;
 - ii) ако инвестицията засяга подземни и повърхностни водни обекти, чието състояние е определено като недобро в съответния план за управление на речните басейни по причини, свързани с количеството на водите, или ако най-съвременните оценки на уязвимостта и риска, свързани с климата, са установили, че засегнатите водни обекти с добро състояние могат да загубят състоянието си по причини, свързани с количеството на водите, причинени от въздействието на изменението на климата, трябва да се постигне ефективно намаляване на потреблението на вода, допринасящо за постигането на добро състояние на тези водни обекти, както е посочено в член 4, параграф 1 от Директива 2000/60/ЕО.
 - iii) Държавите членки трябва да определят проценти за потенциални икономии на вода и ефективно намаляване на потреблението на вода като условие за допустимост, за да гарантират, че:
 - 1. процентът на потенциалните икономии на вода трябва да възлиза най-малко на 5 %, ако техническите параметри на съществуващата инсталация или инфраструктура вече гарантират висока степен на ефективност, и най-малко на 25 %, ако настоящата степен на ефективност (преди инвестицията) е ниска и/или за инвестиции, които се извършват в райони, където икономията на вода е най-необходима за гарантиране на постигането на добро състояние на водите (където още не е постигнато) и за избягването на влошаване на състоянието на водните обекти;
 - 2. процентът на ефективно намаление на потреблението на вода на нивото на инвестицията като цяло трябва да възлиза най-малко на 50 % от потенциалната икономия на вода, осигурена от инвестицията в съществуващата напоителна инсталация или елемент от инфраструктурата.

Условията, посочени в настоящата буква в), следва да се прилагат спрямо инвестиция в съществуваща инсталация, която засяга само енергийната ефективност, спрямо инвестиция в създаването на резервоар или спрямо инвестиция в използването на рециклирана вода без отражение върху водни обекти от подземни или повърхностни води;

- г) може да се предостави подкрепа за инвестиции в използването на рециклирана вода като алтернативно водоснабдяване само ако снабдяването и използването на такава вода съответства на изискванията на Регламент (ЕС) 2020/741 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁵¹⁾;

⁽⁵¹⁾ Регламент (ЕС) 2020/741 на Европейския парламент и на Съвета от 25 май 2020 г. относно минималните изисквания за повторното използване на водата (ОВ L 177, 5.6.2020 г., стр. 32).

- д) инвестиция, водеща до нетно увеличение на напояваните площи с отражение върху даден подземен или повърхностен воден обект, се приема за допустима само ако са изпълнени и двете посочени по-долу условия:
- i) състоянието на водния обект не е било определено като незадоволително в съответния план за управление на речния басейн по причини, свързани с количеството на водата;
 - ii) анализ на околната среда показва, че няма да има значително отрицателно въздействие върху околната среда вследствие инвестицията. Подобен анализ на въздействието върху околната среда трябва да бъде или извършен или одобрен от компетентния орган на държавата членка и може да се отнася до групи от стопанства.

(158) Инвестиция за създаването или разширяването на резервоар за целите на напояването е допустима само при условие че не води до значително отрицателно въздействие върху околната среда.

Интензитет на помощта

(159) Интензитетът на помощта не трябва да превишава 65 % от допустимите разходи.

(160) Посоченият в точка (159) интензитет на помощта може да бъде увеличен до максимум 80 % за следните инвестиции:

- а) инвестиции, свързани с една или повече от специфичните цели по отношение на околната среда и климата, посочени в точка (152), букви д), е) и ж), или с хуманното отношение към животните;
- б) инвестиции от млади земеделски стопани;
- в) инвестиции в най-отдалечените региони или малките острови в Егейско море.

(161) Посоченият в точка (159) интензитет на помощта може да бъде увеличен до максимум 85 % за инвестиции на преходни земеделски стопани по смисъла на член 28 от Регламент (ЕС) 2021/2115.

(162) Посоченият в точка (159) интензитет на помощта може да бъде увеличен до максимум 100 % за следните инвестиции:

- а) инвестиции в непроизводствени дейности, свързани с една или повече от специфичните цели по отношение на околната среда и климата, посочени в точка (152), букви д), е) и ж);
- б) инвестиции за възстановяването на производствения потенциал, посочен в точка (152), буква г), и инвестиции, свързани с предотвратяването и намаляването на риска от щети, причинени от природни бедствия, извънредни събития или неблагоприятни климатични събития, които могат да бъдат приравнени на природни бедствия, и от защитени животни.

(163) В случай на напояване интензитетът на помощта не трябва да надвишава:

- а) 80 % от допустимите разходи за инвестиции за напояване в стопанствата, направени съгласно точка (157), буква в);
- б) 100 % от допустимите разходи за инвестиции в инфраструктура извън земеделските стопанства в селското стопанство, която ще се използва за напояване;
- в) 65 % от допустимите разходи за други инвестиции за напояване в стопанствата.

1.1.1.2. Помощ за инвестиции в полза на опазването на културното и природното наследство, разположено в земеделски стопанства

(164) Комисията ще разглежда помощта за инвестиции в полза на опазването на културното и природното наследство, разположено в земеделски стопанства, като съвместима с вътрешния пазар по смисъла на член 107, параграф 3, буква г) от Договора, ако е съобразена с част I, глава 3 от настоящите насоки, с общото условие за инвестиционна помощ, посочено в точка (143), и с условията, посочени в настоящия раздел.

(165) Помощта следва да се отпуска за опазването на културното и природното наследство под формата на природен ландшафт и сгради, официално признати като културно или природно наследство от компетентния орган на държавата членка.

Допустими разходи

(166) Следните разходи, предназначени за опазване на културното и природното наследство, са допустими:

- а) разходи за инвестиции в материални активи;
- б) капитални работи.

Интензитет на помощта

(167) Помощта не трябва да надвишава 100 % от допустимите разходи.

(168) Помощта за капитални работи трябва да е ограничена до 10 000 евро годишно.

1.1.1.3. Помощ за инвестиции във връзка с преработката на селскостопански продукти или търговията със селскостопански продукти

(169) Комисията ще разглежда помощта за инвестиции в преработката на селскостопански продукти или търговията с тях като съвместима с вътрешния пазар по смисъла на член 107, параграф 3, буква в) от Договора, ако е съобразена с част I, глава 3 от настоящите насоки, с общото условие за инвестиционна помощ, посочено в точка (143), и с условията, посочени в настоящия раздел.

(170) Помощ за биогорива, произведени от хранителни и фуражни култури, следва да не се предоставя по настоящия раздел, за да се стимулира преминаването към производство на по-усъвършенствани форми на биогорива, както се предвижда в Насоките относно държавната помощ за климата, опазването на околната среда и енергетиката от 2022 г.

(171) Настоящият раздел се прилага за помощта за инвестиции в материални и нематериални активи, свързани с преработката на селскостопански продукти и търговията с тях, както е определено в точка (33), подточка 47 и точка (33), подточка 38.

(172) Държавите членки могат да отпускат помощ за инвестиции, свързани с преработката на селскостопански продукти или търговията с тях, ако помощта изпълнява всички условия на едно от следните:

- а) Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията ⁽⁵²⁾;
- б) Насоките относно регионалната държавна помощ;
- в) настоящия раздел.

Допустими разходи

(173) Помощта може да покрива следните допустими разходи:

- а) за изграждането, придобиването, включително на лизинг, или подобренията на недвижимо имущество, включително инвестиции в пасивна вътрешна електрическа инсталация или структурирано окабеляване за мрежи за пренос на данни и ако е необходимо, спомагателната част на пасивната мрежа в частния имот извън сградата, като разходите за закупуване на земя са допустими само в размер, ненадхвърлящ 10 % от общите допустими разходи за съответната операция;
- б) закупуването или покупката на лизинг на машини и оборудване до пазарната стойност на актива;
- в) общите разходи, свързани с разходите, посочени в букви а) и б), като хонорари на архитекти, инженери и консултанти, такси за съвети относно екологичната и икономическата устойчивост, включително проучвания за осъществимост; проучванията за осъществимост остават допустими като разходи, дори когато въз основа на резултатите от тях не са извършени разходи по букви а) и б);
- г) такси за придобиване, разработване или за права на ползване на компютърен софтуер, решения въз основа на изчисления в облак и подобни решения и придобиването на патенти, лицензи, авторски права и търговски марки.

⁽⁵²⁾ Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014 г. за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора (ОВ L 187, 26.6.2014 г., стр. 1).

- (174) Не са допустими следните разходи:
- а) разходи, различни от посочените в точка (173), свързани с договори за лизинг, например марж на лизингодателя, разходи за рефинансиране на лихви, административни разходи и разходи за застраховка;
 - б) оборотен капитал;
 - в) електрическа инсталация или окабеляване за мрежи за данни извън частния имот;
 - г) разходи по инвестиции за привеждане в съответствие с действащите стандарти на Съюза и национални стандарти.

Интензитет на помощта

- (175) Интензитетът на помощ не трябва да надвишава 65 %.
- (176) Интензитетът на помощта може да бъде увеличен до максимум 80 % за следните инвестиции:
- а) инвестиции, свързани с една или повече от специфичните цели по отношение на околната среда и климата, посочени в точка (152), букви д), е) и ж), или инвестиции по отношение на помощи в полза на преработката на селскостопански продукти, или за подобряване на хуманното отношение към животните;
 - б) инвестиции от млади земеделски стопани;
 - в) инвестиции в най-отдалечените региони или малките острови в Егейско море.
- (177) Индивидуална помощ, надвишаваща прага за уведомяване, посочен в точка (35), буква а), трябва да бъде заявена пред Комисията в съответствие с член 108, параграф 3 от Договора.

1.1.2. *Помощ за започване на дейност от млади земеделски стопани и помощ за започване на селскостопански дейности*

- (178) Комисията ще разглежда помощта за започване на дейност като съвместима с вътрешния пазар в съответствие с член 107, параграф 3, буква в) от Договора, ако е съобразена с част I, глава 3 от настоящите насоки и с условията, посочени в настоящия раздел.
- (179) Настоящият раздел се прилага за предприятията с дейност в първичното селскостопанско производство.
- (180) Помощ по настоящия раздел може да бъде предоставена само в полза на:
- а) създаването на стопанства от млади земеделски стопани;
 - б) започването на селскостопански дейности.
- (181) Помощта за започване на дейност от млади земеделски стопани се предоставя на млади земеделски стопани съгласно определеното в точка (33)65. Помощта, предоставена по настоящия раздел, трябва да бъде ограничена до МСП.

- (182) Условие за предоставяне на помощта е представянето на финансово-икономически план на компетентния орган на съответната държава членка.

Размер на помощта

- (183) Помощта не трябва да надвишава 100 000 EUR.

1.1.3. *Помощ за започване на дейност за групи производители и организации в сектора на селското стопанство*

- (184) Комисията има положително отношение към помощта за започване на дейност за групи производители и организации на производители, тъй като тя стимулира обединяването на земеделските стопани. Следователно Комисията ще разглежда всяка помощ за започване на дейност за групи производители и организации на производители като съвместима с вътрешния пазар в съответствие с член 107, параграф 3, буква в) от Договора, ако е съобразена с част I, глава 3 от настоящите насоки и с условията, посочени в настоящия раздел.

- (185) Настоящият раздел се отнася за целия селскостопански сектор ⁽⁵³⁾.
- (186) Единствено групи производители или организации на производители, които са официално признати от компетентния орган на съответната държава членка, са допустими за помощ.
- (187) Споразуменията, решенията и други действия в рамките на групата производители или организацията на производители, трябва да отговарят на правилата за конкуренция, които се прилагат по силата на членове 206—210а от Регламент (ЕС) № 1308/2013.
- (188) Като алтернатива на предоставянето на помощ за започване на дейност на групи производители или организации на производителите може да се отпуска директна помощ до същия общ размер за компенсиране на техните вноски в разходите за функционирането на групите или организациите през първите пет години след създаването им.
- (189) Държавите членки могат да продължат да предоставят помощ за започване на дейност на групи производители дори след признаването им за организации на производители съгласно условията на Регламент (ЕС) № 1308/2013.
- (190) Помощта трябва да се ограничава до групи производители и организации на производители, които отговарят на определението за МСП. Комисията няма да разрешава държавна помощ в полза на големи предприятия за разходите по настоящия раздел.
- (191) Схемите за подпомагане, разрешени в настоящия раздел, са обвързани с условието да бъдат адаптирани така, че да вземат предвид евентуални промени в разпоредбите, регламентиращи общата организация на пазарите на селскостопански продукти.
- Допустими разходи*
- (192) Допустимите разходи могат да включват разходи за наеми на подходящи помещения, придобиване на офис оборудване, разходи за административен персонал, административни разходи и такси за правни и административни услуги, придобиване на компютърен хардуер и такси за придобиване или за права на ползване на компютърен софтуер, облачни и подобни решения. Когато помещенията са закупени, допустимите разходи за помещения трябва да са ограничени до разходите за наем по пазарни цени.
- (193) Помощ не се предоставя на:
- а) производствени организации, субекти или органи като например дружества или кооперативи, чиято цел е управлението на едно или повече земеделски стопанства и които по тази причина представляват отделни производители;
 - б) земеделски сдружения, които изпълняват задачи, като например взаимно подпомагане и услуги по заместване и управление на стопанствата в стопанствата на членовете, без да участват в съвместното адаптиране на предлагането за пазара;
 - в) групи производители, организации на производители или сдружения на производители, чиито цели са несъвместими с член 152, параграф 3 и член 156 от Регламент (ЕС) № 1308/2013.
- (194) Помощта трябва да се изплаща под формата на фиксирана сума на годишни вноски през първите пет години от датата, на която групата производители или организацията на производители е била официално призната от компетентния орган на държавата членка, въз основа на своя финансово-икономически план. Държавите членки трябва да изплатят последната вноска единствено след проверка на коректното изпълнение на финансово-икономическия план.
- (195) Помощта, предоставена на група производители или организации на производители с цел покриване на разходи, които не са свързани с първоначални разходи, като например разходите за инвестиции или за дейности за популяризиране, ще се оценява в съответствие с разпоредбите, регламентиращи този вид помощ.
- Интензитет на помощта*
- (196) Помощта не трябва да надвишава 10 % от годишната предлагана на пазара продукция на групата или организацията, като максималният ѝ размер е 100 000 EUR годишно. Помощта трябва да е прогресивно намаляваща.

⁽⁵³⁾ Вж. определението на сектора на селското стопанство в точка (34), подточка 9.

1.1.4. *Помощ за ангажирани в областта на агроекологията и климата*

- (197) Комисията ще разглежда помощта за ангажирани в областта на агроекологията и климата като съвместима с вътрешния пазар в съответствие с член 107, параграф 3, буква в) от Договора, ако е съобразена с част I, глава 3 от настоящите насоки и с условията, посочени в настоящия раздел.
- (198) Настоящият раздел се отнася за помощ за предприятия и групи такива предприятия с дейност в първичното селскостопанско производство, които доброволно се задължават да извършват операции, състоящи се в поемането на един или повече ангажирани в областта на агроекологията и климата.
- (199) Мярката трябва да цели както запазването, така и насърчаването на необходимите промени в селскостопанските практики с положително отражение върху околната среда и климата.
- (200) Помощта може да покрива само онези доброволни ангажирани, които надхвърлят:
- а) съответните законоустановени изисквания за управление и стандарти за добри земеделски и екологични условия, установени съгласно дял III, глава I, раздел 2 от Регламент (ЕС) 2021/2115;
 - б) съответните минимални изисквания за използване на торове и на продукти за растителна защита, както и съответните други задължителни изисквания, установени в националното право и в правото на Съюза;
 - в) условията, установени за поддържането на земеделските площи в съответствие с член 4, параграф 2, буква б) от Регламент (ЕС) 2021/2115.
- (201) Всички посочени задължителни стандарти и изисквания трябва да са установени и описани в уведомлението до Комисията.
- (202) За задълженията, посочени съгласно точка (200), буква б), когато в националното право бъдат наложени нови изисквания, надхвърлящи съответните минимални изисквания, установени в правото на Съюза, помощта може да бъде предоставена, в случай че задълженията допринасят за съобразяването с тези изисквания, като помощта се предоставя за не повече от 24 месеца от датата, на която изискванията станат задължителни за стопанството.
- (203) Държавите членки трябва да гарантират, че предприятията, извършващи операции съгласно този раздел, имат достъп до съответните знания и информация, необходими за изпълнението на тези операции, и че се предоставя подходящо обучение за лицата, които имат нужда от него, както и достъп до експертен опит с цел да се подпомагат земеделските стопани, които поемат ангажирани да променят своите производствени системи.
- (204) Ангажираните съгласно този раздел трябва да се поемат за период между пет и седем години. Държавите членки могат обаче да определят по-дълъг период за определени видове ангажирани, включително чрез предвиждане на едногодишно удължаване след изтичане на първоначалния период ⁽⁵⁴⁾, когато това е необходимо с оглед постигането или запазването на търсените ползи за околната среда. Държавите членки могат да определят по-кратък период от най-малко една година за ангажирани за опазване, устойчиво използване и развитие на генетичните ресурси, за нови поети ангажирани, непосредствено следващи задължението, изпълнено в първоначалния период, или в други надлежно обосновани случаи.
- (205) Помощта за поети ангажирани за агроекология и дейности, свързани с климата, за бенефициери, различни от предприятия с дейност в сектора на селското стопанство, може да се предоставя съгласно глава 3 от настоящата част.
- (206) Ангажираните за преминаване към екстензивно животновъдство трябва да отговарят най-малко на следните условия:
- а) цялата пасишна площ на стопанството трябва да се управлява и поддържа така, че да се избягва както свръхпасищата, така и недостатъчната паша;

⁽⁵⁴⁾ Например в случай на подмерки, насочени към възстановяване и поддържане на местообитанията във влажни зони, помощта може да се отпуска за период от над седем години в зависимост от трудностите по постигането на тези цели.

- б) гъстотата на животните трябва да се определя, като се отчита броят на всички пасищни животни, които се отглеждат в стопанството, или, когато е поет ангажимент за ограничаване на излужването на почвата, се отчита броят на животните, които се отглеждат в стопанството и за които се отнася въпросният ангажимент.
- (207) Съгласно ангажиментите за отглеждане на местни породи, застрашени от изчезване в животновъдството, или за запазване на растителни генетични ресурси, застрашени от генетична ерозия, трябва да се изисква едно от изброените по-долу:
- а) отглеждането на домашни животни от местни породи, генетично адаптирани към една или повече традиционни производствени системи или условия в страната, които са застрашени от изчезване за животновъдство;
- б) запазване на растителни генетични ресурси, които са естествено приспособени към местните и регионалните условия и са застрашени от генетична ерозия.
- (208) На условията за подпомагане отговарят следните видове селскостопански животни: едър рогат добитък, овце, кози, еднокопитни животни, свине, птици, зайци и пчели.
- (209) Местните породи ще се приемат за застрашени от изчезване в животновъдството, ако са изпълнени всички от следните условия и тези условия са описани и включени в уведомлението до Комисията:
- а) посочен е броят в съответната държава на женските животни за разплод;
- б) този брой, както и статусът на застрашени породи, е удостоверен от надлежно признат съответен научен орган;
- в) надлежно признат съответен технически орган регистрира и актуализира родословната книга за породата;
- г) въпросните органи трябва да притежават необходимите умения и познания, за да определят животните от застрашените породи.
- (210) Растителните генетични ресурси ще се разглеждат като застрашени от генетична ерозия, при условие че в уведомлението до Комисията са описани и включени достатъчни доказателства за генетична ерозия, основаващи се върху научни резултати или показатели за намаляването на ендемични или оригинални местни сортове, на тяхното разнообразие от популации, и когато това е от значение, за изменения в преобладаващите селскостопански практики на местно равнище.
- (211) Може да се отпуска помощ за опазване и за устойчиво използване и развитие на генетичните ресурси в земеделието за операции, които не попадат в обхвата на точки (198)—(210).
- (212) Съгласно настоящия раздел помощта може да обхваща колективни схеми и ориентирани към резултати схеми за плащания като схеми за улавянето на въглероден диоксид чрез земеделски методи, за насърчаване на земеделските стопани да постигнат значително подобрене на качеството на околната среда в по-широк мащаб или по измерим начин.
- Допустими разходи*
- (213) С изключение на помощта за операции за съхранение на генетични ресурси, посочени в точка (211), помощта покрива изцяло или отчасти обезщетението на бенефициери за всички допълнителни разходи и пропуснати доходи, произтичащи от поетите от тях ангажименти. Помощта трябва да се предоставя ежегодно.
- (214) В надлежно обосновани случаи, като операции, които засягат опазването на околната среда, или задължения за отказ от търговска употреба на площи, помощта може да бъде предоставяна като еднократно плащане на единица, изчислена на основата на допълнителни разходи и пропуснати доходи.
- (215) При необходимост помощта може да покрива и трансакционни разходи на стойност до 20 % от платимата премия за ангажименти за агроекология и климат. Когато задълженията се поемат от групи предприятия, максималното равнище трябва да бъде 30 %.

- (216) Ако обаче дадена държава членка желае да компенсира трансакционни разходи, които са следствие от поети ангажменти в областта на агроекологията и климата, тя трябва да представи убедителни доказателства за такива разходи, например чрез представяне на сравнение с разходите на предприятия без подобни ангажменти. Следователно Комисията няма да разрешава държавни помощи за трансакционни разходи за продължаване на вече поети в миналото ангажменти в областта на агроекологията и климата, освен ако държавата членка не докаже, че такива разходи продължават да възникват или че са поети нови трансакционни разходи
- (217) Когато трансакционните разходи са изчислени на базата на средните разходи и/или средните по размер земеделски стопанства, държавите членки трябва да докажат, че по-специално големите предприятия не са свръхкомпенсирани. За целите на изчисляването на компенсациите държавите членки трябва да вземат предвид дали въпросните трансакционни разходи са извършени на предприятие или на хектар.
- (218) Не се предоставя помощ съгласно този раздел за ангажменти, които попадат в обхвата на мярката за биологично земеделие, определена в раздел 1.1.8 от настоящата част.
- (219) Помощта за опазване на генетични ресурси в селското стопанство покрива разходите за следните дейности:
- а) целеви действия: действия, които популяризират съхранението, охарактеризирането, събирането и оползотворяването на генетични ресурси *in situ* и *ex situ* в селското стопанство, включително уеб-базирани описи на текущо съхранени *in situ* генетични ресурси, включително съхранение *in situ*/в селското стопанство и колекции *ex situ* и бази данни;
 - б) съгласувани действия: дейности за насърчване на обмена на информация за съхранението, охарактеризирането, събирането и оползотворяването на генетични ресурси в селското стопанство на Съюза сред компетентни организации в държавите членки;
 - в) съпътстващи действия: действия по осведомяване, разпространение на информация и консултиране, в които участват неправителствени организации и други заинтересовани страни, курсове за обучение, както и подготовка на технически доклади.

Интензитет на помощта

- (220) Помощта не трябва да надвишава 100 % от допустимите разходи.
- (221) Помощта трябва да се изплаща на хектар. В надлежно обосновани случаи помощта може да бъде предоставена като еднократна обща сума или като еднократно плащане за единица.

1.1.5. *Помощ за задължения за хуманно отношение към животните*

- (222) Комисията ще разглежда помощта за ангажменти в областта на хуманното отношение към животните като съвместима с вътрешния пазар в съответствие с член 107, параграф 3, буква в) от Договора, ако е съобразена с част I, глава 3 от настоящите насоки и с условията, посочени в настоящия раздел.
- (223) Настоящият раздел се отнася за помощ за предприятия с дейност в първичното селскостопанско производство, които доброволно се задължават да извършват дейности, състоящи се в поемането на един или повече ангажменти за хуманно отношение към животните.
- (224) Помощта обхваща само онези ангажменти, които надхвърлят съответните задължителни стандарти съгласно дял III, глава I, раздел 2 от Регламент (ЕС) 2021/2115, и други приложими задължителни изисквания, установени от националното законодателство и законодателството на Съюза.
- (225) Когато не съществуват съответни задължителни стандарти или изисквания, поетите ангажменти трябва да надхвърлят утвърдената селскостопанска практика на национално равнище.
- (226) Всички задължителни стандарти, изисквания и утвърдени селскостопански практики трябва да са установени и описани в уведомлението до Комисията.

- (227) Когато в националното право бъдат наложени нови изисквания, надхвърлящи съответните минимални изисквания, установени в правото на Съюза, може да бъде предоставена помощ за ангажиментите, които допринасят за съобразяването с тези изисквания, като подпомагането се предоставя за не повече от 24 месеца от датата, на която изискванията станат задължителни за стопанството.
- (228) Ангажиментите за хуманно отношение към животните, които отговарят на условията за получаване на помощ, трябва да осигуряват по-високи стандарти при методите на производство в една от следните области:
- а) поене, хранене и грижи за животните в съответствие с естествените им потребности;
 - б) условия на отглеждане, с които се подобряват удобството на животните и тяхната свобода на движение, като например по-голямо пространство, подови настилки, естествена светлина, контрол на микроклимата, както и условия на отглеждане като свободни системи или системи за групово отглеждане — в зависимост от естествените нужди на животните;
 - в) условия, позволяващи проявите на естествено поведение, като например обогатяване на жизнената среда или късно отбиване;
 - г) достъп и паша в открити пространства;
 - д) практики, които увеличават издръжливостта и продължителността на живота на животните, включително отглеждане на породи с по-бавен растеж;
 - е) практики, при които се избягва отстраняването на части от тялото или кастрацията на животни; в специални случаи, когато се счита, че е необходимо отстраняването на части от тялото или кастрацията на животни, трябва да се използват анестетични, аналгетични и противовъзпалителни лекарствени продукти или имунокастрация;
 - ж) санитарни мерки за предотвратяване на незаразни болести, при които не се изисква използването на лекарствени вещества като ваксини, инсектициди или противопаразитни лекарства.
- (229) Ангажиментите за хуманно отношение към животните трябва да се поемат за период от една до седем години. Държавите членки могат да определят по-дълъг период за определени видове ангажименти, включително чрез предвиждане на едногодишно удължаване след изтичане на първоначалния период, когато това е необходимо с оглед постигането или запазването на търсените ползи за хуманно отношение към животните.
- (230) Подновяването на договор с бенефициер на помощ може да бъде и автоматично, ако подробностите за това се съдържат в договора. Механизмът за подновяване на ангажиментите за хуманно отношение към животните трябва да бъде установен от държавите членки в съответствие с приложимите им национални разпоредби. Този механизъм трябва да се съобщава на Комисията като част от уведомлението за държавни помощи съгласно настоящия раздел. Във всички случаи подновяването трябва да се извършва при спазване на условията, одобрени от Комисията за помощи по настоящия раздел.
- (231) Държавите членки трябва да гарантират, че предприятията, извършващи операции по тази мярка, имат достъп до съответните знания и информация, необходими за изпълнението на тези операции, и че се предоставя подходящо обучение за лицата, които имат нужда от него, както и достъп до експертен опит с цел да се подпомагат земеделските стопани, които поемат ангажимента да променят своите производствени системи.
- Допустими разходи*
- (232) Помощта трябва да се отпуска годишно и може да компенсира изцяло или отчасти допълнителните разходи и пропуснатите доходи на предприятията с дейност в първичното селскостопанско производство, вследствие поетите от тях ангажименти. В надлежно обосновани случаи държавите членки може да предоставят подпомагане под формата на еднократно плащане на единица, изчислено на основата на допълнителни разходи и пропуснати доходи.
- (233) При необходимост те могат да покриват и трансакционни разходи на стойност до 20 % от платимата премия за ангажиментите за хуманно отношение към животните. Ако обаче държава членка желае да компенсира трансакционни разходи, предизвикани от поемането на ангажименти за хуманно отношение към животните, тя трябва да представи убедителни доказателства за такива разходи, например чрез представяне на сравнение с разходите на предприятия, които не са поели подобни ангажименти за хуманно отношение към животните. Следователно в общия случай Комисията няма да разрешава държавни помощи за трансакционни разходи за продължаване на вече поети в миналото ангажименти за хуманно отношение към животните, освен ако държавата членка не докаже, че такива разходи продължават да възникват или че са поети нови трансакционни разходи.

- (234) Когато трансакционните разходи са изчислени на базата на средните разходи и/или средните по размер земеделски стопанства, държавите членки трябва да докажат, че по-специално големите предприятия не са свръхкомпенсирани. За целите на изчисляването на компенсациите държавите членки трябва да вземат предвид дали въпросните трансакционни разходи са извършени на предприятие или на хектар.

Интензитет на помощта

- (235) Помощта не трябва да надвишава 100 % от допустимите разходи.
- (236) Помощта трябва да се изплаща на единица. В надлежно обосновани случаи държавите членки могат да предоставят подпомагане под формата на еднократна обща сума или като еднократно плащане за единица.

1.1.6. *Поток за специфични за района неблагоприятни аспекти, произтичащи от някои задължителни изисквания*

- (237) Комисията ще разглежда помощта, свързана с неблагоприятни условия вследствие на някои задължителни изисквания, като съвместима с вътрешния пазар в съответствие с член 107, параграф 3, буква в) от Договора, ако е съобразена с част I, глава 3 от настоящите насоки и с условията, посочени в настоящия раздел.

- (238) Настоящият раздел се прилага за предприятията с дейност в първичното селскостопанско производство.

- (239) Помощта за бенефициери, различни от предприятия с дейност в сектора на селското стопанство, може да се предоставя в съответствие с глава 3 от настоящата част.

Допустими разходи

- (240) Помощта покрива компенсацията на бенефициерите за допълнителните разходи и пропуснатите доходи, произтичащи от породените в съответните райони неблагоприятни условия, свързани с прилагането на Директива 92/43/ЕО, Директива 2009/147/ЕО и Директива 2000/60/ЕО.

- (241) При необходимост те могат да покриват и трансакционни разходи на стойност до 20 % от разходите, посочени в точка (240).

- (242) Когато трансакционните разходи са изчислени на базата на средните разходи и/или средните по размер земеделски стопанства, държавите членки трябва да докажат, че по-специално големите предприятия не са свръхкомпенсирани. За целите на изчисляването на компенсациите държавите членки трябва да вземат предвид дали въпросните трансакционни разходи са извършени на предприятие или на хектар.

- (243) Помощ във връзка с Директива 92/43/ЕО и Директива 2009/147/ЕО може да се предоставя само по отношение на неблагоприятните условия, произтичащи от изискванията, които надхвърлят съответните стандарти за ДЗЕС, определени в дял III, глава I, раздел 2 от Регламент (ЕС) 2021/2115, както и условията, установени за поддържането на земеделските площи, в съответствие с член 4, параграф 2, точка б) от Регламент (ЕС) 2021/2115.

- (244) Помощ във връзка с Директива 2000/60/ЕО може да се предоставя само по отношение на неблагоприятните условия, произтичащи от изискванията, които надхвърлят едно или няколко от следните:

а) съответните законоустановени изисквания за управление (с изключение на ЗИУ 1, посочено в приложение III към Регламент (ЕС) 2021/2115) и стандартите за добри земеделски и екологични условия, установени съгласно дял III, глава I, раздел 2 от Регламент (ЕС) 2021/2115;

б) условията, установени за поддържане на земеделската площ, определена от държава членка в нейния стратегически план по ОСП в съответствие с член 4, параграф 2, буква б) от Регламент (ЕС) 2021/2115

- (245) Изискванията по точки (243) и (244) трябва да са установени и описани в уведомлението до Комисията.

- (246) Следните области отговарят на условията за помощ:

а) Земеделските площи в мрежа „Натура 2000“, определени съгласно Директива 92/43/ЕО и Директива 2009/147/ЕО;

б) други определени защитени природни зони с екологични ограничения по отношение на селскостопанската дейност, които допринасят за прилагане на член 10 от Директива 92/43/ЕИО; тези зони не трябва да надхвърлят 5 % от определените защитени зони по „Натура 2000“, които попадат в териториалния обхват на съответния стратегически план по ОСП;

в) земеделски площи, включени в планове за управление на речните басейни съгласно Директива 2000/60/ЕО.

Интензитет на помощта

(247) Помощта не трябва да надвишава 100 % от допустимите разходи.

(248) Помощта трябва да се изплаща веднъж годишно на хектар.

1.1.7. *Помощ за райони с природни или други специфични ограничения*

(249) Комисията ще разглежда помощта за планински райони и други райони с природни или други специфични ограничения като съвместима с вътрешния пазар в съответствие с член 107, параграф 3, буква в) от Договора, ако е съобразена с част I, глава 3 от настоящите насоки и с условията, посочени в настоящия раздел.

(250) Настоящият раздел се прилага за предприятията с дейност в първичното селскостопанско производство.

(251) Помощ може да бъде предоставена на активни земеделски стопани, които се ангажират да продължат да упражняват своята селскостопанска дейност в райони, определени съгласно член 32 от Регламент (ЕС) № 1305/2013. Държавите членки могат да извършат процедура на прецизиране в съответствие с условията, предвидени в член 32, параграф 3, трета алинея от Регламент (ЕС) № 1305/2013.

Допустими разходи

(252) Помощта покрива отчасти или изцяло компенсирането на допълнителните разходи и пропуснатите доходи, произтичащи от природни или други специфични ограничения за производство на селскостопански продукти в съответния район. Държавите членки трябва да докажат въпросните ограничения и да представят доказателства, че размерът на компенсацията, която трябва да се изплати, не надхвърля допълнителните разходи и пропуснатите доходи, произтичащи от тези ограничения.

(253) Допълнителните разходи и пропуснатите доходи трябва да се изчисляват във връзка с природните или другите специфични за района ограничения в сравнение с райони, в които няма природни или други специфични за района ограничения.

Интензитет на помощта

(254) Помощта не трябва да надвишава 100 % от допустимите разходи. Помощта трябва да се отпуска ежегодно на хектар земеделска площ.

1.1.8. *Помощ за биологично земеделие*

(255) Комисията ще разглежда помощта за биологично земеделие като съвместима с вътрешния пазар в съответствие с член 107, параграф 3, буква в) от Договора, ако е съобразена с част I, глава 3 от настоящите насоки и с условията, посочени в настоящия раздел.

(256) Настоящият раздел се прилага за предприятията с дейност в първичното селскостопанско производство.

(257) Помощ може да се предоставя на предприятия или групи предприятия, които се ангажират доброволно да преминат към или да запазят практиките и методите на биологично земеделие съгласно определеното в Регламент (ЕС) 2018/848 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁵⁵⁾.

⁽⁵⁵⁾ Регламент (ЕС) 2018/848 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 г. относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти и за отмяна на Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета (ОВ L 150, 14.6.2018 г., стр. 1).

- (258) Помощ се предоставя само за ангажменти, които надхвърлят следните стандарти и изисквания, които трябва да бъдат набелязани и описани в уведомлението за държавна помощ до Комисията:
- а) съответните законоустановени изисквания за управление и стандарти за добри земеделски и екологични условия, установени съгласно дял III, глава I, раздел 2 от Регламент (ЕС) 2021/2115;
 - б) съответните минимални изисквания за използване на торове и на продукти за растителна защита, хуманно отношение към животните и съответните други задължителни изисквания, установени в националното право и в правото на Съюза;
 - в) условията, установени за поддържането на земеделските площи в съответствие с член 4, параграф 2, буква б) от Регламент (ЕС) 2021/2115.
- (259) За ангажиментите, посочени в точка (258), буква б), когато в националното право бъдат наложени нови изисквания, надхвърлящи съответните минимални изисквания, установени в правото на Съюза, помощ може да бъде предоставена за ангажменти, допринасящи за съобразяването с тези изисквания, за не повече от 24 месеца от датата, на която изискванията станат задължителни за стопанството.
- (260) Ангажиментите следва да се спазват за първоначален период от пет до седем години. Държавите членки могат обаче да определят по-дълъг период, включително чрез предвиждане на едногодишно удължаване след изтичане на първоначалния период, с оглед постигането или запазването на търсените ползи за околната среда. При предоставяне на помощ за преминаване към биологично земеделие държавите членки могат да определят по-кратък период от най-малко една година. По отношение на нови ангажменти относно поддръжката, поети непосредствено след тези от първоначалния период, държавите членки могат да определят по-кратък период от най-малко една година.
- (261) Държавите членки трябва да гарантират, че предприятията, извършващи операции по тази мярка, имат достъп до съответните знания и информация, необходими за изпълнението на тези операции, и че се предоставя подходящо обучение за лицата, които имат нужда от него, както и достъп до експертен опит с цел да се подпомагат земеделските стопани, които поемат ангажимента да променят своите производствени системи.
- Допустими разходи*
- (262) Помощта покрива обезщетение на бенефициери за част от или за всички допълнителни разходи и загуба на доходи в резултат от поетите ангажменти. Помощта трябва да се предоставя ежегодно. В надлежно обосновани случаи държавите членки могат да предоставят помощ под формата на еднократно плащане на единица.
- (263) При необходимост помощта може да покрива и трансакционни разходи на стойност до 20 % от изплатената премия за поети ангажменти. Когато ангажиментите се поемат от групи предприятия, максималното равнище е 30 %. Тази помощ се предоставя ежегодно.
- (264) Ако обаче държава членка желае да компенсира трансакционни разходи, предизвикани от поемането на ангажменти за органично земеделие, тя трябва да представи убедителни доказателства за такива разходи, например чрез представяне на сравнение с разходите на предприятия, които не са поели подобни ангажменти. Следователно Комисията няма да разрешава държавни помощи за трансакционни разходи за продължаване на вече поети в миналото ангажменти в областта на органичното земеделие, освен ако държавата членка не докаже, че такива разходи продължават да възникват или че са поети нови трансакционни разходи.
- (265) Когато трансакционните разходи са изчислени на базата на средните разходи и/или средните по размер земеделски стопанства, държавите членки следва да докажат по-специално, че големите предприятия не са свръхкомпенсирани. За целите на изчисляването на компенсациите държавите членки следва да вземат предвид дали въпросните трансакционни разходи са извършени на земеделско стопанство или на хектар.
- (266) Помощ не може да бъде отпусната по настоящия раздел за ангажменти по мярката за агроекология и дейности, свързани с климата, или за разходи по раздела относно помощта за насърчаване участието на производители на селскостопански продукти в системи за качество.

- (267) Помощта за инвестиции в първичното производство на биологични продукти, преработката им и търговията с тях се предоставя съгласно разпоредбите на раздели 1.1.1.1 и 1.1.1.2 от настоящата част относно помощта за инвестиции.

Интензитет на помощта

- (268) Помощта не трябва да надвишава 100 % от допустимите разходи.

- (269) Помощта трябва да се изплаща на хектар. В надлежно обосновани случаи помощта може да бъде предоставена като еднократна обща сума или като еднократно плащане за единица.

1.1.9. *Помощ за участието на производители на селскостопански продукти в схеми за качество*

- (270) Комисията ще разглежда помощта за участие на производители на селскостопански продукти и на групи такива производители в схеми за качество като съвместима с вътрешния пазар в съответствие с член 107, параграф 3, буква в) от Договора, ако е съобразена с част I, глава 3 от настоящите насоки и с условията, посочени в настоящия раздел.

- (271) Настоящият раздел се отнася единствено за производителите на селскостопански продукти.

Допустими разходи

- (272) Помощта обхваща следните допустими разходи във връзка със схеми за качество, както е посочено в точка (274):

- а) разходите за участие в схеми за качество, по-специално разходите, възникнали от присъединяването към подпомагана схема за качество, и годишната вноска за участие в такава схема за качество, включително, когато е необходимо, разходите за проверки, които се изискват за удостоверяване спазването на спецификациите на схемата за качество;
- б) разходите за задължителни контролни мерки по отношение на схемите за качество, предприети съгласно законодателството на Съюза или националното законодателство от компетентния орган на държавата членка или от негово име;
- в) разходите за пазарни проучвания, за разработване на концепция и технически проект за продукта и за изготвяне на заявления за признаване на схеми за качество.

- (273) Помощта, посочена в точка (272), букви а) и б), не трябва да се предоставя за разходите за проверки, предприети от самите бенефициери, или когато законодателството на Съюза предвижда разходите по контрол да се поемат от производители на селскостопански продукти и от група производители, без да се конкретизира действителният размер на разходите.

- (274) Схемите за качество, описани в точка (272), буква а), трябва да бъдат следните:

- а) схеми за качество на Съюза;
- б) схеми за качество, включително схеми за сертифициране на земеделски стопанства, за селскостопански продукти, които държавите членки признават като отговарящи на следните критерии:
 - i) спецификата на крайния продукт, произведен по такива схеми за качество, трябва да произтича от ясни задължения, с които се гарантира някое от изброените по-долу:
 - 1. специфични характеристики на продукта;
 - 2. специфични селскостопански или производствени методи;
 - 3. определено качество на готовия продукт, което значително надхвърля пазарните стокови стандарти по отношение на общественото здраве, здравето на животните или растенията, хуманното отношение към животните или опазването на околната среда;
 - (ii) схемата за качество трябва да е отворена за всички производители;
 - iii) схемата за качество трябва да включва задължителни спецификации за крайния продукт и спазването на тези спецификации трябва да се удостоверява от публични органи или от независим орган за инспекции;

- iv) схемата за качество трябва да е прозрачна и да гарантира пълна проследимост на селскостопанските продукти;
- в) схемите за доброволно сертифициране на селскостопански продукти, които държавите членки признават като отговарящи на насоките за най-добри практики на Съюза, посочени в съобщението на Комисията от 16 декември 2010 г., озаглавено „Насоки за най-добри практики на ЕС за схемите за доброволно сертифициране на селскостопански продукти и храни“, за селскостопанските продукти и храните ⁽⁵⁶⁾.
- (275) Помощта трябва да бъде достъпна за всички отговарящи на критериите за подпомагане предприятия в съответната област, въз основа на обективно определени условия.
- (276) Помощта, посочена в точка (272), букви б) и в), трябва да се предоставя под формата на субсидирани услуги и да се изплаща на органа, отговорен за мерките за контрол, на субекта, осигуряващ научни изследвания, или на този, който осигурява консултации.
- Интензитет на помощта*
- (277) Помощта, посочена в точка (272), буква а), трябва да се предоставя за период от не повече от седем години, да се изплаща ежегодно и да не надвишава 100 % от допустимите разходи.
- (278) Помощта по точка (272), букви б) и в) може да достигне до 100 % от реално извършените разходи.
- 1.1.10. *Помощ за предоставяне на техническа помощ в сектора на селското стопанство*
- (279) Настоящият раздел обхваща помощта за предоставяне на техническа помощ в сектора на селското стопанство, с изключение на помощта за услуги по заместване в стопанствата, която може да се предоставя само на предприятия с дейност в първичното производство на селскостопански продукти.
- (280) Техническа помощ могат да предоставят групи производители или други организации, независимо от техния размер.
- (281) Помощта трябва да бъде достъпна за всички, отговарящи на критериите за подпомагане в съответната област, въз основа на обективно определени условия. Ако техническата помощ се предоставя от групи производители или организации, членството в тези групи или организации не трябва да е условие за достъп до услугата. Участието на нечленувачи лица в административните разходи на съответната група или организация трябва да бъде ограничено до разходите за предоставяне на услугата.
- 1.1.10.1. *Помощ за обмен на знания и информационни дейности*
- (282) Комисията ще разглежда помощта за обмен на знания и за информационни дейности като съвместима с вътрешния пазар по член 107, параграф 3, буква в) от Договора, ако е съобразена с част I, глава 3 от настоящите насоки, с общите условия за техническата помощ, посочени в точки (279), (280) и (281), и с условията, посочени в настоящия раздел.
- (283) Държавите членки трябва да гарантират, че дейностите, подпомагани съгласно настоящия раздел, са в съответствие с описанието на системата за знания и иновации в селското стопанство (AKIS), предвидена в стратегическите планове по ОСП.
- (284) Помощта обхваща професионално обучение, дейности по придобиване на умения, включително курсове за обучение, семинари, конференции и индивидуално обучение, демонстрационни дейности, информационни дейности и насърчаване на иновациите, които допринасят за постигането на една или повече от специфичните цели, посочени в член 6, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/2115.
- (285) Помощта може да обхваща и краткосрочен обмен на опит в управлението на стопанства и посещения на стопанства.

Допустими разходи

⁽⁵⁶⁾ ОВ С 341, 16.12.2010 г., стр. 5.

(286) Помощта обхваща следните допустими разходи:

- а) разходите за организиране на професионално обучение, дейности по придобиване на умения, включително курсове за обучение, семинари, конференции и индивидуално обучение, демонстрационни дейности или информационни дейности;
- б) разходите за път, настаняване и дневни командировъчни на участниците;
- в) разходите за осигуряване на услуги за заместване по време на отсъствието на участниците;
- г) в случай на демонстрационни проекти следните инвестиционни разходи също са допустими:
 - i) разходите за изграждането, придобиването, включително на лизинг, или подобренията на недвижимо имущество, като земята е допустима само в размер, ненадхвърлящ 10 % от общите допустими разходи за съответната операция; същевременно при изключителни и добре обосновани случаи може да се разреши по-висок процент за операции, свързани с опазването на околната среда и на почвите, богати на въглерод;
 - ii) разходите за закупуването или покупката на лизинг на машини и оборудване до пазарната стойност на актива;
 - iii) общите разходи, свързани с разходите, посочени в точки i) и ii), като хонорари на архитекти, инженери и консултанти, такси за съвети относно екологичната и икономическата устойчивост, включително проучвания за осъществимост; проучванията за осъществимост остават допустими разходи, дори когато въз основа на резултатите от тях не са извършени разходи по подточки i) и ii);
 - iv) такси за придобиване, разработване или права на ползване на компютърен софтуер, решения въз основа на изчисления в облак и подобни решения и придобиването на патенти, лицензи, авторски права и търговски марки;
 - v) когато това е надлежно обосновано, помощ за демонстрационни проекти в малък мащаб може да се предоставя за допълнителни разходи и пропуснати доходи, свързани с демонстрационния проект.

(287) Разходите по точка (286), буква г), подточки i)—iv) са допустими, доколкото се използват за демонстрационния проект и докато трае този демонстрационен проект. Само разходите за амортизация, докато трае демонстрационният проект, изчислени въз основа на общоприетите счетоводни принципи, се разглеждат като допустими.

(288) Органите, предоставящи услуги по обмен на знания и информационни услуги, трябва да разполагат с необходимия капацитет под формата на квалификации на персонала и редовно обучение за изпълнение на тези задачи.

(289) Помощта, посочена в точка (286), буква а), буква в) и буква г), подточки i)—iv), трябва да се предоставя под формата на субсидирани услуги. Помощ за разходите за осигуряване на услуги по заместване, посочени в точка (286), буква в), може като алтернатива да се изплаща директно на доставчика на услуги по заместване. Помощта, посочена в точка (286), буква г), подточка v), трябва да се изплаща директно на бенефициерите. Помощта за демонстрационни проекти в малък мащаб съгласно точка (286), буква г), подточки i)—iv) може да се изплаща директно на бенефициерите.

Интензитет на помощта

(290) Интензитетът на помощта не трябва да превишава 100 % от допустимите разходи.

(291) В случая на допустимите разходи, посочени в точка (286), буква г), максималният размер на помощта трябва да е ограничен до 100 000 евро за период от 3 данъчни години.

1.1.10.2. Помощ за консултантски услуги

(292) Комисията ще разглежда помощта за предоставяне на консултантски услуги като съвместима с вътрешния пазар по член 107, параграф 3, буква в) от Договора, ако е съобразена с част I, глава 3 от настоящите насоки, с общите условия за техническа помощ, посочени в точки (279), (280) и (281), и с условията, посочени в настоящия раздел.

- (293) Държавите членки трябва да гарантират, че дейностите, подпомагани съгласно настоящия раздел, са в съответствие с описанието на системата за знания и иновации в селското стопанство (AKIS), предвидена в стратегическите планове по ОСП.
- (294) Консултатията трябва да е свързана най-малко с една от специфичните цели, посочени в член 6, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/2115, и да обхваща най-малко един от следните елементи:
- а) задължения, произтичащи от законоустановени изисквания за управление и стандарти за добри земеделски и екологични условия, установени съгласно дял III, глава I, раздел 2 от Регламент (ЕС) 2021/2115;
 - б) селскостопанските практики, благоприятни за климата и за околната среда, посочени в член 31 от Регламент (ЕС) 2021/2115, и поддържането на земеделските площи съгласно член 4, параграф 2, буква б) от Регламент (ЕС) 2021/2115;
 - в) изискванията, установени от държавите членки за прилагането на Директива 2000/60/ЕО, Директива 92/43/ЕО, Директива 2009/147/ЕО, Директива 2008/50/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁵⁷⁾, Директива (ЕС) 2016/2284 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁵⁸⁾, Регламент (ЕС) 2016/2031, Регламент (ЕС) 2016/429 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁵⁹⁾, член 55 от Регламент (ЕО) № 1107/2009 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁶⁰⁾ и Директива 2009/128/ЕО;
 - г) земеделските практики, които възпрепятстват развитието на антимикробна резистентност, както е посочено в съобщението на Комисията „Европейски план за действие „Едно здраве“ срещу антимикробната резистентност“ ⁽⁶¹⁾;
 - д) предотвратяване и управление на риска;
 - е) мерки, насочени към модернизиране на стопанства, изграждане на конкурентоспособност, секторна интеграция, иновации и пазарно ориентиране, както и насърчаване на предприемачеството;
 - ж) цифровите технологии в селското стопанство, както е посочено в член 114, буква б) от Регламент (ЕС) 2021/2115;
 - з) устойчивото управление на хранителните вещества, включително употреба най-късно от 2024 г. на инструмента за устойчивост на земеделските стопанства за хранителните вещества, посочен в член 15, параграф 4, буква ж) от Регламент (ЕС) 2021/2115;
 - и) условията на заетост и задълженията на работодателите, както и здравословните и безопасни условия на труд и социалната подкрепа в селскостопанските общности;
 - й) устойчиво производство на фуражи, оценка на фуражите по отношение на съдържанието на хранителни вещества и хранителната стойност, документиране, планиране и контрол на храненето на селскостопанските животни въз основа на нуждите.
- (295) Помощта трябва да се предоставя под формата на субсидирани услуги.
- (296) Субектите, избрани да предоставят консултантската услуга, трябва да разполагат с подходящи ресурси от редовно обучаван и квалифициран персонал и консултантски опит и надеждност по отношение на сферите, в които дават консултации.
- (297) Държавите членки трябва да гарантират, че даваните съвети са безпристрастни и че доставчиците на консултантски услуги не са в конфликт на интереси.

⁽⁵⁷⁾ Директива 2008/50/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2008 г. относно качеството на атмосферния въздух и за по-чист въздух за Европа (ОВ L 152, 11.6.2008 г., стр. 1).

⁽⁵⁸⁾ Директива (ЕС) 2016/2284 на Европейския парламент и на Съвета от 14 декември 2016 г. за намаляване на националните емисии на някои атмосферни замърсители, за изменение на Директива 2003/35/ЕО и за отмяна на Директива 2001/81/ЕО (ОВ L 344, 17.12.2016 г., стр. 1).

⁽⁵⁹⁾ Регламент (ЕС) 2016/429 на Европейския парламент и на Съвета от 9 март 2016 г. за заразните болести по животните и за изменение и отмяна на определени актове в областта на здравеопазването на животните (Законодателство за здравеопазването на животните) (ОВ L 84, 31.3.2016 г., стр. 1).

⁽⁶⁰⁾ Регламент (ЕО) № 1107/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 г. относно пускането на пазара на продукти за растителна защита и за отмяна на директиви 79/117/ЕО и 91/414/ЕО на Съвета (ОВ L 309, 24.11.2009 г., стр. 1).

⁽⁶¹⁾ Съобщение на Комисията „Европейски план за действие „Едно здраве“ срещу антимикробната резистентност (AMP)“ (COM (2017) 339 final).

- (298) В случаите, когато това е обосновано и уместно, част от консултациите могат да се предоставят на групи, като същевременно се отчита положението на всеки отделен потребител на консултантските услуги.

Размер на помощта

- (299) Интензитетът на помощта не трябва да превишава 100 % от допустимите разходи.

- (300) За всеки тригодишен период помощта не трябва да надвишава следните суми:

- а) 25 000 евро на предприятие, осъществяващо дейност в първичното селскостопанско производство;
- б) 200 000 евро на предприятие, осъществяващо дейност в преработката на селскостопански продукти и търговията с тях.

1.1.10.3. Помощ за услуги по заместване в стопанството

- (301) Комисията ще разглежда помощта за услуги за заместване в стопанството като съвместима с вътрешния пазар по член 107, параграф 3, буква в) от Договора, ако е съобразена с част I, глава 3 от настоящите насоки, с общите условия за техническа помощ, посочени в точки (279), (280) и (281), и с условията, посочени в настоящия раздел.

- (302) Помощта трябва да се предоставя под формата на субсидирани услуги.

Допустими разходи

- (303) Помощта обхваща действителните разходи, извършени за заместване на земеделски стопанин, физическо лице, което е член на земеделско домакинство, или селскостопански работник по време на неговото отсъствие от работа поради болест, включително заболяване на негово дете или тежко заболяване на съжителстващо лице, което изисква постоянни грижи, годишен отпуск, отпуск по майчинство или родителски отпуск, задължителна военна служба, в случай на смърт или за разходите, посочени в точка (286), буква в).

- (304) Общата продължителност на заместването следва да е ограничена до три месеца годишно на бенефициер, с изключение на заместването поради отпуск по майчинство и родителски отпуск и на заместването поради задължителна военна служба. При отпуск по майчинство и родителски отпуск продължителността на заместването е ограничена до шест месеца във всеки от тези случаи. В надлежно обосновани случаи обаче Комисията може да разреши удължаване на тримесечния и шестмесечния период. По отношение на задължителна военна служба продължителността на заместването е ограничена до времетраенето на службата.

Интензитет на помощта

- (305) Интензитетът на помощта не трябва да превишава 100 % от допустимите разходи.

1.1.11. Помощ за сътрудничество в сектора на селското стопанство

- (306) Комисията ще разглежда помощта за сътрудничество в сектора на селското стопанство като съвместима с вътрешния пазар в съответствие с член 107, параграф 3, буква в) от Договора, ако е съобразена с част I, глава 3 от настоящите насоки и с условията, посочени в настоящия раздел.

- (307) Настоящият раздел се отнася за целия сектор на селското стопанство съгласно определението в точка (33)9.

- (308) Помощта по настоящия раздел не се предоставя за сътрудничество, включващо единствено изследователски организации.

- (309) Помощ се предоставя само за насърчаване на сътрудничество, което допринася за постигането на една или повече от целите, посочени в член 6, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/2115.

- (310) Помощ следва да се предоставя за насърчаване на форми на сътрудничество, което включва най-малко двама участници, независимо дали осъществяват дейност в сектора на селското стопанство, но при условие че сътрудничеството се отразява положително главно на сектора на селското стопанство, и по-специално за:
- а) сътрудничество между различни предприятия в сектора на селското стопанство, по хранителната верига и други участници с дейност в сектора на селското стопанство, които допринасят за постигане на целите и приоритетите на политиката за развитие на селските райони, включително групи производители, кооперации и междубраншови организации;
 - б) създаване на клъстери и мрежи;
 - в) наследяване на земеделско стопанство, по-специално при приемственост между поколенията на равнището на стопанството (помощта може да се предостави само на земеделски стопани, навършили пенсионна възраст или които ще навършат тази възраст до края на операцията, както е определено от съответната държавата членка съгласно нейното национално законодателство).
- (311) Помощта може да се предоставя за сътрудничество, свързано по-специално със следните дейности:
- а) пилотни проекти;
 - б) разработването на нови продукти, практики, процеси и технологии в секторите на селското стопанство и хранително-вкусовата промишленост, само доколкото става дума за селскостопански продукти;
 - в) сътрудничество между малки икономически оператори в сектора на селското стопанство за организиране на съвместни работни процеси и за споделяне на оборудване и ресурси;
 - г) хоризонтално и вертикално сътрудничество сред участниците във веригата на доставки за изграждането и развитието на къси вериги на доставки и местни пазари;
 - д) дейности на местно равнище за популяризиране, свързани с развитието на къси вериги на доставки и местни пазари;
 - е) предприемане на колективни действия с оглед смекчаване на изменението на климата или адаптиране към него;
 - ж) съвместни подходи към екологични проекти и провеждани практики за опазване на околната среда, включително ефективно управление на водите, използването на енергия от възобновяеми източници ⁽⁶²⁾ и опазването на земеделския ландшафт;
 - з) хоризонтално и вертикално сътрудничество между участниците във веригата на доставки за устойчиво производство на биомаса за приложение при производството на храни, ако резултатът е селскостопански продукт или производство на енергия за собствено потребление;
 - и) изпълнение, по-специално от групи от публични и частни партньори, различни от определените в член 31, параграф 2, буква б) от Регламент (ЕС) 2021/1060, на стратегии за местно развитие, различни от определените в член 32 от Регламент (ЕС) 2021/1060;
 - й) други форми на сътрудничество.
- (312) Помощ може да се предоставя само за нови форми на сътрудничество, включително и за съществуващи при започване на нова дейност.
- (313) Помощта за създаване и развитие на къси вериги на доставки, както е посочено в точка (311), букви г) и д), трябва да обхваща само вериги за доставки с не повече от един посредник между земеделските производители и потребителите.
- (314) Сътрудничеството, което трябва да се осъществи, трябва да отговаря на приложимите правила и изисквания, посочени в съответния раздел на настоящите насоки.

Допустими разходи

⁽⁶²⁾ Прилага се за сътрудничество, свързано с производството на енергия от възобновяеми източници или на биогорива в стопанства, стига да са спазени условията, посочени в част II, раздел 1.1.1.1.

- (315) Помощта покрива следните допустими разходи, доколкото те се отнасят до селскостопански дейности:
- а) разходи за проучвания в съответния район, за проучвания за техническа осъществимост и за съставяне на финансово-икономически план или на стратегия за местно развитие, различна от стратегията, посочена в член 32 от Регламент (ЕС) 2021/1060;
 - б) текущите разходи за сътрудничество, като например заплата на „координатор“;
 - в) разходите за предстоящи за изпълнение операции;
 - г) разходи за дейности за популяризиране.
- (316) Помощта трябва да е ограничена до период от максимум седем години. В надлежно обосновани случаи помощта може да се предоставя за по-дълъг период от време по отношение на дейностите, посочени в точка (311), подточка i), и колективните действия в областта на околната среда и климата и за постигане на специфичните цели, свързани с опазването на околната среда и във връзка с климата, установени в член 6, параграф 1, букви г), д) и е) от Регламент (ЕС) 2021/2115.
- Интензитет на помощта*
- (317) Интензитетът на помощта не трябва да превишава 100 % от допустимите разходи.
- (318) В случая на операциите, посочени в точка (314), буква в), които се състоят в инвестиции, помощта трябва да е ограничена до максималния интензитет на помощта за инвестиционна помощ, както е посочено в съответния раздел за инвестиционната помощ.

1.2. Управление на рискове и кризи

- (319) Държавната помощ може да бъде подходящо средство за подпомагане за определени видове рискове в сектора на селското стопанство, тъй като селскостопанската дейност като цяло е особено изложена на рискове и кризи. Съществуват обаче разлики между предприятията с дейност в първичното селскостопанско производство и тези с дейност в преработката на селскостопански продукти и търговията с тях, които по принцип разполагат с по-добри възможности да се подсикуват срещу рискове. Следователно някои категории помощи, включени в настоящия раздел, ще бъдат достъпни само за предприятия, осъществяващи дейност в първичното селскостопанско производство.
- (320) При предоставянето на държавна помощ за дейности, изложени на рискове и кризи, Комисията отчита нуждата да се избегне несъразмерното нарушаване на конкуренцията, като изисква минимално участие на производителите в покриването на загубите или на разходите по такива мерки за помощ, или на други подходящи мерки, които следва да бъдат предприети, за да се смекчи рискът от нарушаване на конкуренцията и да се гарантира, че държавната помощ е съразмерна на претърпените загуби. В оценката си Комисията ще има предвид необходимостта бенефициерът да предвиди подходящи превантивни мерки за свеждане до минимум на общата сума на предоставената помощ.
- 1.2.1. *Помощ за компенсиране на щети върху производството на селскостопански продукти и за предотвратяване на щети*
- 1.2.1.1. Помощи за компенсиране на щети, причинени от природни бедствия или други извънредни събития
- (321) Комисията ще разглежда помощта за компенсиране на щети, причинени от природни бедствия или други извънредни събития, като съвместима с вътрешния пазар в съответствие с член 107, параграф 2, буква б) от Договора, ако е съобразена с условията, посочени в настоящия раздел.
- (322) Настоящият раздел се прилага за селскостопанския сектор, както е определен в точка (33), подточка 9.

- (323) Комисията последователно поддържа становището, че понятията „природно бедствие“ и „извънредно събитие“, посочени в член 107, параграф 2, буква б) от Договора, трябва да бъдат тълкувани стриктно, тъй като представляват изключение от общия принцип относно несъвместимостта на държавните помощи в рамките на общия пазар, постановен в член 107, параграф 1 от Договора. Това е потвърдено от Съда на Европейския съюз ⁽⁶³⁾.
- (324) Досега Комисията е приемала, че земетресенията, лавините, свлачищата и наводненията могат да представляват природни бедствия. Освен това Комисията отчита инициативата за модернизиране на държавната помощ, която позволява групово освобождаване и при следните видове природни бедствия: смерчове, урагани, вулканични изригвания и естествено възникнали горски пожари. Извънредните събития, приемани в миналото от Комисията, включват война, вътрешни безредици или стачки, както и — с известни резерви и в зависимост от тяхната степен — големи ядрени или промишлени катастрофи и пожари, които причиняват големи загуби ⁽⁶⁴⁾. Комисията ще продължи да оценява плановете за предоставяне на държавна помощ съгласно член 107, параграф 2, буква б) от Договора за всеки отделен случай с оглед на предишната си практика в тази област.
- (325) Помощта, отпусната съгласно настоящия раздел, е обвързана със следните кумулативни условия:
- а) компетентният орган на държавата членка официално е признал характера на събитието като природно бедствие или извънредно събитие;
 - б) налице е пряка причинно-следствена връзка между природното бедствие или извънредното събитие и щетите, понесени от предприятието.
- (326) Когато е целесъобразно, държавите членки могат предварително да определят критерии, въз основа на които официалното признаване по точка (325), буква а) се смята за направено.
- (327) Помощта трябва да се изплаща пряко на съответното предприятие или на група или организация на производители, в която членува предприятието. Ако помощта се изплаща на група или организация на производители, нейният размер не трябва да надвишава размера на помощта, на чиито критерии за отпускане отговаря въпросното предприятие.
- (328) Схемата за помощ трябва да е създадена до три години след датата на настъпване на събитието, а помощта се изплаща до четири години, считано от тази дата. По отношение на конкретно природно бедствие или извънредно събитие Комисията ще разрешава помощ, за която е подадено отделно уведомление и която представлява изключение от това правило, в надлежно обосновани случаи, например поради характера и/или мащаба на събитието или забавеното или продължавашо въздействие на щетите.
- (329) С цел да се подпомогне бързото управление на кризите Комисията ще разрешава предварителни рамкови схеми за помощ, за да се компенсират щетите от земетресения, лавини, свличания на земни маси и наводнения, както и тези от урагани, смерчове, вулканични изригвания и природни пожари, при условие че са ясно определени критериите за предоставяне на помощи в такива случаи ⁽⁶⁵⁾. В случай на предварителни схеми държавите членки трябва да спазват задължението за докладване по точка (651).
- (330) Помощ, предоставена за компенсиране на щети, причинени от други видове природни бедствия, които не са посочени в точка (324), и за щети, причинени от извънредни събития, трябва да бъде предмет на индивидуално уведомление до Комисията.

Допустими разходи

⁽⁶³⁾ Вж. решение от 11 ноември 2004 г., *Испания/Комисия*, C-73/03, EU:C:2004:711, т. 37 и решение от 23 февруари 2006 г., *Atzeni и др.*, съединени дела C-346/03 и C-529/03, EU:C:2006:130, т. 79.

⁽⁶⁴⁾ Комисията не прие, че пожар в едно преработвателно предприятие с нормална търговска застраховка може да се разглежда като извънредно събитие. Като правило Комисията не приема огнищата на болести по животните или нашествията на вредители по растенията като природни бедствия или извънредни събития. В един случай обаче тя е признала, че значителното разпространение на неизвестна дотогава болест по животните е представлявало извънредно събитие.

⁽⁶⁵⁾ Решения на Комисията по дела за държавни помощи № 274b/2010, № 274a/2010, SA.33605, SA.33628, SA.36787.

- (331) Допустими разходи са размерът на щетите, възникнали като пряко следствие на природно бедствие или извънредно събитие, съгласно оценката на публичен орган или на независим експерт, признат от предоставящия орган или от застрахователно предприятие.
- (332) Щетите могат да включват следното:
- а) материални щети на активи, като сгради, оборудване, машини, запаси и средства за производство;
 - б) загуба на доходи вследствие пълното или частично разрушаване на селскостопанската продукция и средствата за селскостопанско производство.
- (333) Щетата трябва да се изчислява на равнището на отделния бенефициер.
- (334) Изчисляването на материалните щети трябва да се основава на разходите за ремонт или на стопанската стойност на повредения актив преди бедствието или извънредното събитие. Те не могат да надхвърлят разходите за ремонт или намалението на справедливата пазарна стойност, причинено от природното бедствие или от извънредното събитие, по-специално разликата между стойността на имуществото непосредствено преди и непосредствено след природното бедствие или извънредното събитие.
- (335) Загубата на доходи трябва да се изчислява, като се извади:
- а) резултатът от умножаването на произведеното количество селскостопански продукти през годината на природното бедствие или извънредното събитие, или през всяка следваща година, в която производството е било засегнато от пълното или частично унищожаване на средствата за производство, по средната продажна цена през въпросната година
 - от
 - б) резултата от умножаването на средногодишното количество селскостопански продукти, произведено през тригодишния период, предшестваш природното бедствие или извънредното събитие, или на средното количество за три години, въз основа на петгодишния период, предшестваш природното бедствие или извънредното събитие, с изключение на най-високата и най-ниската стойност, по средната продажна цена.
- (336) Към тази сума могат да се прибавят други разходи на бенефициера вследствие природното бедствие или извънредното събитие и от нея трябва да се извадят разходите, които не са били извършени вследствие природното бедствие или извънредното събитие, но които бенефициерът е щял да извърши при нормални условия.
- (337) За изчисляване на годишното селскостопанско производство на бенефициера може да се използват показатели, при условие че използваният метод на изчисление дава възможност да се определи реалната загуба на даден бенефициер през разглежданата година.
- (338) Комисията може да приеме други методи за изчисляване на щетите, ако счете, че са представителни, че не се основават на необичайно високи добиви и не водят до свръхкомпенсиране на който и да е бенефициер. Измерването на степента на причинената щета може да се приспособи спрямо конкретните характеристики на всеки тип продукт, като се използва едно от изброените по-долу:
- а) биологични показатели (количество на загубената биомаса) или еквивалентни показатели за загубен добив, установени на равнището на стопанствата, на местно, регионално или национално равнище;
 - б) свързани с времето показатели (включително количество на валежите и температурата), установени на местно, регионално или национално равнище.

- (339) Помощта и всички други получени плащания за компенсация на щетите, включително плащанията по застрахователни полици, не трябва да надхвърлят 100 % от допустимите разходи.
- 1.2.1.2. Помощ за компенсиране на щети, причинени от неблагоприятни климатични събития, които могат да бъдат приравнени на природно бедствие
- (340) Комисията ще разглежда помощта за компенсиране на щети, причинени от неблагоприятно климатично събитие, което може да бъде приравнено на природно бедствие, като съвместима с вътрешния пазар в съответствие с член 107, параграф 3, буква в) от Договора, ако е съобразена с част I, глава 3 от настоящите насоки и с условията, посочени в настоящия раздел.
- (341) Настоящият раздел се прилага за помощта за компенсиране на щети, причинени от неблагоприятно климатично събитие, което може да бъде приравнено на природно бедствие, съгласно определеното в точка (33) подточка 3. Той се прилага само за предприятията с дейност в първичното селскостопанско производство.
- (342) Помощта, отпусната съгласно настоящия раздел, е обвързана със следните кумулативни условия:
- а) компетентният орган на съответната държава членка официално е признал характера на събитието като неблагоприятно климатично събитие, което може да бъде приравнено на природно бедствие;
 - б) налице е пряка причинно-следствена връзка между неблагоприятното климатично събитие, което може да бъде приравнено на природно бедствие, и щетите, понесени от предприятието.
- (343) Когато е целесъобразно, държавите членки могат предварително да определят критерии, въз основа на които официалното признаване по точка (342), буква а) се смята за направено.
- (344) В случай на предварителни схеми държавите членки трябва да спазват задължението за докладване по точка (651).
- (345) Помощта трябва да се изплаща пряко на съответното предприятие или на група или организация на производители, в която членува предприятието. Ако помощта се изплаща на група или организация на производители, нейният размер не трябва да надвишава размера на помощта, на чиито критерии за отпускане отговаря въпросното предприятие.
- (346) Схемите за помощ трябва да са създадени до три години след датата на настъпване на неблагоприятното климатично събитие, което може да бъде приравнено на природно бедствие. Помощта трябва да се изплаща в срок до четири години от посочената дата.
- Допустими разходи*
- (347) Допустими са разходите за щети, възникнали като пряко следствие на неблагоприятното климатично събитие, което може да бъде приравнено на природно бедствие, съгласно оценката на публичен орган или на независим експерт, признат от предоставящия орган или от застрахователно предприятие.
- (348) Щетите включват следното:
- а) материални щети на активи, като селскостопански сгради, оборудване и машини, запаси и средства за производство;
 - б) загуба на доходи вследствие пълното или частично разрушаване на селскостопанската продукция и на средствата за производство.
- (349) Изчисляването на щетите, понесени вследствие на неблагоприятното климатично събитие, което може да бъде приравнено на природно бедствие, трябва да се извършва на равнището на отделния бенефициер.

- (350) Материалните щети на активи, причинени от неблагоприятно климатично събитие, което може да бъде приравнено на природно бедствие, трябва да се изчисляват въз основа на разходите за ремонт или на стопанската стойност на повреденото имущество до неблагоприятното климатично събитие, което може да бъде приравнено на природно бедствие. Те не трябва да надхвърлят причинените от неблагоприятното климатично събитие, което може да бъде приравнено на природно бедствие, разходи за ремонт или намаление в нормалната пазарна цена, т. е. разликата между стойността на имуществото непосредствено преди и веднага след неблагоприятното климатично събитие, което може да бъде приравнено на природно бедствие.
- (351) Когато загубата на доходи на бенефициера, посочена в точка (348), буква б), се изчислява спрямо обема на реколтата или броя на животните, трябва да се вземат предвид само материалните щети, свързани със съответната реколта или въпросните животни.
- (352) Загубата на доход трябва да се изчислява или спрямо годишното производство на стопанството, или спрямо обема на реколтата или броя на животните, като се извади:
- а) резултатът от умножаването на произведеното количество селскостопански продукти през годината на неблагоприятното климатично събитие, което може да бъде приравнено на природно бедствие, или през всяка следваща година, в която производството е било засегнато от пълното или частично унищожаване на средствата за производство, по средната продажна цена през въпросната година
 - от
 - б) резултатът от умножаването на средното годишно количество селскостопански продукти, произведено през тригодишния период, предхождащ неблагоприятното климатично събитие, което може да бъде приравнено на природно бедствие, или средното количество за три години, което се базира на петгодишния период, предхождащ неблагоприятното климатично събитие, което може да бъде приравнено на природно бедствие, като се изключат най-високата и най-ниската стойност, по получената средна продажна цена.
- (353) Тази сума може да бъде увеличена с други разходи, извършени от бенефициера в резултат от неблагоприятното климатично събитие, което може да бъде приравнено на природно бедствие. Тази сума трябва да се намали с всички разходи, които не са извършени поради неблагоприятното климатично събитие, което може да бъде приравнено на природно бедствие, но които бенефициерът е щял да извърши при нормални условия.
- (354) За изчисляване на годишното селскостопанско производство на бенефициера може да се използват показатели, при условие че използваният метод на изчисление дава възможност да се определи реалната загуба на даден бенефициер през разглежданата година.
- (355) Когато МСП е създадено преди по-малко от три години от датата на настъпване на неблагоприятното климатично събитие, което може да бъде приравнено на природно бедствие, средното годишно количество за три- или петгодишния период в точка (352), буква б) трябва да се разбира като генерирания оборот или произведеното и продадено количество от средностатистическо предприятие със същия размер като този на заявителя — съответно микропредприятие или малко или средно предприятие, в националния или регионалния сектор, засегнат от неблагоприятното климатично събитие, което може да бъде приравнено на природно бедствие.
- (356) Комисията може да приеме други методи за изчисляване на щетите, ако счете, че са представителни, че не се основават на необичайно високи добиви и че не водят до свръхкомпенсиране на който и да е бенефициер. Измерването на степента на причинената щета може да се приспособи спрямо конкретните характеристики на всеки тип продукт, като се използва едно от изброените по-долу:
- а) биологични показатели (количество на загубената биомаса) или еквивалентни показатели за загубен добив, установени на равнището на стопанствата, на местно, регионално или национално равнище;
 - б) свързани с времето показатели (включително количество на валежите и температурата), установени на местно, регионално или национално равнище.

- (357) Помощта и всички други получени плащания за компенсиране на щетите, включително плащанията по други национални или съюзни мерки или застрахователни полици за щетите, за които се предоставя помощта, не трябва да надвишават 80 % от допустимите разходи. Интензитетът на помощта може да бъде увеличен до 90 % в районите с природни или други специфични за тях ограничения.
- (358) Размерът на помощта, предоставяна по настоящия раздел, трябва да се намалява с поне 50 %, ако се предоставя на бенефициери, които не са сключили застраховка или не са внасяли финансови вноски във взаимоспомагателни фондове, акредитирани в държавата членка, покриващи минимум 50 % от тяхното средногодишно производство или свързаните с производството им доходи и статистически най-честите климатични рискове в съответната държава членка или регион, за които се осигурява застрахователно покритие. Намалението няма да се прилага само ако държава членка може да докаже по убедителен начин, че въпреки всички положени разумни усилия към момента на настъпване на щетата не е била налична застраховка на приемлива цена, покриваща статистически най-честите климатични рискове в съответната държава членка или съответния регион.
- 1.2.1.3. Помощ за разходите за предотвратяване, контрол и ликвидиране на болести по животните, вредители по растенията и нападение на инвазивни чужди видове и помощ за компенсиране на щетите, причинени от болести по животните, вредители по растенията и инвазивни чужди видове
- (359) Комисията ще разглежда помощта за разходите за предотвратяване, контрол и ликвидиране на болести по животните, вредители по растенията и нападение на инвазивни чужди видове, както и помощта за компенсиране на щетите, причинени от тези болести по животните, вредители по растенията и инвазивни чужди видове, като съвместими с вътрешния пазар съгласно член 107, параграф 3, буква в) от Договора, ако тя е в съответствие с част I, глава 3 от настоящите насоки и с условията, посочени в настоящия раздел.
- (360) Настоящият раздел се прилага за помощта, предоставяна на предприятията с дейност в първичното селскостопанско производство.
- (361) Помощ може да се изплаща единствено когато е изпълнено всяко едно от следните условия:
- а) по отношение на болестите по животните, вредителите по растенията и нападението на инвазивни чужди видове съществуват правила на Съюза или национални правила, независимо дали са установени със законов, подзаконов или административен акт;
 - б) тези правила на Съюза или национални правила се отнасят до едно от следните:
 - i) публична програма на равнището на Съюза или на национално или регионално равнище за предотвратяване, контрол или ликвидиране на съответната болест по животните или съответното нашествие на вредители по растенията;
 - ii) спешни мерки, наложени от компетентния орган на държавата членка;
 - iii) мерки за ликвидиране или спиране на разпространението на вредители по растенията, прилагани в съответствие с членове 17 и 18, член 28, параграфи 1 и 2, член 29, параграфи 1 и 2, член 30, параграф 1 и член 33, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2016/2031;
 - iv) мерки за ликвидиране или спиране на разпространението на инвазивен чужд вид, прилагани в съответствие с Регламент (ЕС) № 1143/2014.
- (362) Програмите и мерките, посочени в точка (361), буква б), трябва да съдържат описание на съответните мерки за предотвратяване, контрол и ликвидиране.
- (363) Помощта не трябва да е свързана с мерки, за които в законодателството на Съюза е предвидено, че разходите по тези мерки са за сметка на бенефициера, освен ако разходите за такива мерки за помощ изцяло се покриват от задължителни такси, наложени върху бенефициерите.
- (364) Помощта трябва да се изплаща пряко на съответното предприятие или на група или организация на производители, в която членува предприятието. Ако помощта се изплаща на група или организация на производители, нейният размер не трябва да надвишава размера на помощта, на чиито критерии за отпускане отговаря въпросното предприятие.

- (365) Никаква индивидуална помощ не може да се предоставя, ако се установи, че болестта или нападението на вредители по растенията или на инвазивен чужд вид са причинени умишлено или поради небрежност на бенефициера.
- (366) По отношение на болестите по животните помощта може да се предоставя само за болести по животните, посочени в списъка с болести по животните в член 5, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2016/429, в приложение III към Регламент (ЕС) 2021/690 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁶⁶⁾, или в списъка с болести по животните, посочени в Здравния кодекс за сухоземните животни на Световната организация по здравеопазване на животните.
- (367) Помощ може да се предоставя и по отношение на нововъзникващи болести, които отговарят на критериите, предвидени в член 6, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2016/429.
- (368) Схемите за помощ трябва да се въвеждат в срок от три години от датата на възникване на разхода или щетата вследствие на болестта по животните, вредителите по растенията или инвазивния чужд вид. Помощта трябва да се изплати до четири години след въпросната дата. Тези условия не се прилагат за разходите, посочени в точка (370).
- (369) В случай на предварителни схеми държавите членки трябва да спазват задължението за докладване по точка (651).
- Допустими разходи*
- (370) В случай на мерки за предотвратяване помощта може да обхваща следните допустими разходи:
- а) разходи за мерки за биологична сигурност, включително за предотвратяване на инвазивни чужди видове;
 - б) разходи за медицински прегледи;
 - в) разходи за анализи, включващи диагностика инвитро;
 - г) разходи за изследвания и други скринингови мерки, включващи изследвания за ТСЕ и СЕГ;
 - д) разходи за закупуване, съхраняване, прилагане и разпространяване на ваксини, лекарства, вещества за лечението на животни, както и на продукти за растителна защита и биоцидни продукти;
 - е) разходи за превантивно клане или умъртвяване на животни или унищожаване на животински продукти и на растения;
 - ж) разходи за почистване, дезинфекция или обеззаразяване на стопанствата и оборудването въз основа на епидемиологията и характеристиките на патогена или на вектора.
- (371) В случай на мерки за контрол и ликвидиране помощта може да обхваща следните допустими разходи за:
- а) разходи за изследвания и други скринингови мерки в случай на болести по животните, включващи изследвания за ТСЕ и СЕГ;
 - б) разходи за закупуване, съхранение, прилагане и разпространение на ваксини, лекарства, вещества за лечение на животни и продукти за растителна защита;
 - в) разходи за клане или умъртвяване и унищожаване на животни, за унищожаване на свързани с тях продукти и за унищожаване на растения, включително на умрелите или унищожените вследствие на ваксинации или други мерки, постановени от компетентния орган на държавата членка, както и за почистване, дезинфекция или обеззаразяване на стопанството и оборудването;
 - г) разходи за закупуването, съхранението, прилагането и разпространението на продукти за растителна защита с цел справяне с инвазивни растителни чужди видове;
 - д) разходи за закупуването, съхранението и разпространението на капани или друго оборудване за справяне с инвазивни животински чужди видове.

⁽⁶⁶⁾ Регламент (ЕС) 2021/690 на Европейския парламент и на Съвета от 28 април 2021 г. за създаване на програма за вътрешния пазар, конкурентоспособността на предприятията, включително малките и средните предприятия, областта на растенията, животните, храните и фуражите, и европейската статистика (програма „Единен пазар“) и за отмяна на регламенти (ЕС) № 99/2013, (ЕС) № 1287/2013, (ЕС) № 254/2014 и (ЕС) № 652/2014 (ОВ L 153, 3.5.2021 г., стр. 1).

- (372) Помощта по отношение на допустимите разходи по точки (370) и (371) трябва да се предоставя под формата на субсидирани услуги и трябва да се изплаща на доставчика на мерки за предотвратяване, контрол и ликвидиране с изключение на допустимите разходи по точка (370), буква д) и точка (371), буква б) и на допустимите разходи по точка (370), буква е) и точка (371), буква в) в случай на вредители по растенията и за почистването и дезинфекцията на стопанството и оборудването. В надлежно обосновани случаи помощта във връзка с други разходи, посочени в точки (370) и (371), може да бъде изплатена направо на бенефициера като възстановяване на действително направените разходи и след представяне пред предоставящия орган на доказателство за направените разходи.
- (373) В случай на помощ за компенсиране на щети, причинени от болести по животните, вредители по растенията или инвазивен чужд вид, компенсацията трябва да се изчислява единствено спрямо:
- а) пазарната стойност на животните, които са били заклани или умъртвени, или са умрели, или на свързаните с тях продукти, или на растенията, които са били унищожени:
 - i) в резултат на болест по животните, вредител по растенията или нападение на инвазивен чужд вид;
 - ii) като част от публична програма или мярка, посочена в точка (361), буква б);
 - б) загуба на доходи, свързана с изпълнение на карантинни задължения и с трудности по възстановяване на поголовието или презасаждане и задължителен сеитбооборот, наложени като част от публична програма или мярка, както е посочено в точка (361), буква б).
- (374) Тази сума трябва да се намали с:
- а) всички разходи, които бенефициерът не е извършил непосредствено поради болестта по животните, вредителя по растенията или инвазивния чужд вид, но които иначе е шял да извърши;
 - б) всички приходи, получени от продажбата на продукти, свързани с животните, които са били заклани или умъртвени, или с растенията, които са били унищожени с цел предотвратяване или ликвидиране по нареждане на компетентния орган на държавата членка.
- (375) Пазарната стойност, упомената в точка (373), буква а), трябва да бъде изчислена спрямо стойността на животните, продуктите и растенията непосредствено преди възникването или потвърждаването на подозрението за болест по животните, вредители по растенията или нападение на инвазивен чужд вид.
- (376) Размерът на помощта, посочен в точка (373), трябва да бъде ограничен до разходите и щетите, причинени от болести по животните, вредители по растенията и нападение на инвазивен чужд вид, за които компетентният орган на държавата членка е извършил едно от следните действия:
- а) официално е признал огнище — в случай на болест по животните;
 - б) в случая на вредители по растенията или инвазивни чужди видове — официално е признал тяхното присъствие.
- (377) В изключителни и надлежно обосновани случаи, Комисията може да приеме разходите по необходимите мерки, различни от посочените в настоящия раздел.
- Интензитет на помощта*
- (378) Помощта и всички други плащания, получени от бенефициера, включително плащания по други национални мерки или мерки на Съюза, по застрахователни полици или по взаимоспомагателни фондове за същите допустими разходи, не трябва да надвишават 100 % от допустимите разходи.

1.2.1.4. Помощ за умрели животни

- (379) Комисията ще разглежда помощта за умрели животни като съвместима с вътрешния пазар в съответствие с член 107, параграф 3, буква в) от Договора, ако е съобразена с част I, глава 3 от настоящите насоки и с условията, посочени в настоящия раздел.
- (380) Настоящият раздел се прилага за предприятията с дейност в първичното селскостопанско производство.

- (381) Предоставянето на помощта трябва да е обвързано с наличието на последователна програма за наблюдение, която гарантира безопасното унищожаване на всички мъртви животни в засегнатата държава членка.

Интензитет на помощта

- (382) По отношение на посочените по-долу изброени допустими разходи се прилагат следните интензитети на помощ:

- а) помощ с интензитет до 100 % от разходите по отстраняване на мъртви животни и до 75 % от разходите по унищожаване на такива мъртви животни; помощта за застрахователни премии, покриващи разходите по отстраняване и унищожаване на мъртви животни, може да се предоставя в съответствие с разпоредбите на раздел 1.2.1.6;
- б) помощ с интензитет до 100 % за разходите за отстраняване и унищожаване на мъртви животни, ако помощта се финансира от такси или задължителни вноски, предназначени за финансиране унищожаването на такива мъртви животни, при условие че тези такси или вноски са ограничени само до месопроизводството и са наложени директно на този сектор;
- в) помощ с интензитет от 100 % за разходите за отстраняване и унищожаване на мъртви животни, когато въпросните мъртви животни задължително подлежат на изследвания за ТСЕ или в случай на възникване на огнище на болест, упоменато в точка (366).

- (383) Помощта трябва да се предоставя под формата на субсидирани услуги, с изключение когато животновъдният селекционер, който е бенефициер на помощта, действа също така като доставчик на услуги.

- (384) За да се улесни администрирането на помощта, тя може да се изплаща на икономически оператори или органи, които отговарят на всяко едно от следните условия:

- а) те са активни надолу по веригата от предприятията с дейност в сектора на животновъдството;
- б) те предоставят услуги по отстраняване и унищожаване на мъртви животни.

- (385) По отношение на мъртвите животни и отпадъците от кланици Комисията няма да разрешава помощ за мъртви животни, предоставяна на оператори с дейност в преработката на селскостопански продукти и търговията със селскостопански продукти, нито помощ за покриване на разходите за депониране на отпадъци от кланици. Държавните помощи за инвестиции, свързани с депонирането на отпадъци от кланици, ще се преценяват съгласно правилата за инвестиционната помощ.

1.2.1.5. Помощ за компенсиране на щети, причинени от защитени животни

- (386) Щетите, нанесени на оборудване, инфраструктура, животни и растения, причинени от защитени животни, представляват все по-сериозен проблем. Доколко успешна ще е политиката на Съюза за опазване на околната среда, зависи отчасти от ефективното справяне с проблемите, свързани със защитените животни и интересите на земеделските стопани. С оглед на това и в съответствие с принципа на пропорционалност Комисията ще разглежда помощта за компенсиране на щети, причинени от защитени животни, като съвместима с вътрешния пазар в съответствие с член 107, параграф 3, буква в) от Договора, ако е съобразена с част I, глава 3 от настоящите насоки и с условията, посочени в настоящия раздел.

- (387) Настоящият раздел се прилага за предприятията с дейност в първичното селскостопанско производство.

- (388) Бенефициерите трябва да предоставят минимален собствен принос с оглед намаляване на риска от нарушаване на конкуренцията и за осигуряване на стимул за свеждане на риска до минимум. Това финансово участие е под формата на превантивни мерки — като обезопасяващи огради, където това е възможно, или овчарски кучета — които са пропорционални на риска от щети от защитени животни в съответния район. Настоящата буква не се прилага за първото нападение на защитено животно в даден район. Освен това, ако превантивни мерки не са разумно възможни, съответната държава членка трябва да докаже тази невъзможност за предприемане на такива превантивни мерки, за да бъде сметната помощта за съвместима.

- (389) Държавата членка трябва да установи пряка причинно-следствена връзка между понесената щета и поведението на защитените животни.

- (390) Помощта трябва да се изплаща пряко на съответното предприятие или на група или организация на производители, в която членува предприятието. Ако помощта се изплаща на група или организация на производители, нейният размер не трябва да надвишава размера на помощта, на чиито критерии за отпускане отговаря въпросното предприятие.
- (391) Схемата за помощ трябва да е създадена до три години след датата на настъпване на щетата. Помощта трябва да се изплаща в срок до четири години от посочената дата.
- Допустими разходи*
- (392) Допустими са разходите, възникнали като пряко следствие от събитието, причинило щетата, съгласно оценката на публичен орган или на независим експерт, признат от предоставящия орган или от застрахователно предприятие.
- (393) Допустимите разходи може да включват следното:
- а) щети във вид на убити животни или унищожени растения: допустимите разходи са въз основа на пазарната стойност на убитото животно или на унищожените растения от защитени животни;
 - б) непреки разходи: ветеринарни разходи за лечение на ранени животни и разходите за труд, свързани с търсенето на изчезнали животни; загуба на доход поради по-ниския добив на продукция поради нападения от защитени животни;
 - в) материалните щети върху следните активи: селскостопанско оборудване, машини, селскостопански сгради и запаси; изчисляването на материалните щети трябва да се основава на разходите за ремонт или на стопанската стойност на повредения актив преди събитието, причинило щетата; те не трябва да надхвърлят причинените при събитието разходи за ремонт или намаление в нормалната пазарна цена, т.е. разликата между стойността на актива непосредствено преди и веднага след събитието.
- (394) Размерът на помощта трябва да се намали с всички разходи, които не са били извършени поради събитието, причинило щетата, но които бенефициерът иначе е щял да извърши, и с всички приходи, получени от продажбата на продуктите, свързани с животните, които са били умъртвени, или с растенията, които са били унищожени от защитените животни.
- (395) Щетата трябва да се изчислява на равнището на отделния бенефициер.
- (396) Загубата на доход трябва да се изчислява или спрямо годишното производство на стопанството, или спрямо броя на животните или обема на реколтата, като се извади:
- а) резултата от умножаването на произведеното количество селскостопански продукти през годината на настъпване на щетата по средната продажна цена, получена през въпросната година; от
 - б) резултата от умножаването на средното годишно количество селскостопански продукти, произведено през тригодишния период, предхождащ настъпването на щетата, или средното количество за три години, което се базира на петгодишния период, предхождащ настъпването на щетата, като от него се извадят най-високата и най-ниската стойност, по получената средна продажна цена.
- (397) Инвестициите, свързани с мерки за предотвратяване на щети, нанесени от защитени животни, могат да бъдат подпомогнати при условията на раздел 1.1.1.1 от настоящата част относно помощ за инвестиции в земеделски стопанства.
- Интензитет на помощта*
- (398) Помощта не трябва да надвишава 100 % от допустимите разходи.
- (399) Компенсацията за непреките разходи, посочени в точка (393), буква б), трябва да е пропорционална на преките разходи, посочени в точка (393), буква а), и да не надхвърля 80 % от общите непреки допустими разходи.
- (400) Помощта и всички други получени плащания за компенсиране на щетите, включително плащания по други национални мерки или мерки на Съюза или по застрахователни полици за щетите, за които се предоставя помощта, не трябва да надвишават 100 % от допустимите разходи.

1.2.1.6. Помощ за заплащане на застрахователни премии

- (401) В много случаи застраховката е най-полезният инструмент за добро управление на риска и кризите. Предвид на това и с оглед на често ограничените финансови възможности на земеделските стопани, Комисията има положително отношение към държавните помощи за застрахователни премии, когато застраховката се отнася за първичното селскостопанско производство.
- (402) Комисията ще разглежда помощта за заплащане на застрахователни премии, предоставяна на земеделски стопани, като съвместима с вътрешния пазар в съответствие с член 107, параграф 3, буква в) от Договора, ако е съобразена с част I, глава 3 от настоящите насоки и с условията, посочени в настоящия раздел.
- (403) Настоящият раздел се прилага за предприятия с дейност в първичното селскостопанско производство.
- (404) Помощта не трябва да възпрепятства функционирането на вътрешния пазар на застрахователни услуги. Помощта не трябва да е ограничена до застрахователните покрития, предоставяни от отделно застрахователно дружество или от група дружества, нито да е обвързана с условие за сключване на застрахователен договор със застрахователно дружество, установено в съответната държава членка.
- (405) Схемите за презастраховане ще се разглеждат поотделно за всеки конкретен случай.

Допустими разходи

- (406) Допустими са разходите за застрахователни премии за застрахователно покритие на щети, причинени от природни бедствия или извънредни събития, неблагоприятни климатични събития, които могат да бъдат приравнени на природно бедствие, болести по животните, вредители по растенията и инвазивен чужд вид, отстраняване и унищожаване на мъртви животни и щети, причинени от защитени животни, както е посочено в раздели 1.2.1.1., 1.2.1.2., 1.2.1.3., 1.2.1.4. и 1.2.1.5., както и от други неблагоприятни климатични събития или щети, причинени от екологични катастрофи.
- (407) Застраховката може да покрива само разходите за компенсиране на щетите по точка (406) и може да не изисква, нито да посочва вида или количеството на бъдещото производство.
- (408) По отношение на помощта за застрахователни премии за застраховане срещу загуби, причинени от екологични инциденти, настъпването на екологичен инцидент трябва да е официално признато като такова от компетентния орган на съответната държава членка.
- (409) Когато е целесъобразно, държавите членки могат предварително да установят критерии, при чието наличие се приема, че официалното признаване е направено.
- (410) Показателите, посочени в точки (337) и (338), може да се използват, за да се изчислят годишното земеделско производство на бенефициера и размерът на загубата.

Интензитет на помощта

- (411) Интензитетът на помощта не трябва да надвишава 70 % от разходите за застрахователната премия. По отношение на помощта за отстраняване и унищожаване на мъртви животни интензитетът на помощта не трябва да надвишава 100 % от разхода за застрахователната премия по отношение на застрахователни премии за отстраняване на мъртви животни и до 75 % от разхода за застрахователна премия по отношение на застрахователните премии за унищожаване на мъртви животни.
- (412) Държавите членки могат да ограничат размера на застрахователната премия, която отговаря на условията за помощ, като приложат подходящи тавани.

1.2.1.7. Помощ за финансови вноски във взаимоспомагателни фондове

- (413) Комисията ще разгледа помощта за финансови вноски във взаимоспомагателни фондове за плащане на компенсации на земеделските стопани като съвместима с вътрешния пазар съгласно член 107, параграф 3, буква в) от Договора, ако тя е в съответствие с част I, глава 3 от настоящите насоки и с условията, определени в настоящия раздел.

- (414) Настоящият раздел се прилага за предприятия с дейност в първичното селскостопанско производство.
- (415) Съответният взаимоспомагателен фонд трябва:
- а) е одобрен от компетентния орган на държавата членка в съответствие с националното право;
 - б) да осъществява прозрачна политика по отношение на плащанията във фонда и тегленията от фонда;
 - в) да има ясни правила за определяне на отговорностите за всички възникнали задължения.
- (416) Държавите членки определят правилата за създаване и управление на взаимоспомагателните фондове, по-специално за отпускането на компенсаторни плащания, както и за управлението и мониторинга на спазването на тези правила. Държавите членки трябва да гарантират, че в разпоредбите по отношение на фонда се предвиждат санкции в случай на небрежност от страна на бенефициера.

Допустими разходи

- (417) Допустими са разходите за финансовите вноски във взаимоспомагателни фондове за плащане на компенсация на земеделски стопани за щети, причинени от природни бедствия или извънредни събития, неблагоприятни климатични събития, които могат да бъдат приравнени на природно бедствие, болести по животните, вредители по растенията и инвазивен чужд вид, отстраняване и унищожаване на мъртви животни и щети, причинени от защитени животни, както е посочено в раздели 1.2.1.1., 1.2.1.2., 1.2.1.3., 1.2.1.4. и 1.2.1.5., както и от други неблагоприятни климатични събития или щети, причинени от екологични катастрофи. Финансовите вноски могат да се отнасят единствено до сумите, изплащани от взаимоспомагателните фондове като финансова компенсация за предприятия с дейност в първичното производство на селскостопански продукти.
- (418) По отношение на помощта за финансови вноски във взаимоспомагателни фондове за плащане на компенсация за загуби, причинени от екологични инциденти, настъпването на екологичен инцидент трябва да е официално признато като такова от компетентния орган на съответната държава членка.
- (419) Когато е целесъобразно, държавите членки могат предварително да определят критерии, въз основа на които официалното признаване се смята за направено.
- (420) Показателите, посочени в точки (337) и (338), може да се използват, за да се изчислят годишното земеделско производство на бенефициера и размерът на загубата.

Интензитет на помощта

- (421) Помощта не трябва да надвишава 70 % от допустимите разходи.

1.3. Други видове помощ в селскостопанския сектор

1.3.1. Помощ за закриване на производствен капацитет

- (422) Настоящият раздел се отнася за целия сектор на селското стопанство съгласно определението в точка (33)9.

1.3.1.1. Закриване на производствен капацитет от съображения, свързани със здравето на животните, растенията или хората, или поради санитарни, етични, екологични или свързани с климата причини

- (423) Комисията ще разглежда помощта за закриване на производствен капацитет като съвместима с вътрешния пазар в съответствие с член 107, параграф 3, буква в) от Договора, ако е съобразена с част I, глава 3 от настоящите насоки и с условията, посочени в настоящия раздел.

- (424) Закриването на производствен капацитет се извършва от съображения, свързани със здравето на животните, растенията или хората, или поради санитарни, етични или екологични причини, като например намаляването на общата гъстота на животните.

- (425) Бенефициерът трябва да предостави минимален собствен принос под формата на окончателно и неотменяемо решение за бракуване или необратимо закриване на въпросния производствен капацитет. Това решение ще включва или пълното закриване на производствения капацитет от съответното предприятие, или, когато е надлежно обосновано, частичното закриване на производствения капацитет. От бенефициера трябва да бъдат получени правно обвързващи ангажменти, че закриването на съответния производствен капацитет е окончателно и необратимо и че бенефициерът няма да започне същата дейност на друго място. Тези ангажменти трябва да са обвързващи и за всеки бъдещ купувач на дадената земя или съоръжение.
- (426) Само предприятия, които действително са произвеждали, и само производствени капацитети, които действително са били използвани постоянно през последните пет години преди закриването, отговарят на условията за получаване на помощ. В случаите на производствен капацитет, който е бил вече окончателно закрит или чието закриване изглежда неизбежно, не са налице минимални (достатъчни) усилия за собствен принос от страна на бенефициера и помощ не се отпуска.
- (427) Комисията си запазва правото да добавя допълнителни условия за разрешаване на помощта.
- (428) Само предприятия, които изпълняват стандартите на Съюза, отговарят на условията за предоставяне на помощ. Изключват се предприятията, които не изпълняват стандартите на Съюза и които във всички случаи ще бъдат задължени да преустановят производството.
- (429) С цел избягване на ерозията и други отрицателни ефекти върху околната среда, откритата земеделска земя, извадена от селскостопанска употреба, трябва по принцип да бъде залесена или превърната в природна площ в рамките на период от две години по начин, който гарантира избягването на отрицателните ефекти върху околната среда. С оглед предотвратяването на отрицателни въздействия върху климата не следва да се извършва неподходящо залесяване на земеделска земя, преобразувана във влажна зона или торфище. Откритите земеделски земи могат да бъдат използвани отново 20 години след действителното закриване на производствения капацитет. Дотогава подобни земеделски земи трябва се поддържат в добро земеделско и екологично състояние, в съответствие със стандарти за добри земеделски и екологични условия, установени съгласно дял III, глава I, раздел 2 от Регламент (ЕС) 2021/2115, както и със съответните разпоредби за прилагането му. Затварянето на инсталации, попадащи в обхвата на Директива 2010/75/ЕС на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁶⁷⁾, трябва да се извършва в съответствие с членове 11 и 22 от тази директива.
- (430) Помощ, отпусната по схема за помощ, трябва да бъде достъпна за всички предприятия, отговарящи на условията.
- Допустими разходи*
- (431) Помощта покрива компенсацията за загубата на стойност на активите, измерена спрямо тяхната текуща продажна цена.
- (432) В допълнение към компенсацията за загубата на стойност на активите може да бъде извършено плащане за поощрение за закриване на капацитет поради причини, свързани с околната среда или климата, като то не може да надвишава 20 % от стойността на активите.
- (433) Може да се предостави също помощ за компенсация на разходите по унищожаване на производствения капацитет.
- (434) Може също така да бъде изплатена помощ за компенсиране на задължителните социални разходи вследствие прилагането на решението за закриване на производствен капацитет.
- (435) Помощ за залесяване и превръщане на земя в природна площ трябва да се предоставя в съответствие с правилата, посочени в раздели 2.1.1 и 2.1.2, и правилата относно непроизводствените инвестиции, посочени в раздел 1.1.1.1 от настоящата част.

Интензитет на помощта

⁽⁶⁷⁾ Директива 2010/75/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 г. относно емисиите от промишлеността (комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването) (ОВ L 334, 17.12.2010 г., стр. 17).

(436) Максималният интензитет на помощта е както следва:

- а) до 100 % за компенсиране на загубата на стойност на активите, за компенсиране на разходите за унищожаване на производствени капацитети и за компенсиране на задължителните социални разходи, възникващи в резултат на прилагането на решението за закриване на производствени капацитети;
- б) до 120 % за компенсиране на загубата на стойност на активите, когато закриването на производствени капацитети е направено по екологични причини.

1.3.1.2. Закриване на капацитет по други причини

(437) Комисията ще разглежда помощта за закриване на капацитет по причини, различни от посочените в точка (424), като съвместима с вътрешния пазар съгласно член 107, параграф 3, буква в) от Договора, ако е в съответствие с част I, глава 3 от настоящите насоки и с условията, изложени в настоящия раздел.

(438) Закриването на производствени капацитети трябва да се извършва с цел реструктуриране на сектора, диверсификация или ранно пенсиониране.

(439) Трябва да са изпълнени условията, посочени в точки (425) — (429).

(440) Както е посочено в точка (62), не може да се отпуска помощ, която би нарушила механизмите на общата организация на пазарите на селскостопански продукти. Схемите за помощ за секторите, в които има ограничения в обема на производството или квоти, ще бъдат оценявани поотделно за всеки отделен случай.

(441) Помощта трябва да е част от програма, с която са определени цели и конкретен график, насочени към реструктуриране на сектора, диверсификация или ранно пенсиониране.

(442) С цел да се осигури непосредствено отражение върху пазара, срокът на схемите за помощи за закриване на производствени капацитети следва да е ограничен до шест месеца за периода за събиране на заявления за участие и до допълнителен период от дванадесет месеца за действителното закриване. Комисията няма да приема схеми за помощ със срок, превишаващ три години, тъй като опитът показва, че могат да доведат до отлагане на необходимите промени.

(443) Схемата за помощ трябва да е достъпна за всички икономически оператори в дадения сектор при равни условия. С цел да се постигне максимален ефект, държавата членка трябва да използва прозрачна и открита система от покани за заявяване на интерес, чрез която публично кани да участват всички потенциално заинтересовани предприятия; в същото време организацията на схемата за помощ трябва да бъде управлявана по такъв начин, че нито да се изискват, нито да се облекчават антиконкурентни споразумения или съгласувани практики между засегнатите предприятия.

Допустими разходи и интензитет на помощта

(444) Прилагат се разпоредбите относно допустимите разходи и интензитета на помощта, определени в раздел 1.2.2.1, с изключение на разходите, посочени в точка (432).

1.3.2. Помощ за преместване на селскостопански дейности

(445) Комисията ще разглежда помощта за преместване на селскостопански дейности като съвместима с вътрешния пазар в съответствие с член 107, параграф 3, буква в) от Договора, ако е съобразена с част I, глава 3 от настоящите насоки и с условията, посочени в настоящия раздел.

(446) Настоящият раздел се прилага за предприятията с дейност в първичното селскостопанско производство.

(447) Преместването на селскостопанските дейности трябва да служи за осъществяването на цел от обществен интерес, като например екологични или санитарни причини или съображения, свързани със здравето на животните, растенията или хората. Общественият интерес, с който се обосновава предоставянето на помощ по настоящия раздел, следва да е определен в съответни разпоредби на въпросната държава членка. Бенефициерът трябва да осигури минимален собствен принос под формата на ангажимент за връщане на напуснатото място в задоволително състояние от гледна точка на околната среда, включително демонтирането и унищожаването на съоръженията, намиращи се на напуснатото място.

(448) Помощта по настоящия раздел, която включва инвестиции, посочени в точка (449), букви б) и в), трябва да отговаря на общите условия за инвестиционна помощ, определени в точка (143) от настоящите насоки.

Интензитети на помощта

(449) Прилагат се следните интензитети на помощ:

- а) когато преместването на селскостопанските дейности се състои в операции по демонтиране, пренасяне и повторно изграждане или в придобиване на други съществуващи съоръжения и във връщане на напуснатото място в задоволително състояние от гледна точка на околната среда, интензитетът на помощта може да достигне до 100 % от направените реални разходи;
- б) когато преместването води до модернизиране на съоръженията или увеличаване на производствения капацитет, интензитетите на помощта за инвестиции, посочени в точки (159), (160), (161) и (162), се прилагат по отношение на разходите, свързани с модернизирането на съоръженията или увеличаването на производствения капацитет. За целите на настоящата точка простата замяна на съществуваща сграда или съоръжения с нова модерна сграда или съоръжения без съществена промяна в производството или в използваната технология не се разглежда като свързана с модернизиране;
- в) когато преместването се отнася до дейности в близост до населени места от селски тип, с оглед подобряване на качеството на живота и на екологичните показатели на населеното място в селски район, и засяга дребномащабна инфраструктура, интензитетът на помощта може да достигне до 100 % от допустимите разходи.

1.3.3. *Помощ за животновъдния сектор*

(450) Комисията се отнася положително към помощ, която допринася за запазване и подобряване на генетичното качество в сектора на животновъдството в ЕС. Поради това тя ще разглежда помощта за животновъдния сектор като съвместима с вътрешния пазар в съответствие с член 107, параграф 3, буква в) от Договора, ако е съобразена с част I, глава 3 от настоящите насоки и с условията, посочени в настоящия раздел.

(451) Настоящият раздел се прилага за МСП с дейност в първичното селскостопанско производство. Комисията няма да разрешава държавна помощ в полза на големи предприятия за разходите по настоящия раздел.

(452) Помощта следва да се предоставя под формата на субсидирани услуги и да не включва директни плащания към бенефициерите.

Допустими разходи

(453) Помощта покрива разходите за изготвянето и поддържането на родословни книги, както и за изследвания, извършвани от трети лица или от името на трети лица, за определяне на генетичното качество или продуктивността на селскостопанските животни, с изключение на помощта, отпускана за покриване на разходите по мерките за контрол, осъществявани от собственика на животните и рутинния качествен контрол на млякото.

(454) Допустимите разходи са:

- а) следните административни разходи за създаването и поддържането на родословни книги по точка (453):
 - и) разходи за събиране и управление на данни за животните, например произход на животното, дата на раждане, дата на осеменяване, дата на смърт и причините за нея, и експертно оценяване, актуализиране и обработка на данните, необходими за изготвянето и поддържането на родословни книги;

- ii) разходи за административна работа по регистрирането на съответните данни за животните в родословните книги;
 - iii) разходи за актуализирането на софтуера за управление на данните в родословните книги;
 - iv) разходи за публикуване онлайн на информация относно родословните книги, както и на данни от родословните книги;
 - v) други свързани административни разходи;
- б) следните разходи за изследвания за определяне на генетичното качество или продуктивността на животните по точка (453):
- i) разходи за изследвания или проверки;
 - ii) свързани разходи за събиране и оценка на данните, получени от такива изследвания и проверки във връзка с подобряване на здравето на животните и повишаване на нивото на защита на околната среда;
 - iii) свързани разходи за събиране и оценка на данните, получени от такива изпитвания и проверки, чиято цел е да се направи оценка на генетичното качество на животните за прилагането на модерни техники на размножаване и за опазването на генетичното разнообразие;
 - iv) административни разходи, свързани с разходите, посочени по-горе в подточки i)–iii).

Интензитет на помощта

- (455) Помощта може да покрива до 100 % от финансирането на административните разходи по създаването и поддържането на родословните книги, посочени в точка (454), буква а).
- (456) Помощта може да покрива до 70 % от разходите по изследвания, извършвани от трети лица или от името на трети лица, за определяне на генетичното качество или продуктивността на животните, посочени в точка (454), буква б).

1.3.4. Помощ за терки за популяризиране в полза на селскостопански продукти

- (457) Комисията ще разглежда помощта за популяризиране на селскостопански продукти и на хранителни продукти, произведени на базата на селскостопански продукти, изброени в приложение I към Регламент (ЕС) № 1144/2014, като съвместима с вътрешния пазар в съответствие с член 107, параграф 3, буква в) от Договора, ако е съобразена с част I, глава 3 от настоящите насоки и с условията, посочени в настоящия раздел.
- (458) Настоящият раздел се отнася за целия селскостопански сектор съгласно определението в точка (33), подточка 9 от настоящите насоки. Бенефициерите на помощ за организирането на конкурси, търговски панаири или изложения, посочени в точка (468), буква а), трябва да бъдат само МСП.
- (459) Чрез дейността за популяризиране обществеността трябва да се осведомява за специфичните качества на селскостопанските продукти, например чрез организиране на конкурси, участия в търговски панаири и мероприятия за връзки с обществеността, чрез популяризиране на научни познания, чрез публикации с фактологична информация, или да се стимулират икономическите оператори или потребителите да купуват въпросния продукт чрез рекламни кампании. Дейността за популяризиране може да се изпълнява на вътрешния пазар и в трети държави.
- (460) Мерките за популяризиране могат:
- а) да са свързани конкретно с продукти, обхванати от схеми за качество, както е определено в точка (274); или
 - б) да са от общ характер и в полза на всички производители на съответния вид продукт.

- (461) Мерките за популяризиране трябва да са в съответствие с Регламент (ЕС) № 1169/2011 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁶⁸⁾, и където е уместно, със специфичните правила за етикетиране.
- (462) Държавите членки трябва да изпратят на Комисията представителна извадка на рекламните материали, когато уведомяват за индивидуална помощ или за схема за помощ за мярка за популяризиране. Ако материалите не са налични към момента на уведомлението, следва да се поеме ангажимент за представянето им на по-късен етап и във всеки случай преди започването на мярката за популяризиране.
- (463) Мярка за популяризиране, надхвърляща прага за уведомление, посочен в точка (35), буква б), подлежи на индивидуално уведомяване.
- (464) Мерки за популяризиране могат да се изпълняват от групи производители или други организации, независимо от техния размер. Когато мярката за популяризиране се изпълнява от групи производители или други организации, членството в такива групи или организации не следва да е условие за участие, и всяко участие в смисъл на административни разходи за съответната група или организация трябва да е ограничено до разходите за изпълнение на мярката за популяризиране.
- (465) Помощта трябва да се предоставя под една от следните форми:
- а) под формата на субсидирани услуги;
 - б) чрез възстановяване на действителни разходи на бенефициера;
 - в) по отношение на помощта за символични награди, също и в пари в брой.
- (466) Като изключение от точка (465), помощ за рекламни кампании трябва да се предоставя само под формата на субсидирани услуги.
- (467) Помощта за символични награди по точка (468), буква а), подточка v) може да се изплаща на изпълняващия мерките за популяризиране само ако наградата е била действително предоставена и при представяне на доказателство за нейното предоставяне.
- Допустими разходи*
- (468) Допустимите разходи по помощ за популяризиране на селскостопански продукти са следните:
- а) за организиране и участие в конкурси, търговски панаири и изложения, при условие че помощта е достъпна за всички, отговарящи на критериите в съответната област, въз основа на обективно определени условия:
 - i) разходи за участие;
 - ii) пътни разходи и разходи за транспортирането на продуктите, за които се отнася участието в конкурси, търговски панаири и изложения;
 - iii) разходи за публикации и уебсайтове за обявяване на събитието;
 - iv) наемане на помещения и щандове и разходи за тяхното сглобяване и разглобяване;
 - v) символични награди на стойност до 3 000 евро на награда и на победител в конкурс;
 - б) разходи за публикации на хартиен носител и електронен носител, на уебсайтове, за рекламни клипове в електронни медии, по радиото и телевизията, насочени към представяне на фактологична информация относно производители от определен регион или на даден продукт, при условие че информацията е неутрална и че всички заинтересовани производители разполагат с еднакви възможности да бъдат представени в разпространената информация;

⁽⁶⁸⁾ Регламент (ЕС) № 1169/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г. за предоставянето на информация за храните на потребителите, за изменение на регламенти (ЕО) № 1924/2006 и (ЕО) № 1925/2006 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 87/250/ЕИО на Комисията, Директива 90/496/ЕИО на Съвета, Директива 1999/10/ЕО на Комисията, Директива 2000/13/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, директиви 2002/67/ЕО и 2008/5/ЕО на Комисията и на Регламент (ЕО) № 608/2004 на Комисията (ОВ L 304, 22.11.2011 г., стр. 18).

- в) разходи за разпространение на научни познания и фактологична информация относно:
- i) схеми за качество, посочени в точка (274), които са отворени за селскостопански продукти от други държави членки и трети държави;
 - ii) генерични селскостопански продукти и техните хранителни предимства и предлаганите приложения на такива продукти;
- г) разходите за насочени към потребителите рекламни кампании, организирани в медиите или в магазините за търговия на дребно, и за всички рекламни материали, които се раздават директно на потребителите.

Позоваване на конкретно предприятие, марка или произход

- (469) При дейностите за популяризиране по точка (468), буква в) и рекламните кампании по точка (468), буква г), и по-специално тези, които са общи по характер и в полза на всички производители на съответния вид продукт, както е посочено в точка (468), буква б), не трябва да се упоменават конкретно предприятие, марка или произход. Рекламните кампании по точка (468), буква г) не трябва да са обвързани с продуктите на едно или повече конкретни предприятия. Комисията няма да обяви за съвместима държавна помощ за реклама, която носи риск за продажбите или дискредитира продукти от други държави членки.
- (470) Въпреки това ограничението за позоваване на произхода, посочено в точка (469), първо изречение, не се прилага за:
- а) дейностите за популяризиране и рекламните кампании, посочени съответно в точка (468), букви в) и г), които са свързани конкретно с продукти, обхванати от схеми за качество, както е посочено в точка (274), при условие че са изпълнени следните условия:
 - i) когато дейността за популяризиране или рекламната кампания е свързана конкретно с признати от Съюза наименования, посочени в дял II от Регламент (ЕС) № 1151/2012, тя може да се позовава на произхода на продуктите, при условие че позоваването съответства строго на регистрираното от Съюза;
 - ii) когато дейността за популяризиране или рекламната кампания се отнася до продукти, обхванати от схеми за качество, различни от схемите за признати от Съюза наименования, посочени в дял II от Регламент (ЕС) № 1151/2012, произходът на продуктите може да бъде упоменат, при условие че му е отделено второстепенно място в съобщението. За определяне дали дадено позоваване на произход е на второстепенно място, Комисията взема предвид общото количество текст, размера на символа, включително изображенията и общото представяне, позоваващо се на произход, в сравнение с текста или символа, които се отнасят до ключовото послание за продажбата, т.е. частта от рекламната кампания, която не е свързана конкретно с произхода на продукта. Посочването на произхода не трябва да е дискриминационно, не трябва да е насочено към насърчване на потреблението на селскостопански продукти единствено въз основа на произхода им, трябва да зачита общите принципи на правото на Съюза и не трябва да води до ограничаване на свободното движение на селскостопански продукти в нарушение на член 34 от Договора;
 - б) дейности за популяризиране и рекламни кампании, които се осъществяват на местни пазари или са свързани с продукти на местни пазари и чиято цел е да се запази селскостопанската общност, ако са изпълнени следните условия:
 - i) на посочването на произхода на продукта е отделено второстепенно място в основното съобщение;
 - ii) дейността за популяризиране или рекламната кампания е пропорционална на преследваната цел; в това отношение Комисията взема предвид дали мярката допринася за постигането на целите на ОСП, предвидени в член 39 от Договора, критериите, свързани с метода на производство, и сезонността на продукта, за да се гарантира, че ползите от късите вериги на доставка на продукти не се компенсират от отрицателното въздействие на използваните производствени методи ⁽⁶⁹⁾.

Интензитет на помощта

⁽⁶⁹⁾ Като например емисиите, дължащи се на отоплението на оранжерии.

- (471) Интензитетът на помощта за допустимите разходи, посочени в точка (468), букви а), б) и в), не трябва да надвишава 100 % от допустимите разходи.
- (472) Интензитетът на помощта за рекламни кампании, които са свързани конкретно с продукти, обхванати от схеми за качество, съгласно точка (468), буква г) във връзка с точка (460), буква а), не трябва да надвишава 50 % от допустимите разходи за кампанията или 80 % по отношение на реклама в трети държави. Ако секторът участва с най-малко 50 % от разходите, независимо от формата на участието, например специални такси, интензитетът на помощта може да бъде до 100 %.
- (473) Интензитетът на помощта за общи рекламни кампании по точка (468), буква г) във връзка с точка (460), буква б) не трябва да надвишава 100 % от допустимите разходи.

1.3.5. *Помощ за най-отдалечените региони и за малките острови в Егейско море*

- (474) Комисията ще разглежда помощта за най-отдалечените региони и за малките острови в Егейско море като съвместима с вътрешния пазар в съответствие с член 107, параграф 3, буква в) от Договора, ако е съобразена с част I, глава 3 от настоящите насоки и с условията, посочени в настоящия раздел.
- (475) Настоящият раздел се отнася за целия сектор на селското стопанство съгласно определението в точка (33)9.
- (476) По отношение на най-отдалечените региони — съгласно член 23, параграф 4 от Регламент (ЕС) № 228/2013 — членове 107, 108 и 109 от Договора не се прилагат за следните помощи, предоставяни от държавите членки в съответствие с посочения регламент:
- а) мерки в полза на местните земеделски производства съгласно глава IV от посочения регламент;
 - б) помощ, отпусната от Франция в сектора на захарта в съответствие с член 23, параграф 3 от посочения регламент;
 - в) помощ за фитосанитарни програми съгласно член 24 от посочения регламент;
 - г) помощ, предоставена от Испания за производството на тютюн на Канарските острови по член 28 от посочения регламент.
- (477) С изключение на тези случаи, правилата за държавната помощ се прилагат за мерките по отношение на най-отдалечените региони, без да се засяга член 23, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 228/2013.
- (478) По отношение на малките острови в Егейско море — съгласно член 17, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 229/2013 — членове 107, 108 и 109 от Договора не се прилагат за направените по глави III и IV от посочения регламент плащания от Гърция в съответствие със същия регламент.
- (479) С изключение на тези случаи, правилата за държавната помощ се прилагат за мерките по отношение на малките острови в Егейско море, без да се засяга член 17, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 229/2013.

Допустими разходи

- (480) Допълнителните транспортни разходи на селскостопански продукти, които са били произведени в най-отдалечените региони и на малките острови в Егейско море, са допустими за компенсиране при следните условия:
- а) производствената дейност на бенефициерите се осъществява в най-отдалечените региони или в малките острови в Егейско море;
 - б) помощта може предварително да бъде изразена количествено по обективен начин въз основа на фиксирана сума или сума за тонкилометър или друга подходяща единица;
 - в) допълнителните транспортни разходи се изчисляват въз основа на пробега на стоките в националните граници на съответната държава членка, като се използва транспортното средство, което води до най-ниските разходи за бенефициера, като се вземат предвид и външните разходи за околната среда;

- г) за най-отдалечените региони допустимите допълнителни транспортни разходи може да включват разходите за превоз на селскостопански продукти от мястото на тяхното производство до местата в най-отдалечените региони, където те се преработват допълнително.

- (481) Комисията ще проучи поотделно плановете за предоставяне на държавна помощ за други разходи, различни от допълнителните транспортни разходи, която има за цел да посрещне нуждите на най-отдалечените региони и малките острови в Егейско море, в съответствие с условията, установени в част I, глава 3 от настоящите насоки, и специфичните законови разпоредби, прилагани към тези региони, имайки предвид също, ако е приложимо, съвместимостта на тези мерки със стратегическите планове по ОСП във въпросните региони и техния ефект върху конкуренцията — както в засегнатите региони, така и в други части на Съюза.

1.3.6. *Помощ за комасация на земеделските земи*

- (482) Комисията ще разглежда помощта за комасация на земеделските земи като съвместима с вътрешния пазар в съответствие с член 107, параграф 3, буква в) от Договора, ако е съобразена с част I, глава 3 от настоящите насоки и с условията, посочени в настоящия раздел.

Допустими разходи

- (483) Допустимите разходи трябва да са ограничени до разходите за правни, административни и проучвателни дейности във връзка с комасацията на земята.

Интензитет на помощта

- (484) Интензитетът на помощта не трябва да надвишава 100 % от реално направените разходи.

1.3.7. *Помощ за научноизследователска и развойна дейност в селскостопанския сектор*

- (485) Комисията ще разглежда помощта за научноизследователска и развойна дейност в сектора на селското стопанство като съвместима с вътрешния пазар в съответствие с член 107, параграф 3, буква в) от Договора, ако е съобразена с част I, глава 3 от настоящите насоки и с условията, посочени в настоящия раздел.

- (486) Помощта за научноизследователска и развойна дейност в селскостопанския сектор, която не отговаря на условията, определени в настоящия раздел, ще бъде оценявана в съответствие с Рамката за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации.

- (487) Настоящият раздел се отнася за целия сектор на селското стопанство съгласно определението в точка (33)9.

- (488) Подпомаганият проект трябва да е от интерес за всички предприятия с дейност в конкретния сектор или подсектор на селското стопанство.

- (489) Преди началната датата на подпомагания проект трябва да бъде публикувана в интернет следната информация:

- а) начална дата на подпомагания проект;
- б) целите на подпомагания проект;
- в) приблизителната дата на публикуване на резултатите, очаквани от подпомагания проект;
- г) мястото на публикуване в интернет на резултатите, очаквани от подпомагания проект;
- д) уточнение, че резултатите са достъпни безплатно за всички предприятия с дейност в съответния сектор или подсектор на селското стопанство.

- (490) Резултатите от подпомагания проект трябва да се публикуват в интернет от крайната дата на подпомагания проект или от датата, на която на членовете на дадена организация бъде предоставена информация относно тези резултати, в зависимост от това коя от двете дати е по-ранна. Резултатите трябва да останат на разположение в интернет за срок от минимум пет години, считано от датата на приключване на подпомагания проект.

- (491) Помощта трябва да се отпуска пряко на научноизследователската и разпространяващата знания организация. Мярката не трябва да включва предоставянето на помощ, основана на цената на селскостопанските продукти, на предприятия с дейност в селскостопанския сектор.

Допустими разходи

- (492) Допустимите разходи са следните:

- а) разходи за персонал по отношение на изследователи и специализиран технически и друг помощен персонал, доколкото те са наети за научноизследователския проект;
- б) разходи за инструменти и оборудване, доколкото те се използват, и за периода, през който се използват за проекта; в случаите, в които тези инструменти и оборудване не се използват за проекта през целия период на тяхното използване, за допустими се смятат само разходите за амортизация, съответстващи на продължителността на проекта, които се изчисляват въз основа на общоприетите счетоводни принципи;
- в) разходи за сгради и земя, доколкото те се използват и за периода, през който се използват за проекта; по отношение на сградите за допустими се смятат само разходите за амортизация за срока на проекта, изчислени въз основа на общоприети счетоводни принципи; по отношение на земята са допустими разходите за търговско прехвърляне или реално извършените капиталови разходи;
- г) разходи по договори за възлагане на научни изследвания, знания и патенти, закупени или лицензирани от външни източници на принципа на сделката между несвързани лица, и разходи за консултантски и еквивалентни услуги, използвани изключително за проекта;
- д) допълнителни административни разходи и други оперативни разходи, включително разходи за материали, консумативи и други подобни продукти, извършени пряко в резултат от проекта.

Интензитет на помощта

- (493) Интензитетът на помощта не трябва да превишава 100 % от допустимите разходи.

ГЛАВА 2.

Помощ за сектора на горското стопанство

- (494) Секторът на горското стопанство не попада в обхвата на член 42 от Договора и на приложение I към него. Членове 107, 108 и 109 от Договора се прилагат към помощите, които държавите членки предоставят за сектора на горското стопанство. Макар производството на естествен корк, необработен, натрошен, гранулиран или пулверизиран корк, отпадъци от корк (код по КН 4501) и производството на кестени (*Castanea spp.*, код по КН 0802 41 00) да попада в обхвата на приложение I към Договора, помощта за дейности в горското стопанство, свързани с посочените видове дървета, може да попадне в обхвата на настоящата глава.

- (495) От член 5, буква б) и член 6, параграф 1, букви г)—е) и буква з) от Регламент (ЕС) 2021/2115 следва, че помощта за устойчиво и съобразено с климата земеползване може да включва развитието на горските площи и устойчивото управление на горите. Целта в настоящата глава е да се осигури съгласуваност между Регламент (ЕС) 2021/2115 и свързаните с него делегирани актове и актове за изпълнение, от една страна, и общите принципи за държавна помощ по отношение на помощта за сектора на горското стопанство, от друга страна. Тези принципи засягат отразените в настоящата глава допустими разходи и интензитети на помощта.

- (496) Разпоредбите на настоящата глава не засягат възможността за предоставяне на държавна помощ за сектора на горското стопанство по силата на разпоредбите на законодателството на Съюза, които са общи или за всички сектори, или за търговията и промишлеността, както е посочено в точка (32). Помощта за инвестиции в енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници не попада в обхвата на настоящата глава, тъй като тази помощ трябва да отговаря на Насоките относно държавната помощ за климата, опазването на околната среда и енергетиката за 2022 г., освен ако е освободена от задължението за уведомяване. Настоящите насоки не се прилагат за основаната на горското стопанство промишленост.

- (497) Настоящата глава обхваща помощта за горския сектор, както е посочено в точка (21), буква б).

- (498) В съответствие с настоящата глава Комисията ще обявява държавната помощ в сектора на горското стопанство, финансирана единствено с национални средства, за съвместима с вътрешния пазар съгласно член 107, параграф 3, буква в) от Договора, ако е съобразена с част I, глава 3 от настоящите насоки и със специфичните изисквания, посочени в раздели 2.1—2.9.
- (499) Но когато помощта в сектора на горското стопанство се съфинансира от ЕЗФРСР, Комисията ще обявява такава помощ за съвместима с вътрешния пазар съгласно член 107, параграф 3, буква в) от Договора, ако е съобразена със следните условия:
- а) помощта е включена в стратегическите планове по ОСП, изготвени в съответствие с Регламент (ЕС) 2021/2115, като помощ, съфинансирана от ЕЗФРСР, или като допълнително национално финансиране към такава помощ;
 - б) помощта не се предоставя в полза на оборотен капитал, освен когато помощта се предоставя под формата на финансови инструменти;
 - в) помощта не се предоставя като оперативна помощ, освен ако в съответното законодателство на Съюза изрично са предвидени изключения;
 - г) помощта не се предоставя на предприятия в затруднено положение, както са определени в точка (33), подточка б3;
 - д) Помощта не се предоставя на предприятие, което не е изпълнило разпореждане за възстановяване вследствие на предходно решение на Комисията, с което помощта се обявява за неправомерна и несъвместима с вътрешния пазар;
 - е) помощта отговаря на условията, определени в точка (496).

2.1. **Инвестиции в развитие на горските площи и подобряване на жизнеспособността на горите**

- (500) Комисията ще разглежда помощта за инвестиции в развитие на горските площи и подобряване на жизнеспособността на горите като съвместима с вътрешния пазар в съответствие с член 107, параграф 3, буква в) от Договора, ако е съобразена с част I, глава 3 от настоящите насоки и с условията, посочени в настоящия раздел.
- (501) Настоящият раздел се отнася за помощта за залесяване и създаване на горски площи, създаване, възобновяване или възстановяване на агро-лесовъдни системи, предотвратяване и възстановяване на щети по горите от горски пожари, природни бедствия, неблагоприятни климатични събития, катастрофични събития и събития, свързани с изменението на климата, нашествие от вредители и епидемични взривове, инвестиции за подобряване на устойчивостта и екологичната стойност, както и на потенциала на горските екосистеми за смекчаване на последствията от изменението на климата и инвестиции в технологии за лесовъдство и в преработката и мобилизирането на горски продукти и търговията с тях.
- (502) Не са допустими следните разходи:
- а) оборотен капитал;
 - б) закупуване на права за получаване на плащане;
 - в) закупуване на земя на стойност над 10 % от общите допустими разходи за съответната операция, освен за закупуване на земя с цел опазване на околната среда и опазване на богатите на въглерод почви, като в този случай размерът на допустимите разходи може да е по-голям от 10 %;
 - г) лихви по дългове, с изключение на свързани с безвъзмездни средства, отпуснати под формата на лихвени субсидии или субсидии за гаранционни такси.

2.1.1. *Поток за залесяване и създаване на горски площи*

- (503) Комисията ще разглежда помощта за залесяване и създаване на горски площи като съвместима с вътрешния пазар в съответствие с член 107, параграф 3, буква в) от Договора, ако е съобразена с част I, глава 3 от настоящите насоки и с условията, посочени в настоящия раздел.

(504) Следните минимални екологични изисквания се прилагат в контекста на залесяването и създаването на гористи местности:

- а) чрез избора на видовете за засаждане, на районите и методите за използване трябва да се избегне неподходящото залесяване на уязвимите местообитания, например торфища и влажни зони, и отрицателните въздействия върху зони с висока екологична стойност, включително райони със земеделие с висока природна стойност; на териториите, определени за зони от мрежата „Натура 2000“ съгласно Директива 92/43/ЕИО и Директива 2009/147/ЕО, се разрешава само залесяване, съобразено с целите на управлението на съответните територии и договорено с органа на държавата членка, отговарящ за прилагането на мрежата „Натура 2000“;
- б) при избора на видове, сортове, екотипове и произход на дърветата трябва да се вземат предвид необходимостта от устойчивост на изменението на климата и на природни бедствия, състоянието на почвите и водите в съответната област, както и потенциално инвазивният характер на видовете при местни условия, както са определени от държавите членки; от бенефициера трябва да се изисква да опазва и да се грижи за горите поне през периода, за който се плаща премията за пропуснати приходи от селскостопанска дейност и разходи за поддръжка; това трябва да включва поддръжане и където е необходимо, отгледна сеч или паша в интерес на бъдещото развитие на гората, както и регулиране на конкуренцията с тревиста растителност и избягване на разрастването на леснозапалим подлес; по отношение на бързо растящите видове държавите членки трябва да определят минималното и максималното време преди отсичане; минималното време не трябва да е по-малко от 8 години, а максималното — не повече от 20 години;
- в) в случаите, когато поради трудни почвени, екологични или климатични условия, включително увреждане на околната среда, не може да се очаква засаждането на многогодишни дървесни видове да доведе до установяване на горска покривка, както е определено в съответствие с приложимото национално законодателство, държавата членка може да позволи на бенефициера да установи покривка от друга дървесна растителност, като храсти или храстовидна растителност, подходящи за местните условия; бенефициерът трябва да осигури същото ниво на грижи и защита както по отношение на горите;
- г) в случай на операции по залесяване, които водят до създаването на гори с размер над определен праг, който се определя от държавите членки, операцията трябва да се състои от някое от изброените по-долу:
 - i) засаждане на екологично приспособени видове и/или видове, устойчиви на изменението на климата в съответния биогеографски район, за които чрез оценка на въздействието е установено, че не застрашават биологичното разнообразие и екосистемните услуги и не оказват отрицателно въздействие върху човешкото здраве;
 - ii) комбинация от дървесни видове, която включва или най-малко 10 % широколистни дървета върху определена площ, или минимум три дървесни вида или сорта, от които най-малобройният заема минимум 10 % от площта.

(505) Уведомлението до Комисията следва да съдържа надлежно описание, показващо, че са спазени условията, посочени в точка (504), и обосновка на всяка прилагана дерогация.

Допустими разходи

(506) Помощта покрива разходите за създаване на гори и горски площи на земеделски и неземеделски земи. Освен това помощ под формата на годишна премия за хектар може да бъде предоставена за покриване на разходите за пропуснати земеделски приходи и поддръжка, включително ранни и късни почиствания, за максимален срок, определен от държавата членка. Разходите за оборудване за залесяване и създаване на горски площи може да бъдат подпомагани само съгласно раздел 2.1.5. Разходите за създаване на гори и горски площи може да включват замяна на загинали дървета през първата година. През първите години след засаждането разходите за поддръжка може да включват замяна на загинали дървета в малък мащаб. Разходите за замяна на загинали дървета в голям мащаб може да бъдат подпомагани само съгласно раздел 2.1.3.

- (507) Не се допуска предоставянето на помощ за засаждане на дървесни видове с кратък цикъл на ротация, коледни елхи или бързорастящи дървета за производството на енергия и за инвестиции в залесяване, които не са съвместими с целите, свързани с климата и околната среда, нито с принципите за устойчиво управление на горите, разработени в Общоевропейските насоки за залесяване и повторно залесяване ⁽⁷⁰⁾. Засадените растителни видове трябва да са пригодени към екологичните и климатичните условия на района и да отговарят на минималните екологични изисквания, посочени в точка (504).

Интензитет на помощта

- (508) Помощта не трябва да надвишава 100 % от допустимите разходи.

2.1.2. *Помощ за създаване, възобновяване или възстановяване на агро-лесовъдни системи*

- (509) Комисията ще разглежда помощта за създаване, възобновяване или възстановяване на агро-лесовъдни системи като съвместима с вътрешния пазар съгласно член 107, параграф 3, буква в) от Договора, ако е съобразена с част I, глава 3 от настоящите насоки и с условията, посочени в настоящия раздел.

- (510) Помощта може да бъде предоставена за създаване на агро-лесовъдни системи, както са определени в точка (33), подточка(10).

Допустими разходи

- (511) Помощта покрива разходите за създаването, възобновяването или възстановяването на агро-лесовъдна система, като може да се предоставя годишна премия за хектар, която да покрива разходите за поддръжка, за максимален срок, определен от държавата членка.

- (512) Държавите членки трябва да определят структурата и състава на агро-лесовъдната система, като се съобразяват с местните почвено-климатични и екологични условия, с горските видове и с необходимостта от осигуряване на устойчиво земеделско ползване на земята.

Интензитет на помощта

- (513) Помощта не трябва да надвишава 100 % от допустимите разходи.

2.1.3. *Помощ за предотвратяване и възстановяване на щети по горите*

- (514) Комисията ще разглежда помощта за предотвратяване и възстановяване на щети по горите от горски пожари, природни бедствия, неблагоприятни климатични събития, които могат да бъдат приравнени на природни бедствия, други неблагоприятни климатични събития, вредители по растенията, нападение на инвазивен чужд вид, катастрофични събития, събития, свързани с изменението на климата, и инвестиции за поддръжане на здравето на горите като съвместима с вътрешния пазар съгласно член 107, параграф 2, буква б) или, според случая, член 107, параграф 3, буква в) от Договора, ако е съобразена с част I, глава 3 от настоящите насоки и с условията, посочени в настоящия раздел.

Допустими разходи

- (515) Помощта може да покрива инвестиционните разходи за мерки за предотвратяване и възстановяване като:

- а) изграждането на защитна инфраструктура; в случай на противопожарни просеки помощта може да покрива също участие за финансиране на разходите за поддръжка; не може да се предоставя помощ за свързани със селското стопанство дейности в райони, за които са поети ангажиментите в областта на агроекологията и климата, посочени в част II, раздел 1.1.4; ;
- б) местни дейности за предотвратяване с малък мащаб за борба с пожарите или други природни бедствия, включително разходите за използването на тревопасни животни, като например за обори, водопой, огради и транспорт на животните;

⁽⁷⁰⁾ Приети от Министерската конференция за защита на горите в Европа на 12—13 ноември 2008 г. (<https://foresteurope.org/wp-content/uploads/2016/08/Pan-EuropeanAfforestationReforestationGuidelines.pdf>).

- в) изграждане и усъвършенстване на средства за мониторинг на горски пожари, вредители, инвазивни чужди видове и болести, както и за комуникационна техника;
- г) възстановяване на горския потенциал, повреден от пожари, природни бедствия, неблагоприятни климатични събития, които могат да бъдат приравнени на природно бедствие, други неблагоприятни климатични събития, вредители по растенията, инвазивни чужди видове, катастрофични събития и събития, свързани с изменението на климата; в случай на щета от неблагоприятни климатични събития, които могат да бъдат приравнени на природно бедствие, от вредители по растенията или от инвазивни чужди видове, ако щетата може да бъде свързана с изменението на климата, бенефициерите следва да се стремят да включат във възстановяването мерки за адаптация към изменението на климата с цел да сведат до минимум щетите и загубите, причинявани от подобни събития в бъдеще;
- д) разходите за инвестиции, свързани с поддържане на здравето на горите.

- (516) В случая на възстановяването на горскостопанския потенциал, посочено в точка (515), буква (d), по отношение на помощта компетентният орган на държавата членка трябва официално да признае, че е настъпило поне едно от събитията, посочени в тази буква, и бенефициерите трябва да представят доказателство за подходящи инструменти за управление на риска с цел справяне с потенциалното настъпване на увреждащото събитие в бъдеще, когато е уместно. Такива подходящи инструменти за управление на риска могат да включват покритие от застраховка или от взаимоспомагателен фонд или превантивни мерки, подходящи за предотвратяване на вида събитие, водещо до щети.
- (517) В случая на помощта за предотвратяване на щети по горите от вредители по растенията или инвазивни чужди видове рискът от подобно нападение от вредители по растенията или инвазивни чужди видове трябва да е обоснован от научни доказателства и удостоверен от публична научна организация. Когато е приложимо, в уведомлението трябва да се представи списък на вредните организми, които могат да станат вредители по растенията.
- (518) Отговарящите на условията за подпомагане операции трябва да са съобразени с изготвения от държавата членка план за опазване на горите, когато са свързани с щети от горски пожар или биотични агенти.
- (519) Само горски площи, включени в плана за опазване на горите, изготвен от съответната държава членка, са допустими за помощ за предотвратяване на горски пожари.
- (520) Не се допуска предоставяне на помощ за загуби на доход вследствие на пожари, природни бедствия, неблагоприятни климатични събития, които могат да бъдат приравнени на природно бедствие, други неблагоприятни климатични събития, вредители по растенията, инвазивни чужди видове, катастрофични събития и събития, свързани с изменението на климата.

Интензитет на помощта

- (521) Помощ може да бъде предоставяна за до 100 % от допустимите разходи.
- (522) Помощта за допустимите разходи по точка (515), буква (d) и всички други плащания, получени от бенефициера по други национални мерки или мерки на Съюза или застрахователни полици за същите допустими разходи, са ограничени до 100 % от допустимите разходи.

2.1.4. *Помощ за инвестиции за подобряване на устойчивостта и екологичната стойност на горските екосистеми*

- (523) Комисията ще разглежда помощта за инвестиции за подобряване на устойчивостта и екологичната стойност на горските екосистеми като съвместима с вътрешния пазар в съответствие с член 107, параграф 3, буква в) от Договора, ако е съобразена с част I, глава 3 от настоящите насоки и с условията, посочени в настоящия раздел.

Допустими разходи

- (524) Може да се предоставя помощ за инвестиции, насочени към изпълнение на екологичните ангажименти с оглед предоставянето на екосистемни услуги, увеличаване на обществената ползност на горите или залесената площ в съответния район или повишаване на потенциала на екосистемите за смекчаване на изменението на климата и за адаптиране към него, без да се изключват икономическите ползи в дългосрочен план.

Интензитет на помощта

(525) Помощта не трябва да надвишава 100 % от допустимите разходи.

2.1.5. *Помощ за инвестиции в технологии за горското стопанство и в преработка, мобилизиране и предлагане на пазара на горски продукти*

(526) Комисията ще разглежда помощта за инвестиции в технологии за горското стопанство и в преработката, мобилизирането и предлагането на пазара на горски продукти като съвместима с вътрешния пазар в съответствие с член 107, параграф 3, буква в) от Договора, ако е съобразена с част I, глава 3 от настоящите насоки и с условията, посочени в настоящия раздел.

Допустими разходи

(527) Може да се отпуска помощ за инвестиции в технологии за горското стопанство или в преработката, мобилизирането и предлагането на пазара с добавена стойност за горските продукти.

(528) Инвестициите, свързани с подобряване на икономическата стойност на горите, трябва да са оправдани във връзка с очакваното подобряване на горите в едно или повече стопанства и може да включват инвестиции за оборудване и практики за прибиране на реколтата, щадящи почвата и ресурсите.

(529) Инвестициите, свързани с използването на дървесина като суровина или като източник за производство на енергия, трябва да са ограничени до работните дейности, предхождащи промишлената преработка.

Интензитет на помощта

(530) Помощта не трябва да превишава 65 % от размера на допустимите разходи. Тя може да бъде увеличена най-много до 80 % за инвестиции в най-отдалечените региони или малките острови в Егейско море и за инвестиции, свързани с една или повече от специфичните цели по отношение на околната среда и климата, посочени в член 73, параграф 4, буква а), подточка i) от Регламент (ЕС) 2021/2115.

2.1.6. *Помощ за инвестиции в инфраструктура, свързана с развитието, модернизирането или адаптирането на горското стопанство*

(531) Комисията ще разглежда помощта за инвестиции в инфраструктура, свързана с развитието, модернизирането или адаптирането на горското стопанство, като съвместима с вътрешния пазар в съответствие с член 107, параграф 3, буква в) от Договора, ако е съобразена с част I, глава 3 от настоящите насоки и с условията, посочени в настоящия раздел.

Допустими разходи

(532) Помощта покрива инвестициите в материални и нематериални активи, които се отнасят до инфраструктура, свързана с развитието, модернизацията или адаптирането на горите, включително достъпа до горска земя, комасацията и мелиорацията на земята, цифровизацията на горското стопанство, създаване на съоръжения за временно съхранение и доставка на устойчива енергия, енергийната ефективност, доставките и пестенето на вода, и използването на селскостопански животни вместо машини.

Интензитет на помощта

(533) В случай на непроизводствени инвестиции, насочени изключително към повишаване на екологичната стойност на горите, и инвестиции в горски пътища, които са достъпни безплатно за обществеността и обслужват многофункционалните аспекти на гората, интензитетът на помощта не трябва да надвишава 100 % от допустимите разходи.

(534) Интензитетът на помощта не трябва да надвишава 80 % за инвестиции в най-отдалечените региони или малките острови в Егейско море и за инвестиции, свързани с една или повече от специфичните цели по отношение на околната среда и климата, посочени в член 73, параграф 4, буква а), подточка i) от Регламент (ЕС) 2021/2115.

(535) Във всички останали случаи интензитетът на помощта не трябва да надвишава 65 % от допустимите разходи.

2.1.7. *Помощ за инвестиции в полза на опазването на културното и природното наследство, разположено в гори*

(536) Комисията ще разглежда помощта за инвестиции в полза на опазването на културното и природното наследство, разположено в гори, като съвместима с вътрешния пазар по смисъла на член 107, параграф 3, буква г) от Договора, ако е съобразена с част I, глава 3 от настоящите насоки и с условията, посочени в настоящия раздел.

(537) Помощта следва да се отпуска за културно и природно наследство под формата на природен ландшафт и сгради, което е официално признато като културно или природно наследство от компетентния органи на държавата членка.

Допустими разходи

(538) Следните разходи, предназначени за опазване на културното и природното наследство, са допустими:

- а) разходи за инвестиции в материални активи;
- б) капитални работи.

Интензитет на помощта

(539) Помощта не трябва да надвишава 100 % от допустимите разходи. Помощта за капитални работи трябва да е ограничена до 10 000 евро годишно.

2.1.8. *Помощ за финансови вноски във взаимоспомагателни фондове в горското стопанство*

(540) Комисията ще разглежда помощта за финансови вноски във взаимоспомагателни фондове като съвместима с вътрешния пазар съгласно член 107, параграф 3, буква в) от Договора, ако тя е в съответствие с част I, глава 3 от настоящите насоки и с условията, определени в настоящия раздел.

(541) Настоящият раздел се прилага за предприятия, които извършват дейност в областта на горското стопанство.

(542) Съответният взаимоспомагателен фонд трябва:

- а) е одобрен от компетентния орган на държавата членка в съответствие с националното право;
- б) да осъществява прозрачна политика по отношение на плащанията във фонда и тегленията от фонда;
- в) да има ясни правила за определяне на отговорностите за всички възникнали задължения.

(543) Държавите членки определят правилата за създаване и управление на взаимоспомагателните фондове, по-специално за отпускането на компенсаторни плащания, както и за управлението и мониторинга на спазването на тези правила. Държавите членки трябва да гарантират, че в разпоредбите по отношение на фонда се предвиждат санкции в случай на небрежност от страна на бенефициера.

Допустими разходи

(544) Допустими са разходите за финансови вноски във взаимоспомагателни фондове за плащане на компенсации на стопаните и управителите на гори за щети, причинени от горски пожари, природни бедствия, неблагоприятни климатични събития, които могат да бъдат приравнени на природно бедствие, други неблагоприятни климатични събития, вредители по растенията, нападение на инвазивен чужд вид, катастрофични събития и събития, свързани с изменението на климата, както е посочено в точка (514), и за щети по горите, причинени от защитени животни, както е посочено в раздел 2.8.5. Финансовите вноски могат да се отнасят единствено до сумите, изплащани от взаимоспомагателните фондове като финансова компенсация за предприятия с дейност в горското стопанство.

(545) По отношение на помощта за финансови вноски във взаимоспомагателни фондове за плащане на компенсации за загуби, причинени от екологични инциденти, настъпването на екологичен инцидент трябва да е официално признато като такова от компетентния орган на съответната държава членка.

(546) Когато е целесъобразно, държавите членки могат предварително да определят критерии, въз основа на които официалното признаване по точка (545) се смята за направено.

Интензитет на помощта

(547) Помощта не трябва да надвишава 70 % от допустимите разходи.

2.2. Помощ за специфични за района неблагоприятни аспекти, произтичащи от някои задължителни изисквания за горски площи

(548) Комисията ще разглежда помощта, свързана с плащания за специфични за района неблагоприятни аспекти, наложени от изисквания, произтичащи от прилагането на директиви 92/43/ЕИО, 2009/147/ЕО или 2000/60/ЕО, като съвместима с вътрешния пазар в съответствие с член 107, параграф 3, буква в) от Договора с оглед допринасяне за постигането на една или повече от специфичните цели, посочени в член 6, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/2115, ако е съобразена с част I, глава 3 от настоящите насоки и с условията, посочени в настоящия раздел.

(549) Помощта по настоящия раздел трябва да се предоставя годишно и за хектар гора, за да компенсира бенефициерите за всички или за част от направените допълнителни разходи и пропуснатите доходи в резултат на специфичните за района неблагоприятни аспекти във въпросните райони, включително всички трансакционни разходи.

Бенефициери на помощта

(550) Помощ може да бъде предоставяна на горски стопани и управители на гори и техните сдружения.

Допустими разходи

(551) Следните райони могат да отговарят на условията за отпускане на помощ:

- а) горски площи в мрежата „Натура 2000“, определени по реда на Директива 92/43/ЕИО и Директива 2009/147/ЕО;
- б) други определени защитени природни зони с екологични ограничения по отношение на горите, които допринасят за прилагането на член 10 от Директива 92/43/ЕИО, ако тези зони не надхвърлят 5 % от районите, определени за защитени зони по „Натура 2000“, които попадат в териториалния обхват на всеки стратегически план по ОСП;

Интензитет на помощта

(552) Съпътстващите разходи и пропуснатите доходи, както е посочено в точка (549), трябва да се изчисляват въз основа на ограниченията, произтичащи от директиви 92/43/ЕИО, 2009/147/ЕО и 2000/60/ЕО.

(553) Интензитетът на помощта не трябва да надвишава 100 % от допустимите разходи.

2.3. Помощ за горскоекологични услуги и услуги във връзка с климата в горското стопанство и опазване на горите

(554) Комисията ще разглежда помощта за горскоекологични услуги и услуги във връзка с климата в горското стопанство и други ангажменти в областта на управлението на горите като съвместима с вътрешния пазар в съответствие с член 107, параграф 3, буква в) от Договора, ако е съобразена с част I, глава 3 от настоящите насоки и с условията, посочени в настоящия раздел.

(555) Помощта покрива доброволни ангажменти в областта на управлението, за които се смята, че са от полза за постигането на една или повече от специфичните цели по отношение на климата и околната среда, посочени в член 6, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/2115, и които надхвърлят съответните задължителни изисквания, установени в националното горско законодателство или в друго приложимо национално законодателство или законодателство на Съюза. Приложимите задължителни изисквания трябва да са установени и описани в уведомлението за държавна помощ до Комисията.

(556) Ангажментите трябва да се поемат за период от пет до седем години. Държавите членки обаче могат да определят по-дълъг период за определени видове ангажменти, когато това е необходимо и надлежно обосновано. В надлежно обосновани случаи, например в случая на горски генетични ресурси, държавите членки могат да определят в уведомлението за държавна помощ по-къс период от най-малко една година. Допустими са интервенции и в областта на управлението, необходими само веднъж или няколко пъти по време на горския цикъл.

Допустими разходи и условия за помощта

(557) Допустимите разходи могат да се изчислят:

- а) като компенсация на бенефициерите за всички или за част от допълнителните разходи и пропуснатите доходи, произтичащи от поетите ангажменти. При необходимост тя може да покрие и разходи по трансакции на стойност до 20 % от премията по помощта, платима за поети ангажменти за опазване на околната среда в горите. Помощта може да обхваща колективни схеми и ориентирани към резултати схеми за плащания, като схеми за улавянето на въглероден диоксид чрез земеделски методи, за насърчаване на бенефициерите да постигнат значително подобрение на качеството на околната среда в по-широк мащаб или по измерим начин. В допълнение към компенсацията може да бъде извършено плащане за поощрение, като то не може да надвишава 20 % от компенсацията;
- б) въз основа на стойността на горскоекологичните услуги и услугите във връзка с климата в горското стопанство, които не получават пазарна компенсация, включително колективните схеми и ориентирани към резултати схеми за плащания, като схеми за улавянето на въглероден диоксид чрез земеделски методи.

(558) В надлежно обосновани случаи, например за операции, които засягат опазването на околната среда, помощта за поети задължения за отказ от търговската употреба на дървета и гори може да бъде предоставяна като плащане на фиксирана сума или като еднократно плащане на единица, изчислено на основата на допълнителни разходи и пропуснати доходи.

(559) Помощ може да бъде предоставяна за опазване и укрепване на горските генетични ресурси за операции, които не са обхванати от точки (554) — (558).

(560) Операциите за опазване на генетични ресурси в горското стопанство трябва да включват следното:

- а) целеви действия: действия, които насърчават съхранението, характеризирането, събирането и използването на генетични ресурси *in situ* и *ex situ* в горското стопанство, включително публикувани в интернет описи на понастоящем съхранявани *in situ* генетични ресурси, в това число съхранение в горско стопанство, както и колекции *ex situ* и бази данни;
- б) съгласувани действия: действия за насърчаване на обмена между компетентни организации в държавите членки на информация за съхранението, характеризирането, събирането и използването на генетични ресурси в горското стопанство на ЕС;
- в) съпътстващи действия: информационни, разпространителски и консултантски дейности, в които участват неправителствени организации и други имащи отношение заинтересовани страни, курсове за обучение и подготовка на технически доклади.

Интензитет на помощта

(561) Максималният интензитет на помощта е както следва:

- а) до 120 % от допустимите разходи за услуги, свързани с биологичното разнообразие, климата, водите или почвите, за колективни схеми и ориентирани към резултати схеми за плащания, като схеми за улавянето на въглероден диоксид чрез земеделски методи;
- б) в случай на схеми за изчисляване на допустимите разходи въз основа на точка (557), буква (b) — до стойността на горскоекологичните услуги и услугите във връзка с климата в горското стопанство, които не получават пазарна компенсация;
- в) до 100 % от допустимите разходи за опазването и популяризирането на горските генетични ресурси и във всички останали случаи.

2.4. Помощ за обмен на знания и информационни дейности в сектора на горското стопанство

(562) Комисията ще разглежда помощта за обмен на знания и за информационни дейности в сектора на горското стопанство като съвместима с вътрешния пазар в съответствие с член 107, параграф 3, буква в) от Договора, ако е съобразена с част I, глава 3 от настоящите насоки и с условията, посочени в настоящия раздел.

(563) Държавите членки трябва да гарантират, че дейностите, подпомагани съгласно този раздел, са в съответствие с описанието на системата за знания и иновации в селското стопанство (AKIS), предвидена в стратегическия план по ОСП.

- (564) Помощта по настоящия раздел може да покрива разходи за всяко подходящо действие за насърчаване на иновациите, обучението и консултациите, съставянето и актуализирането на планове, проучвания, както и на обмена и разпространението на знания и информация, допринасящи за постигането на една или повече от специфичните цели, посочени в член 6, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/2115.
- (565) Помощта може да покрива посещения за краткосрочен обмен във връзка с управлението на горите и посещения на горски стопанства. Такива схеми и посещения трябва да поставят ударение по-специално на устойчиви методи или технологии в горското стопанство, разработването на нови възможности за стопанска дейност и нови технологии, както и към подобряване на устойчивостта на горите. Помощта за демонстрационни дейности може да обхваща съответните разходи за инвестиции.

Интензитет на помощта

- (566) Интензитетът на помощта не трябва да превишава 100 % от допустимите разходи.

2.5. Помощ за консултантски услуги в сектора на горското стопанство

- (567) Комисията ще разглежда помощта за консултантски услуги в сектора на горското стопанство като съвместима с вътрешния пазар в съответствие с член 107, параграф 3, буква в) от Договора, ако е съобразена с част I, глава 3 от настоящите насоки и с условията, посочени в настоящия раздел.
- (568) Държавите членки трябва да гарантират, че дейностите, подпомагани съгласно този раздел, са в съответствие с описанието на системата за знания и иновации в селското стопанство (AKIS), предвидена в стратегическия план по ОСП.
- (569) Консултантските услуги трябва да обхващат икономическите, екологичните и социалните аспекти и да осигуряват актуална технологична и научна информация, разработена в областта на научните изследвания и иновациите.
- (570) Консултациите за горските стопани трябва да са свързани с поне една от специфичните цели в съответствие с член 6, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/2115 и да обхващат като минимум приложимите задължения съгласно Директива 92/43/ЕИО, Директива 2009/147/ЕО и Директива 2000/60/ЕО. Консултациите могат да включват и въпроси, свързани с икономическите и екологичните характеристики на горското стопанство.
- (571) Държавите членки трябва да гарантират, че съветите са безпристрастни и че консултантите не са в конфликт на интереси.
- (572) Помощта трябва да се предоставя под формата на субсидирани услуги.

Допустими разходи

- (573) Помощта се предоставя за подпомагане на горските стопани с оглед да се възползват от консултантски услуги за подобряване на икономическите и екологичните характеристики, както и на климатичната съобразеност и устойчивостта на изменението на климата на техните стопанства, предприятия или инвестиции. Помощ може да се предоставя и за изготвяне на планове за управление на горите.

Интензитет на помощта

- (574) Интензитетът на помощта не трябва да надвишава 100 % от допустимите разходи и не трябва да надвишава 200 000 EUR на предприятие в рамките на всеки тригодишен период.

2.6. Помощ за сътрудничество в сектора на горското стопанство

- (575) Комисията ще разглежда помощта за сътрудничество в сектора на горското стопанство като съвместима с вътрешния пазар в съответствие с член 107, параграф 3, буква в) от Договора, ако е съобразена с част I, глава 3 от настоящите насоки и с условията, посочени в настоящия раздел.
- (576) Помощ се предоставя само за насърчаване на сътрудничество, което допринася за постигането на една или повече от целите, посочени в член 6, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/2115.

- (577) Помощ следва да се предоставя за насърчаване на сътрудничество, което включва най-малко двама участници, независимо дали осъществяват дейност в сектора на горското стопанство или в секторите на горското и на селското стопанство, но при условие че сътрудничеството се отразява положително само на сектора на горското стопанство. Сътрудничеството може да се осъществява по-специално в следните области:
- а) сътрудничество между различни предприятия в сектора на горското стопанство и други участници с дейност в секторите на селското и горското стопанство, включително групи производители и кооперации, които допринасят за постигането на една или повече от целите, посочени в член 6, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/2115;
 - б) създаването на клъстери и мрежи.
- (578) Помощта не може да бъде предоставяна за сътрудничество, включващо единствено изследователски организации.
- (579) Помощта може да се предоставя за сътрудничество, свързано по-специално със следните дейности:
- а) пилотни проекти;
 - б) разработването на нови продукти, практики, процеси и технологии в сектора на горското стопанство;
 - в) сътрудничество между малки икономически оператори в сектора на горското стопанство за организиране на съвместни работни процеси и за споделяне на оборудване и ресурси;
 - г) хоризонтално и вертикално сътрудничество сред участниците във веригата на доставки за изграждането и развитието на късите вериги на доставки и местните пазари;
 - д) дейности на местно равнище за популяризиране, свързани с развитието на късите вериги на доставки и местните пазари;
 - е) предприемане на колективни действия с оглед смекчаване на изменението на климата или адаптиране към него;
 - ж) изпълнение, по-специално от групи от публични и частни партньори, различни от посочените в член 31, параграф 2, буква б) от Регламент (ЕС) 2021/1060, на стратегии за местно развитие, различни от посочените в член 32 от Регламент (ЕС) 2021/1060.
- (580) Помощ за създаване на клъстери и мрежи трябва да се предоставя само на новосформирани клъстери и мрежи, както и на започващите нова за тях дейност.
- (581) Помощта за създаване и развитие на къси вериги на доставки, както е посочено в точка (579), букви (д) и (е), трябва да обхваща само вериги за доставки с не повече от един посредник между стопанина/управителя на гора и потребителя.

Допустими разходи и интензитет на помощта

- (582) Помощта покрива следните допустими разходи, доколкото те се отнасят до дейности в горското стопанство:
- а) разходи за проучвания в съответния район, за проучвания за техническа осъществимост и за съставяне на финансово-икономически план или на стратегия за местно развитие, различна от стратегията, посочена в член 32 от Регламент (ЕС) 2021/1060;
 - б) текущите разходи за сътрудничество, като например заплата на „координатор“;
 - в) разходите за предстоящи за изпълнение операции;
 - г) разходи за дейности по популяризиране;
 - д) разходи за изготвяне на планове за управление на горите или еквивалентни инструменти.
- (583) Помощта трябва да е ограничена за период, не по-дълъг от седем години, освен за дейностите, посочени в точка (579), буква ж), и колективните действия в областта на околната среда и климата в надлежно обосновани случаи за постигане на специфичните цели, свързани с опазването на околната среда и във връзка с климата, установени в член 6, параграф 1, букви г), д) и е) от Регламент (ЕС) 2021/2115.

(584) Разходите за операции, посочени в точка (582), буква в), които се състоят от инвестиции, по-специално преки разходи за конкретни проекти, свързани с изпълнението на план за управление на горите или равностоеен документ, трябва да са ограничени до допустимите разходи и максималния интензитет на инвестиционната помощ в сектора на горското стопанство, според посоченото в раздел 2.1 от настоящата част.

(585) Интензитетът на помощта не трябва да превишава 100 % от допустимите разходи.

2.7. Помощ за започване на дейност за групи производители и организации в сектора на горското стопанство

(586) Комисията ще разглежда помощта за започване на дейност за групи производители и организации на производители в сектора на горското стопанство като съвместима с вътрешния пазар в съответствие с член 107, параграф 3, буква в) от Договора, ако е съобразена с част I, глава 3 от настоящите насоки и с условията, посочени в настоящия раздел.

(587) Единствено групи производители или организации на производители, които са официално признати от компетентния орган на съответната държава членка въз основа на представянето на бизнес план, са допустими за помощ. Предоставянето на помощта трябва е обвързано със задължение от страна на държавата членка да провери дали целите на финансово-икономическия план са били достигнати в рамките на пет години от датата на признаване на групата производители или организацията на производители.

(588) Споразуменията, решенията и други предприети действия в рамките на групата производители или организацията на производители трябва да отговарят на правилата за конкуренция, които се прилагат по силата на членове 206—210а от Регламент (ЕС) № 1308/2013.

(589) Помощта не трябва да се предоставя на:

- а) производствени организации, субекти или органи, като дружества или кооперативи, чиято цел е управлението на едно или повече горски стопанства и които поради това трябва да се смятат за отделни производители;
- б) други сдружения в горското стопанство, които изпълняват задачи като взаимно подпомагане и услуги по управление на горските стопанства в стопанството на членовете, без да участват в съвместното адаптиране на предлагането за пазара.

Бенефициери на помощта

(590) Може да се предоставя помощ на групи производители, организации на производители или, до същия общ размер, директно на производители за компенсиране на тяхната част от разходите за функционирането на групите или организациите през първите пет години след създаването им.

Допустими разходи

(591) Допустимите разходи могат да включват разходи за наеми на подходящи помещения, придобиване на офис оборудване, разходи за административен персонал, административни разходи и такси за правни и административни услуги, придобиване на компютърен хардуер и придобиване или такси за използване на компютърен софтуер, облачни и подобни решения. Когато помещенията са закупени, допустимите разходи за помещения трябва да са ограничени до разходите за наем по пазарни цени. Помощ не трябва да се изплаща за разходи, направени след петата година след признаването на групата производители или на организацията на производители от компетентния орган на държавата членка въз основа на нейния финансово-икономически план.

(592) Когато помощта се изплаща на годишни вноски, държавите членки трябва да изплатят последната вноска едва след проверка на коректното изпълнение на финансово-икономическия план.

Интензитет на помощта

(593) Интензитетът на помощта не трябва да превишава 100 % от допустимите разходи.

(594) Общият размер на помощта трябва да е ограничен до 500 000 евро.

2.8. Друга помощ за сектора на горското стопанство с екологични, защитни и развлекателни цели

- (595) Комисията ще разглежда мерките за държавна помощ, чиято основна цел е поддържането, подобряването или възстановяването на екологичните, защитните и развлекателните функции на горите, биологичното разнообразие и доброто състояние на горската екосистема, като съвместими с вътрешния пазар съгласно член 107, параграф 3, буква в) от Договора, ако са изпълнени условията, посочени в настоящия раздел.
- (596) Държавите членки трябва да докажат, че подпомаганите мерки пряко допринасят за поддържането или възстановяването на екологичните, защитните и рекреационните функции на горите, биологичното разнообразие и здравата горска екосистема.
- (597) Не се допуска предоставянето на помощ по настоящия раздел за свързани с горското стопанство промишлени отрасли, за икономически рентабилен добив и транспорт на дървен материал, както и за преработка на дървесина или други горски ресурси в определени продукти или за производство на енергия. Не се допуска предоставяне на помощ за сеч, чиято основна цел е икономически рентабилен добив на дървесина, или за обикновено подновяване на старите насаждения.

Интензитет на помощта

- (598) Помощта за всички мерки, посочени в настоящия раздел, не трябва да надвишава 100 % от допустимите разходи.

2.8.1. *Помощ за специфични горски дейности и интервенции, чиято основна цел е да допринесат за поддържане или възстановяване на горската екосистема и биологичното разнообразие или на традиционния ландшафт*

- (599) Комисията ще разглежда помощта за засаждане, подкастриане, отгледна сеч и сеч на дървета и на друга растителност в съществуващи гори, за отстраняване на паднали дървета, както и за разходите за планиране на тези мерки, помощта за разходите за третиране и предотвратяване на разпространението на вредители, на болести по дърветата и на инвазивен чужд вид и помощта за компенсиране на щети, причинени от вредители, болести по дърветата и инвазивен чужд вид, като съвместими с вътрешния пазар в съответствие с член 107, параграф 3, буква в) от Договора, ако те са в съответствие с част I, глава 3 от настоящите насоки и с общите правила, посочени в точки (595), (596) и (597), и когато основната цел на тези мерки е да допринесат за поддържането или възстановяването на горската екосистема и биологичното разнообразие или на традиционния ландшафт.
- (600) Помощ за разходите за третиране и предотвратяване на разпространението на вредители, болести по дърветата и инвазивни чужди видове и помощ за компенсиране на щети, причинени от вредители, болести по дърветата и инвазивни чужди видове, може да бъдат предоставяни за следните допустими разходи:
- а) разходи за мерки за предотвратяване и мерки за третиране, включително подготовка на почвата за презасаждане, и за продуктите, уредите и материалите, необходими за тези мерки; трябва да бъдат спазвани принципите на интегрираното управление на вредителите, както е посочено в член 14 и приложение III към Директива 2009/128/ЕО, по-специално що се отнася до употребата на продукти за растителна защита, както се изисква съгласно член 55 от Регламент (ЕО) № 1107/2009;
 - б) за загуба на запас и за разходите по възстановяване на запас по цени до пазарната стойност на запаса, унищожен по разпореждане на органите с цел борба с въпросната болест или въпросния вредител; при изчисляването на сумираните загуби може да се вземе предвид потенциалното нарастване на унищожения запас до нормалната възраст за сеч.

2.8.2. *Помощ за поддържане и подобряване качеството на почвите и за осигуряване на балансирано и здравословно израстване на дърветата в сектора на горското стопанство*

- (601) Комисията ще разглежда помощта за поддържане и подобряване на качеството на почвите и за осигуряване на балансирано и здравословно израстване на дърветата в сектора на горското стопанство като съвместима с вътрешния пазар в съответствие с член 107, параграф 3, буква в) от Договора, ако е съобразена с част I, глава 3 от настоящите насоки, с общите правила, посочени в точки (595), (596) и (597), и с условията, посочени в настоящия раздел.

- (602) Помощ може да бъде отпускана за поддържането и подобряването на качеството на почвите в горите и за осигуряване на балансирано и здравословно изразстване на дърветата.
- (603) Мерките може да включват подобряване на почвата чрез наторяване и друга обработка за поддържане на нейния естествен баланс, намаляване на прекомерно гъстата растителност и осигуряване на достатъчно задържане на вода и подходящо водооттичане. Държавите членки следва да покажат, че мерките не намаляват биологичното разнообразие, не причиняват излужване на хранителните вещества или не оказват неблагоприятно въздействие върху естествените водни екосистеми или зоните за защита на водите.
- (604) Помощта може да покрива разходите за планиране на такива мерки.
- 2.8.3. *Възстановяване и поддържане на природни пътеки, елементи и характеристики на ландшафта и природни местообитания на животни в сектора на горското стопанство*
- (605) Комисията ще разглежда помощта за възстановяване и поддържане на природни пътеки, елементи и характеристики на ландшафта и природни местообитания на животни в сектора на горското стопанство като съвместима с вътрешния пазар в съответствие с член 107, параграф 3, буква в) от Договора, ако е съобразена с част I, глава 3 от настоящите насоки, с общите правила, посочени в точки (595), (596) и (597), и с условията, посочени в настоящия раздел.
- (606) Помощта може да се предоставя за възстановяване и поддържане на природни пътеки, елементи и характеристики на ландшафта и природни местообитания на животни, включително разходите за планиране.
- (607) Мерките, насочени към изпълнението на Директива 92/43/ЕИО и Директива 2009/147/ЕО, са изключени от този вид помощ, тъй като те следва да се въвеждат в съответствие с условията по раздел 2.2 от настоящата част.
- 2.8.4. *Помощ за поддръжка на пътищата за предотвратяване на горски пожари*
- (608) Комисията ще разглежда помощта за поддръжка на пътищата за предотвратяване на горски пожари като съвместима с вътрешния пазар в съответствие с член 107, параграф 3, буква в) от Договора, ако е съобразена с част I, глава 3 от настоящите насоки, с общите правила, посочени в точки (595), (596) и (597), и с условията, посочени в настоящия раздел.
- (609) Помощта за поддръжка на пътищата следва да е насочена към предотвратяването на горски пожари. Връзката между целта на помощта и поддръжката на пътищата следва да бъде доказана в уведомлението за държавна помощ до Комисията.
- 2.8.5. *Помощ за компенсиране на щети по горите, причинени от защитени животни*
- (610) Комисията ще разглежда помощта за компенсиране на щети по горите, причинени от защитени животни, като съвместима с вътрешния пазар в съответствие с член 107, параграф 3, буква в) от Договора, ако е съобразена с част I, глава 3 от настоящите насоки, с общите правила, посочени в точки (595), (596) и (597), и с условията, посочени в настоящия раздел.
- (611) От бенефициерите трябва да се изисква предоставянето на минимален собствен принос с оглед намаляване на риска от нарушаване на конкуренцията и за осигуряване на стимул за свеждане на риска до минимум. Този принос трябва да е под формата на превантивни мерки, например обезопасяващи огради, когато това е възможно, които са пропорционални на риска от щети от защитени животни в съответната горска площ. Ако не са възможни разумни превантивни мерки, държавата членка трябва да докаже тази невъзможност в уведомлението за държавна помощ до Комисията, за да се смята помощта за съвместима.
- (612) Трябва да бъде установена пряка причинно-следствена връзка между понесената щета и поведението на животните.

(613) Схемите за помощ, свързани с конкретно събитие, водещо до щети, трябва да бъдат създадени до три години от настъпването на върховното събитие. Помощта трябва да се изплаща в срок до четири години от посочената дата.

(614) Щетата трябва да се изчислява на равнището на отделния бенефициер.

Допустими разходи

(615) Допустимите разходи са размерът на понесените щети, възникнали като пряко следствие от събитието, причинило щетата, съгласно оценката на публичен орган или на независим експерт, признат от предоставящия орган или от застрахователно предприятие.

(616) Щетите могат да включват следното:

- а) увреждане на живи дървета; помощта може да се отпуска за компенсиране на загубата на запас и за разходите по възстановяване на запас по цени до пазарната стойност на запаса, унищожен от защитени животни; при изчисляването на пазарната стойност на сумираните загуби може да се вземе предвид потенциалното нарастване на унищожения запас до нормалната възраст за сеч;
- б) други разходи за бенефициера вследствие причиненото щета събитие, като например мерки за пречистване, включително подготовка на почвата за презасаждане и за продуктите, уредите и материалите, необходими за тези операции;
- в) материалните щети върху следните активи: оборудване, машини и сгради на горското стопанство; изчисляването на материалните щети трябва да се основава на разходите за ремонт или на стопанската стойност на повредения актив преди събитието, причинило щетата; те не трябва да надхвърлят причинените при събитието разходи за ремонт или намаление в нормалната пазарна цена, т.е. разликата между стойността на актива непосредствено преди и веднага след събитието, причинило щетата.

(617) Сумата трябва да се намали с всички разходи, които не са били извършени поради събитието, причинило щетата, но които бенефициерът иначе е щял да извърши.

(618) Превантивните мерки срещу щети, нанесени от защитени животни в горите, могат да бъдат подкрепени съгласно раздел 2.1.4 като защита на местообитанията и действия, свързани с биологичното разнообразие.

(619) Помощ за възстановяване на щети върху горите, причинени от защитени животни, може да се предоставя, ако са спазени условията, посочени в раздел 2.1.3.

(620) Помощта и всички други плащания, получени за компенсиране на щетите, включително плащанията по национални или съюзни мерки или застрахователни полици, не трябва да надвишават 100 % от допустимите разходи.

2.9. Помощ в сектора на горското стопанство, съобразена с мерките за помощ в селското стопанство

(621) В досегашната си практика Комисията е утвърдила политиката си, че по отношение на специфични мерки за помощ, които нарушават конкуренцията в по-малка степен, за секторите на селското и горското стопанство важат общи правила.

(622) В резултат на това Комисията ще разглежда помощта за научноизследователска и развойна дейност в сектора на горското стопанство и помощта за комасация на горските земи като съвместима с вътрешния пазар, ако са изпълнени условията, посочени в раздели 2.9.1 и 2.9.2.

(623) Интензитетът на помощта не трябва да превишава 100 % от допустимите разходи.

2.9.1. Помощ за научноизследователска и развойна дейност в сектора на горското стопанство

(624) Комисията ще разглежда помощта за научноизследователска и развойна дейност в сектора на горското стопанство като съвместима с вътрешния пазар в съответствие с член 107, параграф 3, буква в) от Договора, ако е съобразена с част I, глава 3 от настоящите насоки, с условието, определено в точка (623), и с условията, посочени в настоящия раздел.

- (625) Помощта за научноизследователска и развойна дейност в сектора на горското стопанство, която не отговаря на условията, определени в настоящия раздел, ще бъде оценявана в съответствие с Рамката за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации.
- (626) Подпомаганият проект следва да бъде от интерес за всички предприятия, осъществяващи дейност в конкретния сектор или подсектор на горското стопанство.
- (627) Преди датата на началото на подпомагания проект следната информация трябва да бъде публикувана в интернет:
- а) начална дата на подпомагания проект;
 - б) целите на подпомагания проект;
 - в) приблизителна дата за публикуването на резултатите от подпомагания проект;
 - г) мястото на публикуване в интернет на резултатите от подпомагания проект;
 - д) изявление, че резултатите са достъпни безплатно за всички предприятия с дейност в съответния сектор или подсектор на горското стопанство.
- (628) Резултатите от подпомагания проект трябва да се публикуват в интернет от крайната дата на подпомагания проект или от датата, на която на членовете на дадена организация бъде предоставена информация относно тези резултати, в зависимост от това коя от двете дати е по-ранна. Резултатите трябва да останат на разположение в интернет за срок от минимум пет години, считано от датата на приключване на подпомагания проект.
- (629) Помощта следва да се предоставя пряко на организацията за научни изследвания и разпространение на знания и да не включва предоставяне на помощ, основана на цената на горските продукти, на предприятия с дейност в сектора на горското стопанство.

Допустими разходи

- (630) Помощта трябва да е ограничена до следните допустими разходи:
- а) разходи за персонал по отношение на изследователи, специализиран технически персонал и друг помощен персонал, доколкото те са наети за научноизследователския проект;
 - б) разходи за инструменти и оборудване, доколкото те се използват, и за периода, през който се използват за проекта; в случаите, в които тези инструменти и оборудване не се използват за проекта през целия период на тяхното използване, за допустими се смятат само разходите за амортизация, съответстващи на продължителността на проекта, които се изчисляват въз основа на общоприетите счетоводни принципи;
 - в) разходи за сгради и земя, доколкото те се използват и за периода, през който се използват за проекта. По отношение на сградите за допустими се смятат само разходите за амортизация за срока на проекта, изчислени въз основа на общоприети счетоводни принципи. По отношение на земята разходите за търговски трансфер или реално извършените капиталови разходи са допустими;
 - г) разходи по договори за възлагане на научни изследвания, знания и патенти, закупени или лицензирани от външни източници на принципа на сделката между несвързани лица, както и разходи за консултантски и еквивалентни услуги, използвани изключително за проекта;
 - д) допълнителни административни разходи и други оперативни разходи, включително разходи за материали, консумативи и други подобни продукти, извършени пряко в резултат от проекта.

Интензитет на помощта

- (631) Интензитетът на помощта не трябва да превишава 100 % от допустимите разходи.

2.9.2. *Помощ за комасация на горски земи*

- (632) Комисията ще разглежда помощта за комасация на горски земи като съвместима с вътрешния пазар в съответствие с член 107, параграф 3, буква в) от Договора, ако е съобразена с част I, глава 3 от настоящите насоки, с условието, определено в точка (623), и с условията, посочени в настоящия раздел.

Допустими разходи

- (633) Допустимите разходи трябва да са ограничени до направените действителни разходи за правни, административни и проучвателни дейности във връзка с комасацията на земята.

ГЛАВА 3.

Помощи в селските райони, които са съфинансирани от ЕЗФРСР или са предоставени като допълнително национално финансиране към такива съфинансирани интервенции

- (634) Настоящата глава се прилага за:

- а) помощ за основни услуги в селските райони ⁽⁷¹⁾;
- б) помощ за започване на дейност за неселскостопански дейности в селските райони;
- в) помощ за поети ангажимент за агроекология и климат в селските райони, за бенефициери, различни от земеделски стопани;
- г) помощ за специфични за района неблагоприятни аспекти, произтичащи от някои задължителни изисквания за бенефициери, различни от земеделски стопани;
- д) помощ за насърчаване и подпомагане на схеми за качество за памук или храни и използването им от земеделските стопани;
- е) помощ за сътрудничество в селските райони, включително помощ за участието в проекти за водено от общностите местно развитие и проекти на оперативните групи в рамките на Европейското партньорство за иновации („ЕПИ“) за селскостопанска производителност и устойчивост;
- ж) помощ за създаване на взаимоспомагателни фондове.

- (635) Комисията ще разглежда помощта, посочена в точка (634), като съвместима с вътрешния пазар в съответствие с член 107, параграф 3, буква в) от Договора, ако е съобразена със следните условия:

- а) помощта е включена в стратегически план по ОСП, изготвен по силата на и в съответствие с Регламент (ЕС) 2021/2115 като помощ, съфинансирана от ЕЗФРСР, или като допълнително национално финансиране към такава помощ;
- б) помощта не се предоставя в полза на оборотен капитал, освен когато помощта се предоставя под формата на финансови инструменти;
- в) помощта не се предоставя като оперативна помощ, освен ако в съответното законодателство на Съюза изрично са предвидени изключения;
- г) помощта не се предоставя на предприятия в затруднено положение, както са определени в точка (33), подточка 63;
- д) Помощта не се предоставя на предприятие, което не е изпълнило разпореждане за възстановяване вследствие на предходно решение на Комисията, с което помощта се обявява за неправомерна и несъвместима с вътрешния пазар.

- (636) Разпоредбите на настоящата глава не засягат възможността за предоставяне на държавна помощ за селските райони по силата на законодателството на Съюза, която е обща за всички сектори или за търговията и промишлеността.

- (637) Настоящата глава не се прилага за инвестиции в енергоспестяване и възобновяеми енергийни източници. Тази помощ трябва да е съобразена с Насоките относно държавната помощ за климата, опазването на околната среда и енергетиката от 2022 г., освен ако е освободена от задължението за уведомяване.

⁽⁷¹⁾ Членове 107, 108 и 109 от Договора се прилагат към помощи за основни услуги и обновяване на селата в селските райони, доколкото те представляват държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 от Договора, като се отчита и тълкуването на държавната помощ в известието на Комисията относно понятието за държавна помощ (ОВ С 262, 19.7.2016 г., стр. 1).

ЧАСТ III.

ПРОЦЕДУРНИ ВЪПРОСИ

1. *Продължителност на схемите за помощ и оценка*

- (638) При следване на практиката, която е установила в своите предишни насоки, с цел да допринесе за прозрачността и редовния преглед на всички съществуващи схеми за помощ, Комисията ще разрешава само схеми за помощ с ограничена продължителност. Схеми, обхващащи държавни помощи за интервенции, които ползват съфинансиране от ЕЗФРСР в съответствие с Регламент (ЕС) 2021/2115, следва да бъдат ограничени до продължителността на програмния период 2023—2027 г. Когато законодателството на Съюза позволява това и в съответствие с предвидените в него условия, държавите членки могат да продължат да поемат нови ангажменти за развитието на селските райони въз основа на Регламент (ЕС) 2021/2115 и свързаните с него делегирани актове и актове за изпълнение. Комисията следователно ще прилага настоящите насоки и към такива нови ангажменти. Други схеми за помощ следва да се прилагат за период не по-дълъг от седем години.
- (639) За да гарантира, че нарушаването на конкуренцията и търговията е ограничено, Комисията може да изиска схемите за помощ, посочени в точка (640) да бъдат подложени на *последваща* оценка. Ще се извършват оценки на схеми, при които потенциалът за нарушаване на конкуренцията и търговията е особено голям, т.е. когато съществува риск от значително ограничаване или нарушаване на конкуренцията, ако изпълнението не бъде своевременно подложено на преглед.
- (640) Последваща оценка може да се изисква за схеми с големи бюджети за помощ или съдържащи нови характеристики, или когато са предвидени значителни пазарни, технологични или регулаторни промени. При всички положения оценка ще се изисква за схеми с бюджет за държавна помощ или за които са били отчетени разходи над 150 милиона евро за дадена година или 750 милиона евро за цялата им продължителност, т.е. общата продължителност на схемата и всяка предходна схема, обхващаща подобна цел и географски регион, считано от 1 януари 2023 г. Предвид целите на оценката и за да се избегне непропорционална тежест за държавите членки, последващи оценки се изискват само за схеми за помощ, чиято обща продължителност надвишава три години, считано от 1 януари 2023 г.
- (641) Изискването за последваща оценка може да бъде отменено за схеми за помощ, които са пряк приемник на схема, обхващаща сходна цел и сходна географска област, която схема е била предмет на оценка и за която е представен окончателен доклад за оценка в съответствие с плана за оценка, одобрен от Комисията, както и за която не са констатирани отрицателни заключения. Когато окончателният доклад за оценка на схема не е в съответствие с одобрения план за оценка, тази схема трябва незабавно да бъде прекратена.
- (642) Оценката следва да цели да провери дали са се осъществили хипотезите и условията, върху които се основава съвместимостта на схемата, по-специално каква е необходимостта от мярката за помощ и ефективността ѝ с оглед на нейните общи и конкретни цели. Следва също така да се оцени въздействието на схемата върху конкуренцията и търговията.
- (643) За схеми за помощ, които подлежат на изискването за оценка съгласно точка (640), държавите членки трябва да уведомят за проект на план за оценка, който ще представлява неразделна част от оценката на Комисията на схемата, както следва:
- заедно със схемата за помощ, ако бюджетът на държавната помощ по схемата надхвърля 150 милиона евро за дадена година, или 750 милиона евро за общата продължителност на схемата;
 - в рамките на 30 работни дни след всяка значителна промяна, с която бюджетът на схемата се увеличава до стойност над 150 милиона евро за всяка година, или 750 милиона евро за цялата продължителност на схемата;

в) в рамките на 30 работни дни след отчитане в официалните сметки на разходи по схемата, които надвишават 150 милиона евро за дадена година.

- (644) Проектът на плана за оценка трябва да съответства на общите методологични принципи, предоставени от Комисията ⁽⁷²⁾. Държавите членки трябва да публикуват одобрения от Комисията план за оценка.
- (645) Последващата оценка трябва да бъде извършена въз основа на плана за оценка от експерт, независим от органа, предоставящ държавната помощ. Всяка оценка трябва да включва поне един междинен и един окончателен доклад за оценка. Държавите членки трябва да публикуват и двата доклада.
- (646) Окончателният доклад за оценка трябва да бъде представен на Комисията своевременно, за да ѝ позволи тя да оцени възможното удължаване на схемата за помощ, и най-късно девет месеца преди изтичането на срока на схемата. Този период може да бъде съкратен за схеми, при които е задействано изискването за оценка през последните две години от прилагането им. Точният обхват и условията на всяка оценка ще бъдат определени в решението за разрешаване на схемата за помощ. В уведомлението за всяка последваща мярка за помощ с подобна цел трябва да се посочи как се вземат предвид резултатите от тази оценка.

2. **Клауза за преразглеждане**

- (647) Държавите членки трябва да предвидят клауза за преразглеждане за операциите, предприети съгласно част II, раздели 1.1.4, 1.1.5, 1.1.8 и 2.3, за да се гарантира тяхното коригиране в случай на изменение на съответните задължителни стандарти, изисквания или задължения по посочените по-горе раздели, които поетите по тези раздели задължения трябва да надхвърлят.
- (648) Операциите, предприети съгласно част II, раздели 1.1.4, 1.1.5, 1.1.8 и 2.3, които се простират отвъд текущия програмен период за развитие на селските райони 2023—2027 г., трябва да съдържат клауза за преразглеждане, за да могат да бъдат коригирани спрямо правната рамка на следващия програмен период.
- (649) Ако корекциите, посочени в точки (647) и (648), не са приети или не се изпълняват от бенефициера, ангажиментът отпада и размерът на помощта следва да бъде намален до размера, валиден за периода до отпадането на ангажимента.

3. **Докладване и мониторинг**

- (650) В съответствие с Регламент (ЕС) 2015/1589 ⁽⁷³⁾ на Съвета и Регламент (ЕО) № 794/2004 ⁽⁷⁴⁾ на Комисията държавите членки трябва да представят годишни доклади на Комисията.
- (651) Годишният доклад трябва да съдържа също така информацията относно:
- а) болести по животните или вредители по растенията съгласно част II, раздел 1.2.1.3;
 - б) метеорологична информация относно вида, времето, относителната сила и местоположението на природно бедствие или климатичното събитие, което може да бъде приравнено на природно бедствие, както е посочено съответно в част II, раздели 1.2.1.1 и 1.2.1.2.
- (652) Комисията си запазва правото да изисква допълнителна информация относно съществуващите схеми за помощ за всеки отделен случай, когато това е необходимо, за да може тя да изпълнява задълженията си по силата на член 108, параграф 1 от Договора.

⁽⁷²⁾ Работен документ на службите на Комисията, Обща методика за оценка на държавната помощ, Брюксел, 28 май 2014 г., SWD (2014) 179 final.

⁽⁷³⁾ Регламент (ЕС) 2015/1589 на Съвета от 13 юли 2015 г. за установяване на подробни правила за прилагането на член 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ОВ L 248, 24.9.2015 г., стр. 9).

⁽⁷⁴⁾ Регламент (ЕО) № 794/2004 на Комисията от 21 април 2004 г. за прилагането на Регламент (ЕС) 2015/1589 на Съвета за установяване на подробни правила за прилагането на член 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ОВ L 140, 30.4.2004 г., стр. 1).

- (653) Държавите членки трябва да гарантират, че се съхранява подробна документация за всички мерки по предоставянето на помощта. В тази документация трябва да се съдържа цялата информация, необходима, за да се установи, че са изпълнени всички условия по настоящите насоки за допустимите разходи и максималния разрешен интензитет, когато са приложими. Тази документация трябва да се съхранява 10 години от датата на предоставяне на помощта и при поискване да бъде представяна на Комисията.

4. **Прилагане на насоките**

- (654) Комисията ще прилага настоящите насоки от 1 януари 2023 г.
- (655) Комисията ще прилага настоящите насоки спрямо всички мерки за помощ, за които е изпратено уведомление и по отношение на които тя трябва да вземе решение след 1 януари 2023 г., дори когато уведомленията за помощ са били получени преди тази дата. Въпреки това индивидуална помощ, предоставена по одобрени схеми за помощ и за която Комисията е уведомена съгласно задължението за индивидуално уведомяване за такива помощи, ще бъде оценявана в рамките на насоките, които се прилагат за одобрената схема за помощ, на която се базира индивидуалната помощ.
- (656) Неправомерната помощ ще бъде оценявана в съответствие с правилата в сила към датата, на която е била предоставена помощта. Индивидуалните помощи, предоставени по неправомерна схема за помощ, ще бъдат оценявани според насоките, които се прилагат за неправомерната схема за помощ към момента, в който индивидуалните помощи са били предоставени.
- (657) В точка 737 от Насоките от 2014 г. за държавната помощ в секторите на селското и горското стопанство и в селските райони ⁽⁷⁵⁾ се посочва, че тези насоки са приложими до 31 декември 2022 г. Настоящите насоки ще заменят Насоките от 2014 г. за държавната помощ в секторите на селското и горското стопанство и в селските райони след изтичането на срока на действието им. За съфинансираните от ЕЗФРСР мерки за развитие на селските райони обаче, ако законодателството на Съюза го позволява и в съответствие с условията, определени в приложимите правила за развитие на селските райони, държавите членки могат да продължат да поемат нови ангажменти съгласно Насоките от 2014 г. за държавната помощ в сектора на селското и горското стопанство и в селските райони в съответствие с точка 719 от тях.
- (658) Комисията може да реши да преразгледа или измени настоящите насоки по всяко време, ако това е необходимо по причини, свързани с политиката в областта на конкуренцията, или за да се вземат предвид други политики на Съюза, като съображения в областта на политиката за селското стопанство и развитието на селските райони или здравето на хората и на животните, защитата на растенията, на околната среда и климата, и международни ангажменти или по други основателни причини.

5. **Предложения за подходящи мерки**

- (659) В съответствие с член 108, параграф 1 от Договора Комисията предлага държавите членки да изменят своите съществуващи схеми за помощ, за да се съобразят с настоящите насоки, най-късно до 30 юни 2023 г.
- (660) Държавите членки са приканени да дадат своето ясно формулирано безусловно съгласие за тези предложени подходящи мерки в рамките на два месеца от датата на публикуването на настоящите насоки в *Официален вестник на Европейския съюз*. При отсъствие на отговор Комисията ще приеме, че съответната държава членка не е съгласна с предложените мерки.

⁽⁷⁵⁾ ОВ С 204, 1.7.2014 г., стр. 1.